

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*Είναι έτοιμη η ελληνική τουριστική βιομηχανία
να εξυπηρετήσει άτομα με ειδικές ανάγκες;
Συγκριτική μελέτη με άλλες Ευρωπαϊκές
Χώρες.*

Επιβλέπων Καθηγητής: Θεόδωρος Μπενετάτος

Σπουδαστική Ομάδα:
Ζαχαρούλα Λαμπρινού, Μαρία Μανούσου, Δημήτρης Ψημμένος
Ιούνιος 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΝΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	5
1.1.ΓΙΑΤΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΥΛΩΝΑΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ;.....	7
2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	8
2.1 ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Ή ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ;	8
2.1.1.ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ- ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ.....	9
2.2 ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ.....	9
3. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.....	10
3.1 ΤΥΠΟΙ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.....	11
3.2 ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ.....	13
3.2.1 ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ;.....	13
3.2.2 ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙΑ/ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ.....	13
3.2.3 ΤΑΞΙΔΙ ΜΕ ΠΛΟΙΟ	13
3.2.4 ΤΑΞΙΔΙ ΜΕ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ	14
3.2.5 ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ.....	14
4 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	16
4.1 ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ.....	17
4.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	18
4.3 ΣΤΕΓΑΣΗ	19
4.3.1 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.....	21
4.3.2 ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ.....	25
4.4 ΜΕΤΑΦΟΡΑ	28
4.5 ΕΜΠΟΔΙΑ	30

4.5.1 ΦΥΣΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	31
4.5.2 ΤΕΧΝΗΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ.....	32
4.5.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	33
4.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ.....	34
4.7 ΣΧΕΔΙΑ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ.....	35
4.8 ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	35
4.8.1 ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	36
4.9 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ.....	37
4.10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	38
5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ – ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ.....	40
5.1 ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΣΕ ΦΟΡΟΥΜ ΣΤΟ SITE WWW.DISABLED.GR	44
6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.....	47
6.1 ENAT, THE EUROPEAN NETWORK FOR ACCESSIBLE TOURISM.....	47
6.2 OSSATE, ONE STOP SHOP FOR ACCESSIBLE TOURISM IN EUROPE.....	49
6.2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ OSSATE ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	51
6.3 DIADA-LEONARDO DA VINCI PROJECT.....	55
7 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	57
7.1 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ VS ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.....	58
7.2 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ.....	59
7.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	62
7.3.1 ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	62
7.3.2 ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	63
7.3.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	64
7.4 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.....	65
7.5 ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.....	66
7.6 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	67

8 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	68
8.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΕ ΑΜΕΡΙΚΗ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ. ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΤΕΛΙΚΑ;	68
8.1.1 Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΗΠΑ.....	68
8.1.2 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	69
8.1.3 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ.....	70
8.1.4 Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	71
9 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	77
10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	81
ΠΗΓΕΣ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	91

ΕΙΣΑΓΩΓΗ -

Τουρισμός «ένα κοινωνικό φαινόμενο»

Ο τουρισμός με τη σύγχρονη του μορφή αποτελεί ένα οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο, η ανάπτυξη του οποίου μετά το τέλος των εχθροπραξιών του Β' Παγκόσμιου Πολέμου έχει προσελκύσει ολοένα και περισσότερο το ενδιαφέρον τόσο των αναπτυγμένων χωρών, όσο και των αναπτυσσομένων, δηλαδή αυτών που για ίδιους ή διαφορετικούς λόγους δεν έχουν κατορθώσει ακόμα να διακόψουν το φαύλο κύκλο της φτώχειας και της μιζέριας τους. Οι λόγοι είναι κατανοητοί. Αν και ο τουρισμός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει πανάκεια για την αντιμετώπιση όλων των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων των χωρών που επιχειρούν να τον αναπτύξουν, έχει αποδειχτεί στην πράξη ότι κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική τους ανάπτυξη ή και μεγέθυνση. Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που η ανάπτυξη του επιδιώκεται ολοένα και περισσότερο κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η αναπτυξιακή πορεία του τουρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο υπήρξε ομολογουμένως εντυπωσιακή, αφού από το 1997 αδιαφιλονίκητα αναγνωρίζεται πλέον ως η μεγαλύτερη βιομηχανία του κόσμου. Οι παράγοντες εκείνοι που συνέβαλαν σε αυτό ήταν κατά κύριο λόγο η αύξηση του εισοδήματος των ανθρώπων, ο περισσότερος ελεύθερος χρόνος στη διάθεσή τους για διακοπές και ξεκούραση, η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη στα μέσα μαζικής μεταφοράς και ιδιαίτερα στα αεροπλάνα και τέλος η απλούστευση των διατυπώσεων εισόδου-εξόδου στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών. Ειδικότερα σε ότι αφορά την εντυπωσιακή εξέλιξη των μεταφορικών μέσων, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτά συνέβαλαν στο να αυξηθεί η εμβέλεια του διεθνούς τουρισμού, με την έννοια ότι με το πέρασμα του χρόνου ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι επισκέπτονται πιο απομακρυσμένους τουριστικούς προορισμούς. Η τάση αυτή είχε σαν αποτέλεσμα να αλλάξουν βαθμιαία οι κατευθύνσεις ροών του διεθνούς τουριστικού ρεύματος.

Ας σημειωθεί ότι τόσο η εξέλιξη του τουρισμού σε μια δυναμικά αναπτυσσόμενη βιομηχανία, όσο και η τρέχουσα οικονομική σημασία του δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται χωριστά, αλλά στο πλαίσιο του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για τον τριτογενή τομέα, δηλαδή του τομέα των υπηρεσιών της οικονομικής δραστηριότητας μιας χώρας.

1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Για να υπολογιστεί το πιθανό μέγεθος της αγοράς υποτίθεται ότι το 70% των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι φυσικά και οικονομικά ικανά να ταξιδεψουν. Επιπλέον, ειδικότερα οι τουρίστες με ειδικές ανάγκες συνήθως συνοδεύονται από συντρόφους τους. Στις περιπτώσεις των ατόμων αυτών, μπορούν να ταξιδέψουν όλοι μαζί, αν και εφόσον ικανοποιηθούν οι ανάγκες δυνατότητας πρόσβασής τους. Κατά συνέπεια ο αριθμός ανθρώπων που ζητούν τέτοια προϊόντα και υπηρεσίες, στην αγορά του τουρισμού είναι σαφώς πολύ μεγαλύτερος. Η βιομηχανία του τουρισμού αρχίζει να αναγνωρίζει ότι οι τουρίστες με μειωμένη κινητική ικανότητα διαμορφώνουν μια σημαντική καταναλωτική ομάδα. Παρόλα αυτά όμως πολλοί από εκείνους δεν ταξιδεύουν εξαιτίας μη ικανοποίησης των απαιτήσεών τους. Επομένως, ο επανασχεδιασμός των ιδρυμάτων και των τουριστικών υπηρεσιών, σε αυτήν την αυξανόμενη ομάδα τουριστών, θα δημιουργήσει πλεονεκτήματα ευκαιριών και ανταγωνισμού καθώς επίσης και θέσεις απασχόλησης. Η δυνατότητα πρόσβασης είναι ένα σημαντικό οικονομικό στοιχείο και μπορεί να είναι μια πραγματική "επιχειρησιακή περίπτωση".

Όπως αναφέραμε παραπάνω οι τουριστικές εγκαταστάσεις ανταγωνίζονται η μία την άλλη στην ποιότητα, την τιμή και την παροχή υπηρεσιών. Εξίσου, τα τρέχοντα επίπεδα πρόσβασης στις εγκαταστάσεις ποικίλουν αρκετά. Η παροχή προσιτών εγκαταστάσεων και πληροφοριών είναι μια πρόσθετη έλξη για τους πελάτες και δίνει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Η τουριστική βιομηχανία στις χώρες της Ευρώπης εξακολουθεί να αναπτύσσεται με αλματώδη βήματα, τόσο σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο προσέλκυσης τουριστών από τρίτες χώρες, έξω από τα όρια της ευρωπαϊκής ηπείρου. Το γεγονός ότι η Ευρώπη παραμένει ο κύριος τουριστικός προορισμός στον κόσμο, σε συνδυασμό με την έξαρση του ανταγωνισμού μεταξύ ολόκληρων χωρών ή περιοχών στο συγκεκριμένο τομέα, έχει συμβάλλει αποφασιστικά στην επανεκτίμηση του ρόλου και της συμβολής του τουρισμού στην εθνική οικονομία και την απασχόληση.

Προσφάτως, μάλιστα, έχει επικρατήσει μία γενική τάση προς την παροχή επιπλέον τουριστικών υπηρεσιών, πέρα από τη διαμονή, με στόχο τη μεγαλύτερη ικανοποίηση των πελατών, κάτι που έχει ως άμεσο αποτέλεσμα και την περαιτέρω αύξηση του ανταγωνισμού.

Παράλληλα, την τελευταία δεκαετία παρατηρείται μία σημαντική αύξηση στη δημιουργία μεγάλων σε έκταση και αριθμό κλινών ξενοδοχείων, τα οποία μεταξύ άλλων παρέχουν και ολοκληρωμένα πακέτα για τη φιλοξενία διαφόρων εκδηλώσεων, όπως συνέδρια, ημερίδες, εκθέσεις κλπ.

Από την άλλη μεριά, όμως, οι ανάγκες σε παροχές και υπηρεσίες πολλών πληθυσμιακών ομάδων, όπως είναι οι ηλικιωμένοι και ακόμα περισσότερο οι άνθρωποι με αναπηρία, εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται ως ζητήματα χαμηλής προτεραιότητας και σε πολλές περιπτώσεις αγνοούνται παντελώς. Ο αριθμός των προσπελάσιμων ξενοδοχείων και των άλλων αντίστοιχων καταλυμάτων ανά την Ευρώπη είναι πολύ χαμηλός, ενώ ακόμα και εκείνα που θεωρούνται προσπελάσιμα πολύ σπάνια καλύπτουν απολύτως τις ανάγκες των φιλοξενούμενων με αναπηρία.

Την ίδια στιγμή, παρόλο που τα στοιχεία ποικίλουν από χώρα σε χώρα, υπολογίζεται ότι το 10-20% των ευρωπαϊκών πολιτών έχει κάποιου είδους αναπηρία και τα ποσοστά αυτά αυξάνονται σταδιακά με τη γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης. Το πρόβλημα της ελλιπούς πρόσβασης των τουριστικών καταλυμάτων από ανθρώπους με αναπηρία έχει αναγνωρισθεί κι επισημανθεί επισήμως από την Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη από το 1990, έτος που ανακηρύχθηκε ως «Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού». Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους Τουρισμού, μάλιστα, καταγράφηκαν διάφορα παραδείγματα καλής πρακτικής και απονεμήθηκαν βραβεία σε καταλύματα που απέδειξαν έμπρακτα ότι τα εμπόδια πρόσβασης μπορούν να ξεπεραστούν και ότι η τουριστική βιομηχανία έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες των πολιτών με αναπηρία.

Από τότε, η Ευρωπαϊκή Ένωση, αναγνωρίζοντας τις σοβαρές ελλείψεις στον τομέα του προσπελάσιμου τουρισμού, έχει εκδώσει πλήθος συστάσεων προς τα κράτη-μέλη για την υιοθέτηση πολιτικών αποκατάστασης της προσπελασιμότητας των τουριστικών καταλυμάτων. Κι ενώ κατά καιρούς αναπτύσσονται διάφορες, ιδιωτικές κατά βάση, πρωτοβουλίες προς αυτήν την κατεύθυνση, είναι χαρακτηριστικό ότι οι παραπάνω συστάσεις δεν έχουν ακόμα ξεκινήσει να υλοποιούνται συστηματικά, με αποτέλεσμα, μέχρι σήμερα, να μην έχει σημειωθεί πανευρωπαϊκά κάποια ιδιαίτερη πρόοδος στο συγκεκριμένο τομέα.

1.1 ΓΙΑΤΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΥΛΩΝΑΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ;

Ο τουρισμός είναι η μόνη βαριά βιομηχανία της εθνικής οικονομίας.

Συγκεκριμένα:

- Συνεισφέρει το 18% του ΑΕΠ
- Πάνω από 800.000 άτομα απασχολούνται με τον τουρισμό
- Υπολογίζονται σε 13,5 εκατομμύρια ξένοι τουρίστες
- Έσοδα 11 δισεκατομμύρια ευρώ

Σήμερα, το ρεύμα του τουρισμού είναι πιο δυνατό και σε αυτό συνέβαλλαν οι Ολυμπιακοί και Παραολυμπιακοί Αγώνες (Αθήνα 2004).

Όμως, η βιομηχανία του τουρισμού βρίσκεται τώρα στο πιο κρίσιμο σταυροδρόμι της. Είτε θα συνεχίσει να αναπτύσσεται με βάση τη στρεβλή λογική της τελευταίας εικοσιπενταετίας, είτε θα πάρει το δρόμο της ανάπτυξης και θα διαμορφώσει χαρακτηριστικά που αρμόζουν σε ένα σύγχρονο κλάδο, δυναμικό και αναπτυσσόμενο, με σεβασμό στο περιβάλλον και την πολιτιστική μας κληρονομιά.

2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ;

Η δυνατότητα πρόσβασης στον τουρισμό είναι ένα κοινωνικό δικαίωμα που αφορά όλους τους ευρωπαίους πολίτες. Η δυνατότητα πρόσβασης περιορίζεται συχνά σε μια ορισμένη ομάδα ανθρώπων αλλά πρέπει να γίνει μια πιο ολική προσέγγιση.

Ο **προσβάσιμος τουρισμός**, αναφέρεται στην δυνατότητα που δίνεται στον κάθε άνθρωπο να κινείται με ανεξαρτησία και άνεση, ασφάλεια και αυτονομία σε όλους τους χώρους, ώστε να συμμετέχει ισότιμα στα κοινωνικά και οικονομικά δρώμενα της πόλης χωρίς την ανάγκη ειδικών ρυθμίσεων και να χρησιμοποιεί τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς και Επικοινωνίας. Η παροχή πληροφοριών για τη δυνατότητα και τη βελτίωση πρόσβασης ενός προορισμού ωφελούν ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων που θέλουν να ταξιδέψουν.

Ο όρος **«Καθολική ή Ολοκληρωμένη Πρόσβαση»**, ανταποκρίνεται στις τρεις βασικές μορφές ανθρωπίνων αναγκών και δραστηριοτήτων

- Διακίνησης
- Επικοινωνίας και
- Πληροφόρησης

2.1 ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Κόστος του καθολικού σχεδιασμού για τα κτίρια:

Έχει υπολογιστεί ότι, η εφαρμογή των κανόνων καθολικού σχεδιασμού δεν επιφέρει ιδιαίτερη οικονομική επιβάρυνση στις κατασκευές, ιδιαίτερα αν συνεκτιμηθούν τα επιτυγχανόμενα οφέλη. Αντιθέτως, οι υφιστάμενες κατασκευές, προκειμένου να γίνουν ασφαλείς και προσβάσιμες από όλους, απαιτούν υψηλό κόστος για τις παρεμβάσεις, που γίνονται εκ των υστέρων.

2.1.1 Γέννηση και εξέλιξη του καθολικού σχεδιασμού για όλους - Αναγκαιότητα καθολικής πρόσβασης

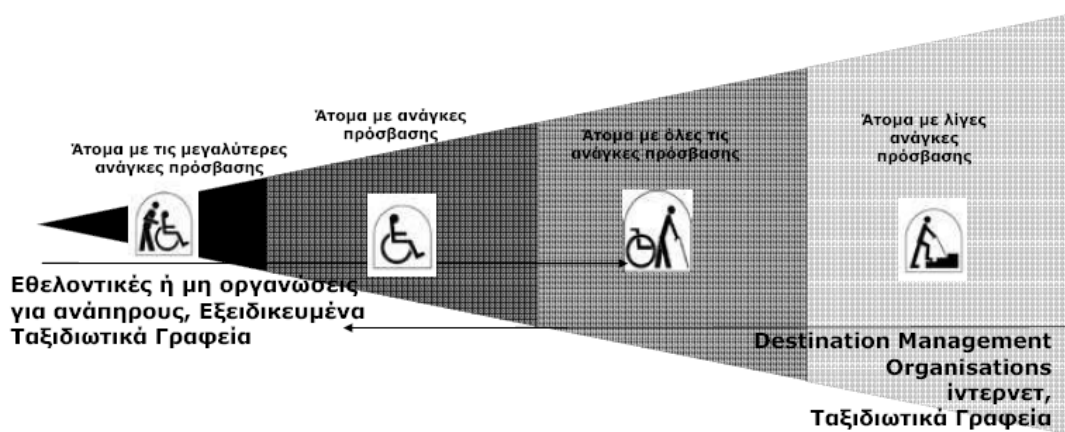
Οι άνθρωποι και κατ' επέκταση οι ανθρώπινες ανάγκες χρειάζονται, ως βάση λειτουργίας τους, την εξασφάλιση

- Μέγιστης ασφάλειας
- Μικρού χρόνου
- Ελάχιστης ενέργεια
(πνευματικής, οικονομικής, μυϊκής, κτλ)

2.2 ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Με τον όρο αλυσίδα πρόσβασης νοείται μία διαδοχή προσβάσιμων κτιρίων, χώρων, υπηρεσιών και μέσων, σε συνδυασμό με αντίστοιχα προσβάσιμες εξυπηρετήσεις. Κρίκοι αυτής της αλυσίδας είναι τα κτίρια, οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια, οι συγκοινωνίες, το προσωπικό διαφόρων υπηρεσιών, η σήμανση, η πληροφόρηση κτλ.

Εάν κάποιος από αυτούς τους κρίκους δεν λειτουργεί, τότε δεν υπάρχει αλυσίδα πρόσβασης.

3. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Όταν μιλάμε για άτομα με ειδικές ανάγκες, δεν απευθυνόμαστε μόνο σε άτομα με αναπηρία αλλά και σε άτομα με μειωμένες ικανότητες, δηλαδή τα άτομα της τρίτης και τέταρτης ηλικίας, οι εγκυμονούσες γυναίκες, τα προεφηβικά άτομα, τα άτομα με ασυνήθεις διαστάσεις, τα άτομα που οδηγούν παιδικό καρότσι, άτομα με πρόσκαιρο τραυματισμό, άτομα με δυσκολία στην αντίληψη επικοινωνίας (αφηρημένα άτομα ή άτομα υπό επήρεια φαρμάκων ή ουσιών), οι οποίοι χρειάζονται ιδιαίτερες ανέσεις και έχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Ο καθορισμός του τουρίστα καλύπτει μια μεγάλη κατηγορία ανθρώπων, λαμβάνοντας υπόψη όλα εκείνα τα άτομα που δηλώνουν ότι έχουν επισκεφθεί τουλάχιστον έναν προορισμό. Οι πληροφορίες και τα στοιχεία στην Ελλάδα, σχετικά με αυτό είναι αρκετά σπάνιες και συχνά απουσιάζουν από τις κύριες στατιστικές πηγές και εκτιμήσεις στον τουρισμό.

Έρευνες και μελέτες σε Αμερική, Ευρώπη, Ιαπωνία και Αυστραλία δείχνουν ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες υπερβαίνουν τα 100 εκατομμύρια, εάν στα άτομα αυτά προστεθούν οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με προσωρινή αναπηρία (π.χ. που αναρρώνουν από μια σημαντική εγχείρηση) ο αριθμός πλησιάζει τα 200 εκατομμύρια. Πολλά από τα άτομα αυτά έχουν την οικονομική άνεση να ταξιδέψουν. Επιπλέον, σε πολλές χώρες οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης παρέχουν ειδικά πακέτα τουρισμού. Είναι αξιόλογο να αναφέρουμε ότι στις Η.Π.Α., τα ΑΜΕΑ ξοδεύουν περίπου 15 δισ. δολάρια ετησίως για ταξίδια.

Το 1998, έρευνα στην Αυστραλία, έδειξε ότι περίπου ένας στους πέντε Αυστραλούς (4.1%) έχει αναπηρία και πάνω από το ένα τρίτο παρουσιάζει σοβαρή δυσκολία δραστηριοποίησης.

Αντίστοιχη έρευνα στην Ιταλία, που πραγματοποιήθηκε το 1999 έδειξε ότι από το 54.6% όλου του ιταλικού πληθυσμού, το 2.9% ήταν άνθρωποι με ειδικές ανάγκες.

Τέλος το 2003, παίρνουμε στοιχεία από έρευνα στην Αμερική ότι 1 στους 5 Αμερικανούς πολίτες (20%) έχει αναπηρία.

3.1 ΤΥΠΟΙ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός και βιώνει την αναπηρία του με διαφορετικό τρόπο από άλλους. Αυτό σημαίνει αυτόματα ότι υπάρχουν διαφορετικές απαιτήσεις και διαφορετικές ανάγκες για τον καθένα.

Οι παρακάτω κατηγορίες αναπηρίας χρησιμοποιούνται σαν ένας οδηγός προκειμένου να γνωρίσει κάποιος καλύτερα αυτά τα άτομα.

Ø Κινητικά Ανάπηροι

Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τους χρήστες αναπηρικών καροτσιών, και εκείνων που χρειάζονται βοήθεια στον περίπατο ή έχουν δυσκολία με τα σκαλοπάτια και την ανώμαλη έκταση, αλλά και εκείνων που δεν χρησιμοποιούν τα μπράτσα τους, τα χέρια τους ή άλλα μέρη του σώματος τους και εκείνοι που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν κάποιο μηχάνημα και είναι πολύ δύσκολο. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει επίσης άτομα που πάσχουν από αρθρίτιδα, από ασθένεια parkinson και πολλαπλής σκλήρυνσης.

Ø Άτομα με προβλήματα όρασης

Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τους οπτικά ανάπηρους (τυφλοί) ή που έχουν ελάχιστη όραση, ειδικά στο φτωχό φως, εκείνους που δεν μπορούν να διακρίνουν μεταξύ ορισμένων χρωμάτων ή που δεν μπορούν να διακρίνουν μεταξύ των χρωμάτων που είναι κοντά τους. Παραδείγματα τέτοιων δυσκολιών: α) μια σκοτεινή χρωματισμένη λαβή πορτών σε μια σκοτεινή χρωματισμένη πόρτα, β) το χρωματισμένο κείμενο σε ένα χρωματισμένο υπόβαθρο, γ) συμπλήρωση αίτησης εγγραφής, δ) ικανότητα να διακρίνει τις άκρες των σκαλοπατιών, ε) γνώση διαφυγής σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Ø Άτομα με προβλήματα ακοής

Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται οι κωφοί , οι οποίοι είναι αναγκαίο να έχουν μαζί τους κάποια μηχανήματα ενίσχυσης της ακοής. Παραδείγματα συχνών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν είναι: α) δυσκολία ακοής του συναγερμού σε περίπτωση πυρκαγιάς, β) δυσκολία ακοής κατά τη διάρκεια τηλεφωνικής συνδιάλεξης για πληροφορίες σχετικές που επιθυμούν να πάρουν. γ) σε περίπτωση που δεν έχει τοποθετηθεί σωστά το ακουστικό βελτίωσης της ακοής, υπάρχει δυσκολία ακοής της μουσικής. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις τα άτομα αυτά χρειάζονται βοήθεια από τρίτους.

Ø Άτομα με χρόνιες ασθένειες

Τέτοιοι άνθρωποι είναι οι καρκινοπαθείς, αυτοί που πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας, καθώς επίσης και τα άτομα με επιληψία. Επίσης, σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται οι διαβητικοί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Τα άτομα αυτά κουράζονται και συγχύζονται σχετικά εύκολα, πάσχουν από πονοκεφάλους, είναι ευαίσθητα στο φως, πιθανόν να μην έχουν ψυχική διάθεση, παρουσιάζουν δυσκολία ή και ανικανότητα σίτισης. Επιπροσθέτως, συνήθως υπάρχει απώλεια αίσθησης και μυρωδιάς, πάσχουν από ναυτία, δεν είναι τις περισσότερες φορές δυνατό να οδηγήσουν κάποιο όχημα με αποτέλεσμα να έχουν πρόβλημα κινητικότητας. Τέλος, αρκετά σημαντικό είναι το ότι σε αυτά τα άτομα παρατηρείται έλλειψη αυτοκυριαρχίας. Παραδείγματα δυσκολιών: α) όταν αναγκάζονται να περιμένουν ώρες σε χώρους αναμονής β) δυσκολία παραγγελίας υπό πίεση ενός γεύματος από το μενού , γ) η ανοχή ενός φωτεινού λαμπτήρα, δ) αναμονή στη σειρά για να εισέλθουν σε τουαλέτες με πολύ κόσμος.

Ø Άτομα με διανοητικές δυσκολίες

Εδώ περιλαμβάνονται τα άτομα με τραυματισμούς ή ατέλειες στον εγκέφαλό τους, αλλά και εκείνοι με προβλήματα μνήμης (πάσχουν από Alzheimer) , και εκείνοι με δυσλεξία. Παραδείγματα δυσκολιών: α)δυσκολεύονται να βρουν κάποιους προορισμούς στο χάρτη, β)δεν καταλαβαίνουν τις οδηγίες στην υποδοχή ενός ξενοδοχείου ,γ) δεν μπορούν να κατανοήσουν και να τηρήσουν τους όρους και τις οδηγίες ασφάλειας.

Ø Άτομα με προβλήματα ψυχικής και διανοητικής υγείας

Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται τα άτομα με διανοητικές ασθένειες αλλά και εκείνους που πάσχουν από κατάθλιψη, αυτισμό, διατροφικές διαταραχές, ψυχικές διαταραχές και φοβίες. Παραδείγματα δυσκολιών: α) όταν περιμένουν σε μία περιοχή με δυνατούς θορύβους β) όταν αυτά τα άτομα κάνουν κάποιες επιλογές υπό πίεση.

3.2 ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ

3.2.1 Έχουμε και δικαιώματα;

Και όμως, όσο και αν ακούγεται παράξενο, έχει και ο ταξιδιώτης δικαιώματα. Και μάλιστα πολύ περισσότερα από τον πράκτορα που του προμήθευσε το εισιτήριο, του έκλεισε δωμάτιο, του πρόσφερε ολοκληρωμένο πακέτο διακοπών.

Πολλές φορές τα δικαιώματά μας ως ταξιδιώτες τα ξεχνάμε εύκολα και όταν τα χρειαζόμαστε, θυμόμαστε ότι κάπου τα έχουμε διαβάσει.

Από την άλλη πλευρά, αυτό είναι ένα ευπρόσδεκτο δώρο για την επιχείρηση, με την οποία έχουμε την διαφορά και τελικά αν δεν πληρώσουμε και κάτι από πάνω, τουλάχιστον νιώθουμε και υποχρεωμένοι για την ζημιά που μας έκαναν.

Αντίστοιχα με το προϊόν που έχουμε πληρώσει (εισιτήριο, δωμάτιο σε ξενοδοχείο, πακέτο διακοπών) έχουμε και το ανάλογο δικαίωμα να παραπονεθούμε ή και να αποζημιωθούμε, οπότε:

3.2.2 Οργανωμένα ταξίδια/τουριστικά γραφεία

Στη σύμβαση του συμβολαίου θα πρέπει να περιέχεται ένα αντίγραφο ασφαλιστηρίου του συμβολαίου. Αν δεν υπάρχει αυτό, τότε οπωσδήποτε θα πρέπει να περιλαμβάνεται ο όρος στο συμβόλαιο ότι ο πελάτης είναι 100% ασφαλισμένος για οποιαδήποτε ζημιά ή τραυματισμό.

Ο πελάτης επίσης πρέπει να έχει γραπτώς εγγύηση ότι είναι εξασφαλισμένη η επιστροφή του σε περίπτωση πτώχευσης του ταξιδιωτικού γραφείου.

3.2.3 Ταξίδι με πλοίο

Αν καθυστερήσει υπερβολικά ο απόπλους δικαιούστε κάλυψη εξόδων τροφής και διαμονής, μπορείτε επίσης να ακυρώσετε το εισιτήριό σας αλλά δεν θα πάρετε έτσι αποζημίωση.

Αν το αυτοκίνητο σας υποστεί κάποια ζημιά από κακούς χειρισμούς του πληρώματος ή του πλοιάρχου τότε η πλοιοκτήτρια εταιρεία σας αποζημιώνει.

Αν αλλάξετε γνώμη για το ταξίδι σας επιστρέψτε πίσω το εισητήριο στην εταιρεία και θα λάβετε το μισό της αξίας του ναύλου που πληρώσατε.

3.2.4 Ταξίδι με αεροπλάνο

Δικαιούστε αποζημίωση αν σε περίπτωση σας αρνηθούν την επιβίβαση λόγω υπεράριθμων κρατήσεων που ποικίλει ανάλογα με την απόσταση. Δικαιούστε επιπλέον κάλυψη των εξόδων διατροφής και παραμονής.

Αν ταξιδέψετε με άλλη πτήση τότε η αποζημίωση σας θα είναι στο 50% της κανονικής.

Αν για κάποιο λόγο ακυρωθεί η μεταφορά των επιβατών υπεύθυνη είναι η αεροπορική εταιρεία, εκτός βέβαια και αποδειξεί ότι είχε λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να μην συμβεί κάτι τέτοιο.

Αν χάσετε ή καταστραφούν οι αποσκευές σας τότε θα εισπράξετε αποζημίωση που το ποσό της είναι ανάλογο με τον προορισμό σας (εσωτερικό – εξωτερικό), το ίδιο βέβαια ισχύει και για την περίπτωση σωματικών βλαβών.

Αν και πρέπει να δηλώσετε ότι είναι πολύτιμο μεταφέρετε στις αποσκευές σας σε περίπτωση αποζημιώσεως, η αεροπορική εταιρεία θα υπολογίσει το ποσό αυτό σύμφωνα με το βάρος των αποσκευών σας και όχι με το περιεχόμενο.

3.2.5 Στο ξενοδοχείο

Αν δεν υπάρχει δωμάτιο που κλείσατε είναι τότε υπεύθυνο το ξενοδοχείο να σας βρεί δωμάτιο ίδιας και καλύτερης κατηγορίας και σε κοντινή απόσταση από το ίδιο. Έδω θέλει προσοχή – **δικαιούστε το ίδιο δωμάτιο σε κατηγορία με αυτό που κλείσατε.**

Αν σας δώσουν δωμάτιο άλλης κατηγορίας με θέα την πόλη και όχι την θάλασσα, για παράδειγμα, που εσείς κλείσατε είναι υποχρεωμένοι να σας το βρουν, αλλιώς το ξενοδοχείο επιστρέφει την διαφορά.

Αν άλλα είδατε στο φυλλάδιο και άλλα είναι στην πραγματικότητα, τότε μπορείτε να ζητήσετε μείωση της τιμής, για τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Για να οριστικοποιηθεί η κράτηση του δωματίου καταβάλλεται προκαταβολή από τον πελάτη ύψους 25% του συνολικού τμήματος. Τα χρήματα αυτά σε περίπτωση ακύρωσης του

ταξιδιού μπορούν να επιστραφούν στο σύνολο τους όταν η ακύρωση γίνει 21 μέρες πριν. Σε διαφορετική περίπτωση δίνεται το μισό του τιμήματος.

Μέχρι τις δώδεκα το μεσημέρι μπορεί να κρατήσει το δωμάτιο ο πελάτης. Αν παραμείνει σε αυτό μέχρι τις έξι το απόγευμα θα πρέπει να πληρώσει το μίσθωμα μισής μέρας.

4. Η ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες καλύπτουν μια ποικιλομορφία των ατόμων με διαφορετικά επίπεδα δυνατότητας και με διαφορετικές απαιτήσεις. Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει ένα ευρύ φάσμα ατόμων με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν να κάνουν με την κινητικότητα, την όραση, ή την ακοή, καθώς επίσης και τις μαθησιακές δυσκολίες και τις αλλεργίες.

Πολλά άτομα με ειδικές ανάγκες είναι διατεθειμένα να ταξιδέψουν, αλλά η διαφοροποίηση σε ότι αφορά το επίπεδο πρόσβασης ανάμεσα στους προορισμούς, (και σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα), που συνδυάζεται με τις φτωχές πληροφορίες και την αρνητική εμπειρία, αποθαρρύνει τους πιθανούς πελάτες.

Η βελτιωμένη δυνατότητα πρόσβασης, όχι μόνο οδηγεί σε οικονομικά οφέλη στη βιομηχανία του τουρισμού, αλλά βοηθάει επίσης στην πλήρη κοινωνική ολοκλήρωση.

Οι εγκαταστάσεις και τα καταλύματα γενικότερα, πρέπει να εστιάσουν στα εμπόδια πρόσβασης που δημιουργούνται από:

- το φτωχό σχεδιάγραμμα
- αρχιτεκτονικά εμπόδια, όπως οι στενές πόρτες και τα σκαλοπάτια
- η έλλειψη βασικού εξοπλισμού, και
- ο τρόπος με τον οποίο οι υπηρεσίες προσφέρονται

Για να είναι προσιτές για όλους, πολλές εγκαταστάσεις και προορισμοί πρέπει να κάνουν πολλές αλλαγές. Ενώ αυτό πρόκειται να ενθαρρυνθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με νομική διάταξη, μερικές οργανώσεις μπορεί να στερούνται τους πόρους για να κάνουν αυτές τις αλλαγές. Αυτό απαραίτητως όμως, δεν σημαίνει ότι αυτές οι εγκαταστάσεις δεν είναι προσβάσιμες.

Η καλή πληροφόρηση για την τρέχουσα δυνατότητα πρόσβασης, επιτρέπουν στα άτομα με ειδικές ανάγκες, να κρίνουν εάν μια δυνατότητα είναι προσιτή ή όχι, γι' αυτούς.

Αυτό παρέχει άμεσα οφέλη για τα άτομα αυτά, που μπορούν να έχουν πρόσβαση στον προορισμό στην επικρατούσα κατάστασή του, καθώς επίσης μπορεί να αυξηθεί και η δυνατότητα αγοράς στον τομέα του τουρισμού.

Οι εγκαταστάσεις και οι προορισμοί πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι πολλά εμπόδια μπορούν να υπερνικηθούν εύκολα, κάνοντας προσεκτική και λεπτομερή εκτίμηση και με

μικρό κόστος. Παραδείγματος χάριν, το να υπάρχει συνειδητοποιημένο προσωπικό στην επιχείρηση, όχι μόνο θα ικανοποιήσει πλήρως τις απαιτήσεις των πελατών, αλλά θα είναι ικανό, να προσδιορίσει τα όποια προβλήματα πρόσβασης υπάρχουν και να προτείνει ενδεχόμενες βελτιώσεις.

4.1 ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

Για να αξιολογήσει κάποιος αν θα επισκεφτεί ή όχι έναν προορισμό, είναι σημαντικοί οι παρακάτω παράγοντες:

- Η γενική δυνατότητα πρόσβασης του συγκεκριμένου προορισμού
- Παρουσία χαμηλών κλίσεων στα επίπεδα
- Δυνατότητα πρόσβασης σε διαβάσεις πεζών (χωρίς σκαλοπάτια)
- Πρόσβαση στις δημόσιες συγκοινωνίες (χαμηλά πατώματα στα λεοφορεία και προσβάσιμες πλατφόρμες στα τρένα)
- Πράγματα να κάνεις και να δεις, και κατά πόσο προσβάσιμα είναι
- Δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά και σε εστιατόρια
- Δυνατότητα πρόσβασης σε μπαρ και σε νυχτερινά κέντρα διασκέδασης (συμπεριλαμβανομένου της παροχής προσβάσιμων τουαλετών)
- Διαθεσιμότητα του καταλύματος που έχει επιλεγεί
- Διαθεσιμότητα ενισχύσεων στον συγκεκριμένο προορισμό, π.χ. εγκαταστάσεις αυτοκινήτων μίσθωσης, υπηρεσίες ταξί, φροντιστές, εξοπλισμός και προμήθειες.

Κάθε ένας από αυτούς τους παράγοντες είναι σημαντικός. Είναι σημαντικό όμως να αναφερθεί ότι, οι καλά διαμορφωμένες διαβάσεις πεζών, οι δημόσιες συγκοινωνίες και τα προσβάσιμα καταλύματα δεν απασχολούν τόσο τους ανθρώπους με ειδικές ανάγκες εάν κι εφόσον δεν υπάρχει τίποτα να κάνει και να δει στον προορισμό.

Επίσκεψη σε παραλίες γίνεται συχνά, αλλά δεν είναι τόσο ελκυστικός προορισμός για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, εξαιτίας προβλημάτων που υπάρχουν στην δυνατότητα πρόσβασης

και κινητικότητα τους σε αυτές. Μερικοί επίσης δυσκολεύονται με την θερμότητα, λόγος που τους κάνει να προτιμούν να επισκεφτούν πιο δροσερές περιοχές στην ενδοχώρα.

4.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι τόποι έλξης είναι τα στοιχεία για έναν προορισμό όπου κεντρίζουν τον σκοπό για ένα ταξίδι και μια επίσκεψη. Μπορεί να είναι ένα είδος διασκέδασης (όπως το να επισκεφτούν θεματικά πάρκα ή να παίρνουν μέρος σε αθλητικά γεγονότα), βασισμένοι στην φύση (όπως ο θαλάσσιος τουρισμός ή ορειβασία), στην ιστορία (όπως το να επισκεφτούν μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους) ή τέλος για κοινωνικούς και πολιτισμικούς λόγους (όπως επίσκεψη σε συναυλίες και φεστιβάλ ή σε φίλους και συγγενείς).

Δυστυχώς όμως, μερικές από τις παραπάνω δραστηριότητες δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις αυτής της κατηγορίας ατόμων. Παραδείγματος χάρη, οι παραλίες συνήθως δεν είναι εξοπλισμένες και «έτοιμες» να υποδεχτούν τους χρήστες αναπηρικών καροτσιών. Παρομοίως, η φτωχή πρόσβαση σε μουσεία, ιστορικά μνημεία ή στην αγορά δεν δίνει την ευκαιρία στα άτομα με ειδικές ανάγκες να λάβουν μέρος σε αυτές τις δραστηριότητες όσο δίνεται σε ταξιδιώτες χωρίς «δυσλειτουργίες».

Μερικές από τις δραστηριότητες, που απολαμβάνουν και συμμετέχουν οι τουρίστες με ειδικές ανάγκες είναι:

- Να χαλαρώσει και να ξεφύγει από την καθημερινή ρουτίνα
- Να απολαύσει τα αξιοθέατα.
- Περπάτημα (ή στην περίπτωση των κινητικά ανάπηρων-βόλτα με το καρότσι)
- Εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ (στα οποία υπάρχουν προσβάσιμες τουαλέτες)
- Βόλτα στην αγορά (υπό τον όρο ότι μπορούν να κινηθούν γύρω από το κατάστημα)
- Επίσκεψη σε πάρκα και σε άλλα τουριστικά αξιοθέατα (υπό τον όρο ότι μπορούν να συμμετέχουν)
- Φυσικά/εθνικά πάρκα
- Αλιεία
- Αθλητισμός

- Λέσχες, καζίνο
- Συναυλίες και shows (τηλεοπτικά), με προσβάσιμες θέσεις όπου ο συνοδός ή ο φίλος τους μπορεί να καθίσει μαζί τους).

4.3 ΣΤΕΓΑΣΗ

Οι δημοφιλέστερες μορφές στέγασης για τουρίστες με κινητικά προβλήματα είναι τα ξενοδοχεία και τα μοτέλ, έχοντας την δυνατότητα επίσης να διαμείνουν σε φίλους και συγγενείς. Αντιθέτως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, χωρίς κινητικά προβλήματα, αρχικά επιλέγουν να διαμείνουν με φίλους και συγγενείς, και ακολούθως σε ξενοδοχεία και σε μοτέλ. Δυστυχώς έχει παρατηρηθεί ότι σε μερικά ξενοδοχεία, παρόλο που έχουν διαθέσιμα δωμάτια, δεν τα προσφέρουν προς χρήση για αυτόν το σκοπό. Ενώ υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις, όπου τα ξενοδοχεία ισχυρίζονται ότι διαθέτουν δωμάτια για άτομα με δυσλειτουργίες, γεγονός που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Η διαδικασία κράτησης καταλύματος, που ακολουθείτε από τα άτομα με ειδικές ανάγκες ποικίλλει:

- Για να εξασφαλίσουν μερικοί διαθεσιμότητα κάνουν κράτηση περίπου 6 βδομάδες εκ των προτέρων.
- Μερικοί κάνουν κράτηση αμέσως με την άφιξη τους ή περιμένουν έως ότου φτάσουν εκεί, ώστε να μπορούν να ελέγξουν από κοντά το δωμάτιο και ότι υπηρεσίες προσφέρονται.
- Οι μέθοδοι κράτησης που χρησιμοποιούνται, περιλαμβάνουν την άμεση επαφή με τον παροχέα στέγασης, τον ταξιδιωτικό πράκτορα αλλά και το διαδίκτυο (λιγότερο πιθανό).

Προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι ένα δωμάτιο είναι πραγματικά προσβάσιμο, οι περισσότεροι ταξιδιώτες επιλέγουν και απαριθμούν τα προσιτά καταλύματα και πολλές φορές τηλεφωνούν για να ερευνήσουν το πραγματικό επίπεδο προσβασιμότητας του δωματίου.

Τα ακόλουθα είναι μερικά από τα βασικά σημεία που πρέπει να εξεταστούν κατά τον έλεγχο προσβασιμότητας των καταλυμάτων:

Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων

- Ύπαρξη ευραίων υπαίθριων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων
- Οι υπαίθριοι αυτοί χώροι αυτοκινήτων να είναι κοντά στο δωμάτιο ή στην ξενοδοχειακή μονάδα
- Απαραίτητη αυτόματη ανύψωση των αναπηρικών καροτσιών
- Να είναι εξασφαλισμένο ότι οι υπαίθριοι χώροι στάθμευσης των αυτοκινήτων είναι σε ένα καλό επίπεδο υπηρεσιών.

Πρόσβαση στην ξενοδοχειακή μονάδα/δωμάτιο

- Να είναι εξασφαλισμένο ότι δεν υπάρχουν σκάλες είτε στην είσοδο του δωματίου είτε της μονάδας
- Ύπαρξη επίπεδης επιφάνειας έξω από την πόρτα δωματίων για την καλύτερη πρόσβαση μέσα σε αυτό
- Οι πόρτες να είναι κατάλληλα διαμορφωμένες για την πρόσβαση των αναπηρικών καροτσιών.

Πρόσβαση λουτρών

- Οι τουαλέτες και το ντους να είναι εξοπλισμένα με ειδικές ράγες
- Παροχή ειδικών θέσεων στο ντους
- Χρήση αντιολισθητικών επιφανειών
- Οι πόρτες να είναι κατάλληλα διαμορφωμένες για την πρόσβαση των αναπηρικών καροτσιών.

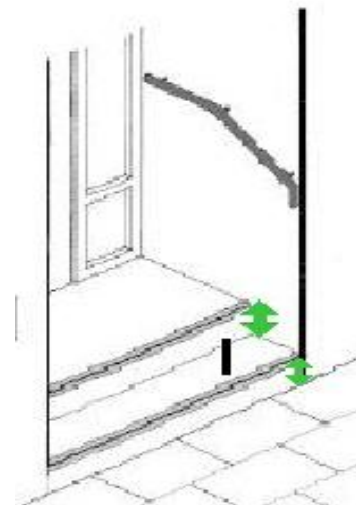
Πολλοί ταξιδιώτες με αναπηρικά προβλήματα κάνουν κράτηση άμεσα, γι' αυτό οι παροχείς στέγασης πρέπει να γνωρίζουν ακριβώς το είδος της αναπηρίας και να έχουν πλήρως ενημερώσει, με όσες πληροφορίες απαιτούνται, τους συγκεκριμένους πελάτες.

4.3.1 Ειδικότερες ρυθμίσεις

Πεζοδρόμια – Είσοδος

Στους υπαίθριους χώρους και στα κτίρια «συνάθροισης κοινού» πρέπει να υπάρχει ειδική σήμανση, για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας, με σήματα σωστά τοποθετημένα, ώστε τα ΑΜΕΑ και τα εμποδιζόμενα άτομα, να κυκλοφορούν χωρίς πρόσθετα προβλήματα.

Ιδιαίτερα για τα άτομα με προβλήματα όρασης, απαιτείται να χρησιμοποιούνται κατευθυντήριοι διάδρομοι με πλάκες από διαφορετικό υλικό στο δάπεδο π.χ Κυβόλιθους, πλάκες μη ηχοαπορροφητικές, που αναγνωρίζονται από λευκό μαστούνι και ευκρινή ηχητική σήμανση. Επίσης, πινακίδες με γραφή Braille στον ανελκυστήρα, WC, διαδρόμους κτλ.

Για τα άτομα με δυσκολία στην ακοή, θα χρησιμοποιείται έντονη οπτική σήμανση.

jbr hellas
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

European Accessibility Label

- Κανόνες
- Πρότυπα
- Σύμβολα
- Υπηρεσίες

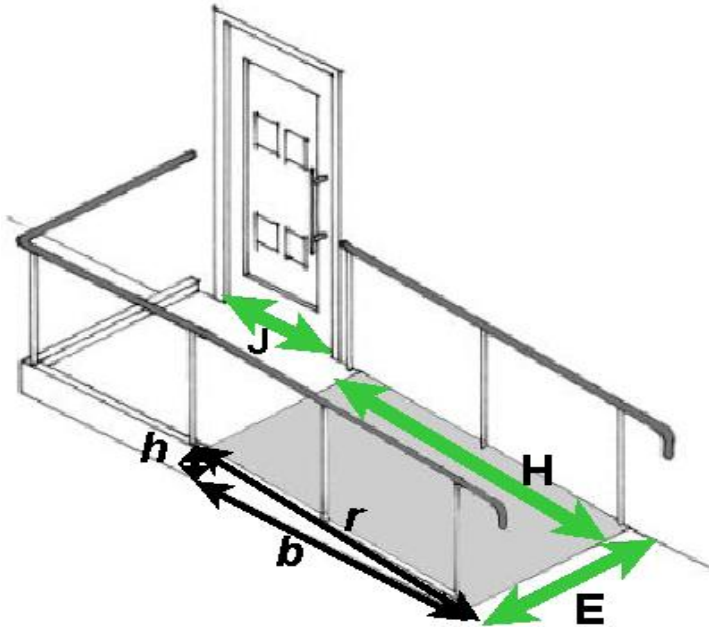
*Διευκολύνεται η σύγκριση
μεταξύ προορισμών*

16

Θύρα εισόδου

Η είσοδος θα πρέπει να γίνεται με θύρα πλάτους 0.90 μ. ή με συρόμενα επάλληλα φύλλα, αυτόματα ή χειροκίνητα, με απλές θύρες συνολικού πλάτους τουλάχιστον 1.20 μ. Ακόμη, από την είσοδο και σε όλους τους χώρους θα πρέπει να υπάρχει οπτικός συναγερμός για τα άτομα με προβλήματα ακοής. Επίσης, να υπάρχει διάδρομος, με αλλαγή υλικών δαπέδου, για την ανίχνευση από άτομα με προβλήματα όρασης.

Reception

Στους χώρους υποδοχής και πληροφοριών, θα πρέπει οι πάγκοι συναλλαγών, για ένα τουλάχιστον μέτρο μήκους, να έχουν ύψος 0.80 μ., ώστε να εξυπηρετούνται οι χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου.

Ανεγκυστήρας

Οι ελάχιστες επιτρεπόμενες διαστάσεις του θαλάμου πρέπει να είναι 1.40 x 1.10 μ. Το πλατύσκαλο μπροστά στη θύρα ανεγκυστήρα θα έχει ελάχιστες διαστάσεις 1.50 x 1.50 μ. Επίσης ο θάλαμος θα πρέπει να διαθέτει χειρολαβές στήριξης σε ύψος 90 εκατοστά και στις τρεις πλευρές. Τα πλήκτρα εσωτερικά του θαλάμου θα πρέπει να βρίσκονται σε οριζόντια διάταξη και σε ύψος μεγαλύτερο από 0.90μ. και μικρότερο από 1.20 μ.

Χώροι υποδοχής εστίασης

Στους χώρους εστίασης και υποδοχής, επιβάλλεται ο καθορισμός θέσεων για αναπηρικά τροχήλατα αμαξίδια σε ποσοστό 1:20. Δηλαδή μια θέση αναπηρικού αμαξιδίου ανά 20 γενικές θέσεις και το λιγότερο 4 θέσεις με διαστάσεις 1.00 x 1.20 μ. για κάθε αμαξίδιο. Στους χώρους αυτούς θα πρέπει να υπάρχει σήμανση, με το ειδικό αναπηρικό σήμα, που να προσδιορίζει τις ειδικές θέσεις για τα αναπηρικά αμαξίδια.

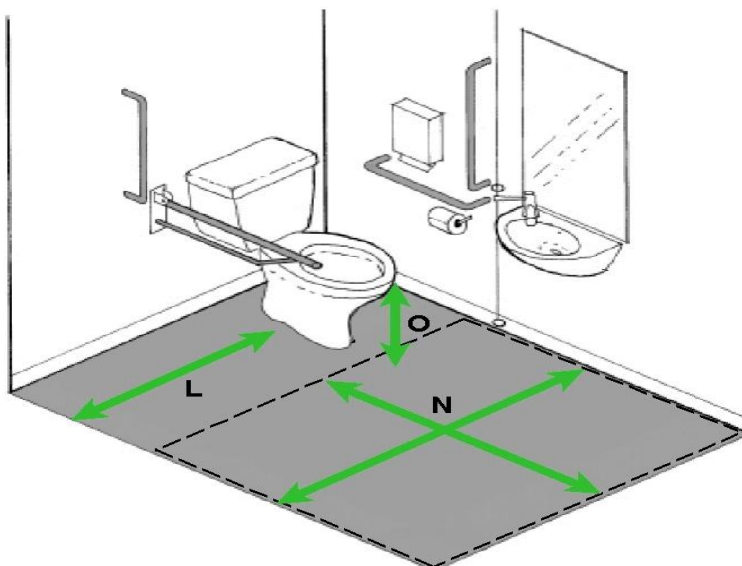
Κοινόχρηστα W.C.

Για τις τάξεις των ξενοδοχείων 1*, 2*, 3* στη στάθμη ισογείου, προβλέπεται 1 W.C. Κοινό ανδρών – γυναικών για ανάπηρους με τη χαρακτηριστική ένδειξη στην πόρτα. Για τις τάξεις 4*, 5* θα προβλέπονται 2 W.C. Χωριστά ανδρών – γυναικών, με τη χαρακτηριστική ένδειξη. Οι διαστάσεις στον εσωτερικό χώρο του W.C. θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 2.00 x 2.20 μ. και να επιτρέπουν την περιστροφή του αμαξιδίου με ελεύθερο χώρο διαμέτρου 1.50 μ.

Η προσπέλαση στους χώρους υγιεινής, πρέπει να είναι ισόπεδη, η πόρτα να έχει πλάτος τουλάχιστον 0.90 μ. και να ανοίγει προς τα έξω. Το ύψος στο άνω μέρος της λεκάνης θα είναι 0.45 μ.

Το ύψος του νιπτήρα θα είναι 0.85 μ. από το δάπεδο για το επάνω μέρος του και 0.70 μ. για το κάτω, ώστε να μην εμποδίζεται ο χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου.

Ο καθρέπτης τοποθετείται πάνω από τον νιπτήρα με ελαφριά κλίση. Το κάτω μέρος του πρέπει να βρίσκεται σε ύψος 1.00 μ. από το δάπεδο με δυνατότητα ρύθμισης της απαιτούμενης κατακόρυφης κλίσης.

Ειδικά δωμάτια ΑΜΚ

Ελάχιστος αριθμός δωματίων, για άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες προβλέπονται : για την τάξη 1*, 2*, 5% της δυναμικότητας σε δωμάτια και 10% στις τάξεις 3*, 4*, 5*.

Στις περιοχές ιαματικών πηγών θα προβλέπονται υπνοδωμάτια και στην 1*.

Τα δωμάτια των ατόμων με αναπηρία διαμορφώνονται στο χώρο του ισογείου, για λόγους ασφαλείας. Σε περίπτωση όμως που εξασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους ορόφους, τα δωμάτια για τα εν λόγω άτομα θα μπορούσαν να διαμορφωθούν σε όλους τους ορόφους. Εννοείται ότι θα πρέπει να βρίσκονται κοντά στον ανελκυστήρα ώστε να είναι άμεση η απομάκρυνσή τους σε περίπτωση κινδύνου.

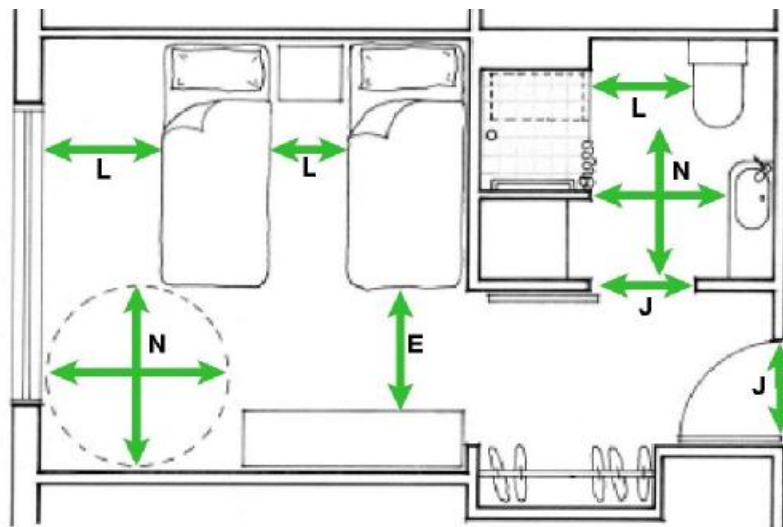
Σε κάθε δωμάτιο θα πρέπει να υπάρχει ελεύθερος χώρος περιστροφής του αμαξιδίου διαμέτρου 1.50 μ. ώστε να είναι δυνατή η περιστροφή του αμαξιδίου.

Γύρω από κάθε κλίνη, θα πρέπει να δίδεται ελεύθερος χώρος τουλάχιστον 90 εκατοστά στις δύο πλευρές της κλίνης.

Στους χώρους των λουτρών των υπνοδωματίων θα διαθέτουν ντους ως εξής :

Στους χώρους των ντους για χρήση των ατόμων με αναπηρία δεν θα τοποθετείται ντουζιέρα αλλά η απορροή του νερού θα οδηγείται σε σιφόνι από κατάλληλες κλίσεις του δαπέδου. Στην περιοχή του ντους είναι απαραίτητη η τοποθέτηση δύο τουλάχιστον μη ολισθηρών λαβών.

Το ύψος του νιπτήρα θα είναι 0.80 μ. από το δάπεδο, κάτω από το νιπτήρα ο ελεύθερος χώρος θα έχει 0.70 μ. από το δάπεδο, ο καθρέπτης πάνω από το νιπτήρα θα έχει ελαφριά κλίση και θα απέχει 1.00 μ. από το δάπεδο, το ύψος της λεκάνης θα είναι 0.45 μ. από το δάπεδο, δίπλα στη λεκάνη θα υπάρχει μη ολισθηρή σπαστή χειρολαβή μήκους 0.75 μ. και σε ύψος 0.70 μ από το δάπεδο και η πόρτα του λουτρού θα ανοίγει προς τα έξω.

Σε περίπτωση εγκατάστασης μπανιέρας, αυτή θα πρέπει να εξοπλιστεί με ειδικές χειρολαβές και ειδικό καθισματάκι. Στο ένα άκρο της πρέπει να κατασκευάζεται πεζούλι μόνιμο στο οποίο θα μεταφέρεται ο χρήστης αμαξιδίου για να ολισθήσει στην μπανιέρα στηριζόμενος στα χέρια του ή αντίστροφα κατά την έξοδό του από αυτή.

Το ύψος του πεζουλιού και της μπανιέρας θα είναι περίπου 0.50 μ. από το δάπεδο.

4.3.2 Κτίρια που χρησιμοποιούνται απο το κοινό

Γενικά:

Ως κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό, ορίζονται τα κτίρια ή τμήματα κτιρίων ή δομικά έργα ή υπαίθριοι χώροι που περιορίζονται από δομικά στοιχεία και χρησιμοποιούνται από το κοινό για κοινωνικές, οικονομικές, εμπορικές, θρησκευτικές, επιστημονικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές ή αθλητικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες, καθώς επίσης και για προσωρινή διαμονή και αναμονή συγκοινωνιακών μέσων.

Στην κατηγορία αυτή, περιλαμβάνονται, σύμφωνα με τη χρήση τους, για διευκόλυνση στην εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων :

1) Τα κτίρια των δημοσίων υπηρεσιών

- Κτίρια διοικητικών υπηρεσιών
- Αίθουσες συναλλαγής με το κοινό , όπως ταχυδρομεία, γραφεία ΟΤΕ, τράπεζες κτλ.

2) Οι εγκαταστάσεις άθλησης

- Στάδια
- Γυμναστήρια
- Πισίνες
- Αθλητικοί σύλλογοι, όμιλοι κτλ.

3) Εγκαταστάσεις κοινωνικών, πολιτιστικών και επιστημονικών εκδηλώσεων

- Σύλλογοι (κέντρα νεότητας, ΚΑΠΗ, σύλλογοι εργαζομένων, τοπικοί σύλλογοι κτλ.)
- Κοινοτικά κέντρα

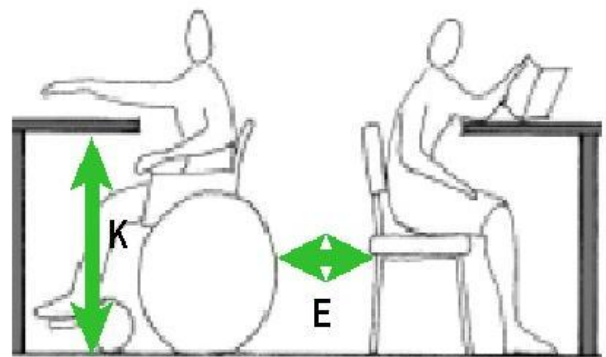
- Αίθουσες χορού
- Καζίνο
- Αίθουσες πολλαπλών χρήσεων
- Χώροι συνεδρίων κτλ.

4) Εγκαταστάσεις θεαμάτων

- Θέατρα
- Κινηματογράφοι
- Αίθουσες συναυλιών κτλ.

5) Εγκαταστάσεις εστίασης και αναψυχής

- Εστιατόρια
- Ζαχαροπλαστεία
- Καφενεία
- Bar
- Κέντρα διασκέδασης κτλ.

6) Εκθεσιακοί χώροι

- Μουσεία
- Χώροι εκθέσεων
- Βιβλιοθήκες κτλ.

7) Χώροι διδασκαλίας

- Εγκαταστάσεις νηπιακής και στοιχειώδους εκπαίδευσης
- Εγκαταστάσεις μέσης εκπαίδευσης
- Εγκαταστάσεις ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης
- Εγκαταστάσεις ξενόγλωσσης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και φροντιστήρια κτλ.

8) Τα κτίρια με εμπορική χρήση

- Εμπορικά Κέντρα

- Αγορές και υπεραγορές
- Καταστήματα
- Φαρμακεία
- Κουρέια, κομμωτήρια κτλ.

9) Εγκαταστάσεις προσωρινής διαμονής

- Ξενοδοχεία
- Ξενώνες
- Ενοικιαζόμενα δωμάτια προσωρινής διαμονής
- Οικοτροφεία, κοιτώνες κτλ.

10) Εγκαταστάσεις υγείας και πρόνοιας

- Νοσοκομεία
- Κλινικές
- Αγροτικά ιατρεία και υγειονομικοί σταθμοί
- Κέντρα υγείας
- Ψυχιατρεία
- Ιδρύματα
- Βρεφοκομεία, βρεφικοί σταθμοί κτλ.

11) Κτίρια ειδικών χρήσεων

- Ναοί
- Αίθουσες δικαστηρίων
- Αίθουσες αναμονής επιβατών
- Κτίρια στάθμευσης κτλ.

4.4 ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Ένα μεγάλο μέρος των δημόσιων συγκοινωνιών έχει περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης, μειώνοντας σημαντικά τις επιλογές μεταφοράς για τους ανθρώπους με φυσικές ειδικές ανάγκες.

Ο πιο κοινός τρόπος μετακίνησης που χρησιμοποιείται από τα άτομα με αναπηρικά προβλήματα, είναι να χρησιμοποιούν το δικό τους αυτοκίνητό. Αυτή είναι η πιο αποδοτική και άνετη επιλογή, που μπορούν να χρησιμοποιήσουν στον προορισμό τους.

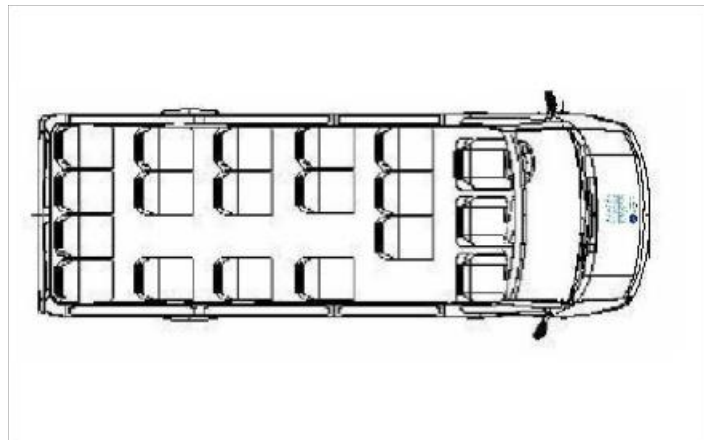
Η μετακίνηση με αεροπλάνο, είναι επίσης από τις πρώτες επιλογές τους, καθώς γενικότερα θεωρείτε σχετικά άνετο. Στα μικρότερου τύπου αεροπλάνα όμως, τα άτομα με ειδικές ανάγκες συχνά συναντούν προβλήματα, όσον αφορά την πρόσβαση τους στις τουαλέτες. Ο κύριος λόγος που τα άτομα με ειδικές ανάγκες προτιμούν να μην πετούν τόσο συχνά κι επιλέγουν να πάρουν το αυτοκίνητο τους στις διακοπές τους είναι το κόστος. Είναι γνωστό ότι το αυτοκίνητο κοστίζει λιγότερο από το αεροπλάνο, και επίσης ο ταξιδιώτης δεν ξοδεύει επιπλέον χρήματα στον προορισμό του για την μετακίνηση του (π.χ να νοικιάσει κάποιο όχημα εκεί ή να πληρώνει ταξί για τις μετακινήσεις του).

Τέλος η επιλογή με το τρένο (δυνατότητα να ταξιδέψουν και με το αυτοκίνητο τους μαζί) είναι εξίσου αποδοτική, όχι τόσο δαπανηρή, αλλά και αρκετά εξυπηρετική, αφού τόσο οι χώροι μέσα στο τρένο είναι κατάλληλα διαμορφωμένοι κι εξοπλισμένοι για την καλύτερη πρόσβαση τόσο των ιδίων των ατόμων όσο και των αναπηρικών αμαξιδίων, όσο και το προσωπικό είναι πλήρες ενημερωμένο και διατεθειμένο να παρέχει υπηρεσίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών (ειδικότερα αυτής της ιδιαίτερης κατηγορίας).

A)

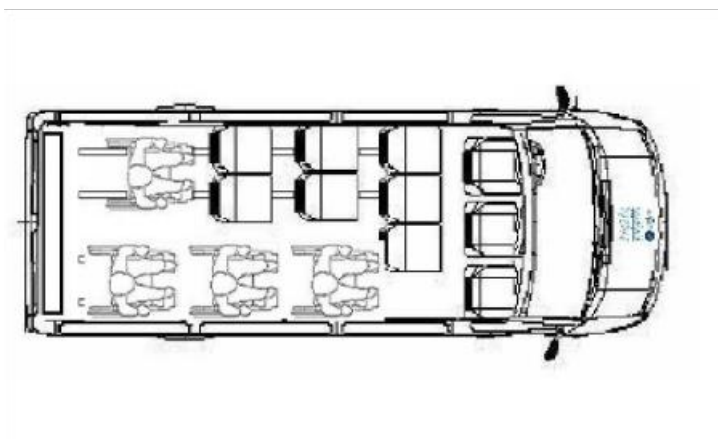

B)

(υφιστάμενη κατάσταση)

Γ)

(προτεινόμενη κατάσταση)

4.5 ΕΜΠΟΔΙΑ

Οι αντιλήψεις για την Ελλάδα που είναι συνδεδεμένη με τον ήλιο και την άμμο μπορούν να είναι αρνητικές για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η Ελλάδα έχει πολλούς επιθυμητούς μεν, μη παραλιακούς, μη προσβάσιμους προορισμούς δε και η προώθηση τέτοιων προορισμών θα ήταν ιδιαίτερα μη ελκυστική στην αγορά του προσβάσιμου τουρισμού.

Οι ακόλουθες ανησυχίες ισχύουν συγκεκριμένα για το αεροπορικό ταξίδι και μπορούν να ενεργήσουν ως εμπόδιο στους ανθρώπους με την ανικανότητα να ταξιδέψουν αεροπορικώς:

- καμία προσβάσιμη τουαλέτα στα μικρότερα περιφερειακά αεροπλάνα
- να βρίσκονται χωμένοι σε κάποια θέση χωρίς την ιδιαίτερη περιποίηση που χρειάζονται
- σε θέσεις πάρα πολύ μακριά από τις τουαλέτες
- παρατημένοι στην προσωρινή αναπηρική καρέκλα της αεροπορικής εταιρείας
- ο χειρισμός της αναπηρικής καρέκλας τους
- καθυστέρηση της παραλαβής των αναπηρικών καρεκλών μετά την άφιξη της πτήσης
- η αναπηρική καρέκλα αποτυγχάνει να φθάσει στον προορισμό της

Για τους περισσότερους ανθρώπους η μεγάλη απόσταση για να ταξιδέψουν τους εμποδίζει να οδηγήσουν. Η πτήση είναι επομένως η καλύτερη επιλογή, και ενώ η πτήση δεν είναι απαραίτητα ένα εμπόδιο, το κόστος είναι. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο το κόστος του αεροπορικού νάυλου αλλά και τη μεταφορά στον προορισμό. Για εκείνους που ταξιδεύουν με τους φροντιστές-συνοδούς, οι δαπάνες διπλασιάζονται, αφού η τιμή, η διαμονή και τα γεύματα του φροντιστή πρέπει επίσης να υπολογιστούν.

Λέγεται ότι οι περισσότεροι άνθρωποι με ειδικές ανάγκες πρέπει να πληρώνουν ένα ασφάλιστρο για τη διαμονή που είναι ειδικά οργανωμένη για άτομα με ειδικές ανάγκες. Έχουν δημιουργηθεί ειδικές τιμές δωματίων που είναι ακριβότερες από τις συνηθισμένες τιμές δωματίων, επειδή συχνά το προσβάσιμο δωμάτιο ταξινομείται ως «σουίτα». Αυτό θεωρείται μεροληπτικό.

Πολλά άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν σχετικά χαμηλά εισοδήματα, που μπορεί να κάνει το κόστος του ταξιδιού άλλο ένα εμπόδιο.

4.5.1 Φυσικά Εμπόδια Προσβασιμότητας ¹

¹ Προσβάσιμος Τουρισμός, 2^ο Διεθνές Forum Τουρισμού Ρόδου, Νοέμβριος 2006, Δρ.Αρης Ίκκος ISHC
http://www.sete.gr/files/Ebook/2006/2006_IKKOS_detap.pdf

4.5.2 Τεχνητά Εμπόδια Προσβασιμότητα & Λύσεις²

² Προσβάσιμος Τουρισμός, 2^ο Διεθνές Forum Τουρισμού Ρόδου, Νοέμβριος 2006, Δρ. Άρης Ίκκος ISHC
http://www.sete.gr/files/Ebook/2006/2006_IKKOS_detap.pdf

4.5.3 Κοινωνικά Εμπόδια Προσβασιμότητας³

³ Προσβάσιμος Τουρισμός, 2^ο Διεθνές Forum Τουρισμού Ρόδου, Νοέμβριος 2006, Δρ. Άρης Ίκκος ISHC
http://www.sete.gr/files/Ebook/2006/2006_IKKOS_detap.pdf

4.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ένα από τα μεγαλύτερα ζητήματα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες όσον αφορά τον τουρισμό, είναι να έχουν εξασφαλίσει τις αξιόπιστες πληροφορίες που χρειάζονται για την στέγασή τους προτού επισκεφτούν τον προορισμό που έχουν επιλέξει.

Στο παρελθόν δυστυχώς, έχουν δοθεί σε πολλούς ανακριβείς πληροφορίες και συμβουλές, γεγονός που έχει κάνει αρκετούς να είναι πιο δυσκολόπιστοι και απατητικοί.

Για να αυξηθεί η αξιοπιστία των δημοσιευμάτων, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Μια σχετική αναφορά ώστε να καθοριστεί και να ισχύει η ταμπέλα «προσβάσιμο»
- Η αξιολόγηση της δυνατότητας πρόσβασης
- Να ζητηθεί από τα ίδια τα άτομα με ειδικές ανάγκες, να αξιολογήσουν την περιοχή - και να συμμετάσχουν και αυτά στον «οδηγό».

Οι πληροφορίες που κυρίως ζητούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι:

- Υπηρεσίες για τα μέσα μαζικής μεταφοράς
- Παροχή εξοπλισμού
- Υπηρεσίες προσωπικής φροντίδας (βοηθάει εκείνους που χρειάζονται βοήθεια, είτε πλήρους απασχόλησης είτε μερικής, δίνοντας τους την δυνατότητα να μην χρεωθούν έξτρα για να φέρουν μαζί τους κάποιο άτομο)
- Υπηρεσίες υποδομής
- Σχέδια για την καλύτερη διαμόρφωση των δαπέδων, όσον αφορά τις επιλογές καταλύματος.

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες ζητούν να μάθουν επίσης, πληροφορίες ίδιες που ακόμα και οι απλοί ταξιδιώτες θέλουν, κατά την επιλογή των διακοπών τους. Αυτές είναι:

- Περιγραφή της περιοχής (πληροφορίες για πράγματα που μπορεί κανείς να κάνει και να δει στην συγκεκριμένη περιοχή, π.χ βόλτα στην αγορά και σε εστιατόρια)
- Τοπία στην περιοχή, τουριστικά αξιοθέατα, διαμονή
- Επιλογές καταλύματος

- Χάρτες της περιοχής, συμπεριλαμβάνοντας λεπτομέρειες για τουαλέτες, για χώρους στάθμευσης στην αγορά, για κινηματογράφους, βιβλιοθήκες και πάρκα.

4.7 ΣΧΕΔΙΑ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

- Η προώθηση προσβάσιμων προορισμών, όπου τα άτομα με κινητικά προβλήματα μπορούν να συμμετέχουν ενεργά, προκειμένου να δομηθεί καλύτερα η αγορά τουριστικής ανικανότητας.

- Η αξιοπιστία ή η ακρίβεια των πληροφοριών για την διαμονή, όπου έχει την μεγαλύτερη σημασία για αυτά τα άτομα. Όπως προαναφέραμε, πολλοί έχουν λάβει στο παρελθόν ανακριβείς πληροφορίες και συμβουλές.

- Τα πακέτα, που περιλαμβάνουν τη μεταφορά και την διαμονή και ίσως κάποιες εισόδους σε μουσεία ή και αρχαιολογικούς χώρους. Πακέτα ιδανικά για αυτά τα άτομα.

- Ο συνυπολογισμός των transfer ή των μισθωμένων αυτοκινήτων στα μειωμένα ποσοστά είναι επίσης ιδανικό.

- Κατά την ανάπτυξη των πακέτων είναι ουσιαστικό, να διατιμώνται στο μέσο ή στο τέλος του προϋπολογισμού της αγοράς.

- Η εξασφάλιση ότι οι άνθρωποι με ειδικές ανάγκες δεν χρεώνονται επιπλέον για όσες υπηρεσίες προσφέρονται μαζί με την διαμονή τους. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαν να καθιερωθούν ευκολότερα στην τουριστική αγορά.

4.8 ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Τα **άτομα με αναπηρία** στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι περίπου 50 εκατομμύρια. Στα άτομα αυτά περιλαμβάνονται τα άτομα με μόνιμες ή προσωρινές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες ή αναπηρίες ή ο συνδυασμός των ανωτέρων που προέρχονται από φυσική, αισθητηριακή ή νοητική ανεπάρκεια.

Στα **εμποδιζόμενα άτομα** ανήκουν όχι μόνο τα άτομα με αναπηρία αλλά και τα άτομα με μειωμένες ικανότητες φυσικής λειτουργίας, όπως τα άτομα τις τρίτης και τέταρτης ηλικίας, οι

εγκυμονούσες γυναίκες, τα προεφηβικά άτομα, τα άτομα με ασυνήθεις διαστάσεις, τα άτομα που οδηγούν παιδικά αμαξίδια, τα άτομα με πρόσκαιρο τραυματισμό, τα άτομα με δυσκολία στην αντίληψη επικοινωνίας (αφηρημένα άτομα ή άτομα υπό την επήρεια φαρμάκων ή ουσιών) με αδυναμία επιτυχούς αντίδρασης σε αρχιτεκτονικά εμπόδια και κινδύνους. Για τις χώρες της Ε.Ε., τα εμποδιζόμενα άτομα υπολογίζονται σε 200 εκατομμύρια περίπου άτομα.

Όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, **προσβασιμότητα**, στο δομημένο περιβάλλον και τους ελεύθερους χώρους, είναι η δυνατότητα που δίνεται σε κάθε άνθρωπο να κινείται με ανεξαρτησία, άνεση, ασφάλεια και αυτονομία σε όλους τους χώρους, ώστε να συμμετέχει ισότιμα στα κοινωνικά και οικονομικά δρώμενα της ζωής κάθε πόλης της κάθε χώρας.

4.8.1 Σχέδιο προσβασιμότητας ⁴

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
Έλεγχος Προσβασιμότητας
Ολοκληρωμένα Σχέδια Προσβασιμότητας
Σχέδια Προσβασιμότητας
Εκτέλεση Έργων Προσβασιμότητας
Εγχειρίδια και Οδηγοί Τεχνικής Εφαρμογής
Νομοθεσία
Δημιουργία Προσόντων
Συμβουλευτικές Δραστηριότητες

⁴ Πηγή: MHI turismo

4.9 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ⁵

- Τοποθετείστε τηλέφωνα για άτομα με ακουστικά
- Βεβαιωθείτε ότι έχετε μερικές συσκευές με μεγάλα πλήκτρα και φωτάκι που αναβοσβήνει: διευκολύνουν αυτούς που δεν ακούνε καλά ή έχουνε προβλήματα αρθρίτιδας κλπ.
- Εξοπλιστείτε με “vibrating alarm” για τους πελάτες σας που δεν ακούνε καλά και μπορεί να μην ακούσουν το συναγερμό για φωτιά
- Φροντίστε οι συναγερμοί να έχουν φως που αναβοσβήνει
- Φροντίστε να υπάρχει κατάλληλος εξοπλισμός για ενοικίαση
- Φροντίστε να υπάρχουν μερικά αντίγραφα του μενού με μεγάλα γράμματα
- Φροντίστε στη ρεσεψιόν να υπάρχει ένα στυλό και ένα σημειωματάριο για να διευκολυνθούν άτομα μειωμένης ακοής
- Αποφύγετε τα ψιλά γράμματα στο registration form
- Αν η ρεσεψιόν δεν είναι προσβάσιμη, φροντίστε να υπάρχει ένα τραπεζάκι στο οποίο πάει ο ρεσεψιονίστ για να εξυπηρετήσει και δεν σκύβει πάνω από την ρεσεψιόν
- Χρησιμοποιείτε χρωματιστά σερβίτσια που είναι πιο ευδιάκριτα
- Όταν αλλάξετε σήμανση φροντίστε να είναι ευδιάκριτη, με μεγάλα γράμματα, καθαρά χρώματα, χωρίς αντανάκλαση και σε κατάλληλο ύψος. Φροντίστε για γραφή Braille σε κατάλληλο ύψος
- Όταν κάνετε ανακαίνιση φροντίστε οι πόρτες να είναι ευδιάκριτες
- Φροντίστε τα σκαλιά να είναι ευδιάκριτα με χρήση κατάλληλων υλικών που σημειώνουν την απόληξή τους

⁵ Πηγή: www.jbrhellas.gr/accesstourism, a.ikkos@jbrhellas.gr, www.jbrhellas.gr/tourism

- Αποφύγετε τα ολόλευκα ντεκόρ σε μπάνια και WC. Όπου έχετε τέτοια μπάνια βάλτε χρωματιστές πετσέτες
- Φροντίστε να υπάρχουν μερικά τούβλα για να σηκωθεί πιο ψηλά ένα κρεβάτι αν χρειάζεται
- Κουρέψτε τα φυτά που κρέμονται στους διαδρόμους
- Όταν μιλάτε με κάποιον που είναι σε αναπηρική καρέκλα, μην την ακουμπάτε: αποτελεί προσωπικό του χώρο
- Αν κάποιος φαίνεται να χρειάζεται βοήθεια, προσφέρετέ την αλλά περιμένετε πρώτα να την αποδεχθεί πριν τον βοηθήσετε
- Όταν κάνετε μια κράτηση, ρωτάτε για τυχόν ιδιαίτερες απαιτήσεις-π.χ είναι vegetarian ή έχει κάποια άλλη δίαιτα, έχει κάποια αναπηρία, θα φτάσει νωρίς/αργά; Με αυτόν τον τρόπο, η ειδική φροντίδα δεν αποτελεί διάκριση αλλά μέρος της γενικής περιποίησης όλων των πελατών.
- Οι ανάπηροι είναι άνθρωποι σαν όλους τους άλλους. Μην κάνετε υποθέσεις για τις ικανότητες και τις ανάγκες τους.

4.10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μετά τα παραπάνω, η εξασφάλιση προσβασιμότητας αφορά όλους τους πολίτες και για όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Οι σχετικές οδηγίες και προδιαγραφές που ακολουθούν έχουν στόχο να καταργήσουν τους αρχιτεκτονικούς φραγμούς και ότι άλλο εμποδίζει την ανεξάρτητη διακίνηση και διαβίωση μέσα στα κτίρια και στους υπαίθριους χώρους των πολιτών με κινητικές ή αισθητηριακές δυσλειτουργίες ώστε να βελτιώνεται η καθημερινότητά τους και η ποιότητα της ζωής τους.

Ο **προσβάσιμος τουρισμός** αφορά όλους τους πολίτες και τους επισκέπτες κάθε χώρας και αντιπροσωπεύει γι' αυτούς το αναφαίρετο κοινωνικό τους δικαίωμα, για την απολαβή συνθηκών καλύτερης ποιότητας ζωής στη διαμονή τους, την κυκλοφορία τους, την συμμετοχή

τους στην υγεία, την απασχόληση, την κουλτούρα, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και γενικότερα στα κοινωνικά και οικονομικά δρώμενα της χώρας.

Τέλος, ο βασικός στόχος του σχεδιαστικού οδηγού προσβασιμότητας είναι η εξασφάλιση πρόσβασης στα ξενοδοχειακά καταλύματα καθώς και σε όλα τα κτίρια «συνάθροισης κοινού» με την παρουσίαση των κανόνων προσβασιμότητας από το δρόμο μέχρι την είσοδο, τον ανελκυστήρα και στους λοιπούς χώρους του ξενοδοχείου ή του κτιρίου «δημόσιας συνάθροισης» .

5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ – ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ⁶

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρόσφατα ψήφισε ένα νομοσχέδιο που κατοχύρωνε τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες που ταξιδεύουν αεροπορικώς. Αυτό το νομοσχέδιο θα έχει μεγάλη σημασία και επίδραση στις ζωές εκατομμυρίων ταξιδιωτών που έχουν αναπηρία σ' όλη την Ευρώπη.

«Προκάλεσε μεγάλη έκπληξη η ιστορία εννέα τυφλών και με περιορισμένη όραση ατόμων, που τους απαγορεύτηκε να επιβιβαστούν σε πτήση της Ryanair με την δικαιολογία ότι υπήρχαν πολλά ανάπηρα άτομα στο αεροπλάνο. Και η ιστορία ενός ατόμου που του χρέωσαν ένα αναπηρικό αμαξίδιο στο αεροδρόμιο Stansted από την Ryanair για να μεταφερθεί από το check-in στην πύλη αναχώρησης. Επίσης γνωστή είναι και η ιστορία μιας γυναίκας στο Suffolk που της συμπερόφθησαν σαν «σακί» από το προσωπικό του αεροπλάνου κατά την μεταφορά της στο κάθισμα, όπως και η ταλαιπωρία των 23 έφηβων που δεν μπόρεσαν να επιβιβαστούν στην πτήση τους επειδή δεν είχαν ενημερώσει τον υπεύθυνο ότι ήταν κωφοί. Τέλος απαράδεκτη ήταν και η συμπεριφορά ενός εργαζόμενου της Air France απέναντι σε μία κοπέλα που γεννήθηκε χωρίς άκρα δηλώνοντάς της : Ένας κορμός δεν μπορεί να ταξιδέψει μόνος του!».

Υπάρχει πληθώρα γνωστών περιστατικών κακομεταχείρισης ατόμων με αναπηρίες κατά την διάρκεια των πτήσεων ή στα αεροδρόμια τα τελευταία χρόνια. Καθώς οι αερομεταφορές γίνονται ολοένα και πιο φθηνές, ανοίγονται διάφοροι προορισμοί σε όλους τους ταξιδιώτες, γιατί θα πρέπει λοιπόν τα άτομα με αναπηρίες να αποκλειστούν από την απόλαυση και των τεσσάρων γωνιών του πλανήτη μας;

Μια σημαντική νομοθετική μεταρρύθμιση όπως αυτό το νέο νομοσχέδιο θα επιτρέπει στα άτομα με αναπηρίες να ταξιδέψουν ελεύθερα και χωρίς διάκριση σ' όλη την Ευρώπη μέσα στα επόμενα δυο χρόνια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε υπέρ την νομοθεσίας που σημαίνει ότι όλοι οι επιβάτες θα είναι ελεύθεροι να ταξιδέψουν χωρίς τον φόβο της διάκρισης και των επιπρόσθετων οικονομικών ή άλλων επιβαρύνσεων.

⁶ www.disabled.gr

Ο Robert Evans, Υπουργός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου- έγραψε την αναφορά που οδήγησε στο νομοσχέδιο αυτό. Τον ρωτήσαμε τι αντίκτυπο θα έχει αυτό το νομοσχέδιο στις ζωές των ατόμων με αναπηρίες - *«Πιστεύω ότι αυτό θα επιτρέψει σε περισσότερα άτομα με αναπηρίες να μετακινούνται με το αεροπλάνο. Ταξιδεύω συχνά δια αέρος και για να πω την αλήθεια ο αριθμός των ανάπηρων ατόμων που βλέπω να ταξιδεύουν δεν είναι αντιπροσωπευτικός όσον αφορά την κοινότητα τους, γιατί πολύ κόσμος πιστεύει ότι οι μεταφορές δεν είναι γι αυτούς. Οι αεροπορικές εταιρίες και οι αερομεταφορές είναι και για τα άτομα με αναπηρίες- έχουν το δικαίωμα να πάνε διακοπές όπως ο καθένας μας».*

Τα αεροδρόμια πλέον έχουν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν από την στιγμή της αναχώρησης ως την στιγμή της άφιξης, την σωστή και ασφαλή μεταφορά των ανάπηρων επιβατών. Θα υπάρχει έλεγχος από την γενική διεύθυνση των αεροδρομίων και όλοι θα υπόκεινται σε ένα εθνικό κεντρικό σώμα - που πιστεύετε ότι για την Μ. Βρετανία θα είναι η Διεύθυνση Πολιτικής Αεροπορίας. Ο παράγοντας κλειδί της νομοθεσίας αυτής είναι ότι δεν θα αρνούνται στα ανάπηρα άτομα το δικαίωμα στην μεταφορά τους εξαιτίας της αναπηρίας τους.

Όπως μας λέει ο Evans: *«Επί του παρόντος θα ασκηθεί πίεση στις αεροπορικές εταιρίες γιατί δεν μπορούν να αρνούνται την μεταφορά ατόμων με αναπηρία- οι μέρες που η άρνηση επιβίβασης ήταν γεγονός είναι πια μετρημένες».* Και, ενημερώνοντας 48 ώρες πριν, τα αεροδρόμια είναι υποχρεωμένα να προσφέρουν βοήθεια στα ανάπηρα άτομα. Αυτό σημαίνει ότι το άτομο θα πρέπει να εξυπηρετηθεί, για παράδειγμα, στο check-in , την επιβίβαση και αποβίβαση από το αεροπλάνο, χωρίς καμία επιπλέον οικονομική επιβάρυνση. Ακόμα και στην περίπτωση που το άτομο δεν έχει ενημερώσει 48 ώρες πριν το αεροδρόμιο, «γνωστοποίηση» ονομάζεται στα άρθρα του νομοσχεδίου, τα αεροδρόμια θα πρέπει να κάνουν ότι είναι δυνατό για να προσφέρουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες.

Ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γεώργιος Δρακόπουλος, μοιράστηκε την παραπάνω προσωπική του ιστορία με άλλους 100 Έλληνες και ξένους συμμετέχοντες της Δημερίδας για τον «Προσβάσιμο Τουρισμό» που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις 8-9 Σεπτεμβρίου 2005. Η Δημερίδα συγχρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης της Ελλάδας και την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του Προγράμματος e-Content της ΕΕ με τίτλο «**One-Stop-Shop for Accessible Tourism in Europe**».

«Μόλις πρόσφατα συνειδητοποίησα τη σημασία της εύκολης πρόσβασης στα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία, γιατί η μητέρα μου απέκτησε πέρυσι αναπηρία. Δε χρησιμοποιεί αναπηρικό καροτσάκι, αλλά δεν μπορεί να ανέβει σκάλες, και αυτό είναι μεγάλο πρόβλημα, εδώ στην Ελλάδα. Τώρα πρέπει να κάνω πολλά τηλεφωνήματα πριν διαλέξω πού θα πάμε την Κυριακή για να φάμε. Συνήθως μαζευόμαστε γύρω στα 12 άτομα με τις οικογένειες μας και τους φίλους της μητέρας μου, με αποτέλεσμα τα εστιατόρια να χαίρονται όταν μας βλέπουν. Αν όμως μάθω ότι η είσοδος ή η τουαλέτα δεν είναι προσβάσιμες, τότε επιλέγουμε να πάμε κάπου αλλού».

Η ΕΟΚΑ είναι η ομοσπονδία των συλλόγων των κινητικά αναπήρων στην Ελλάδα.

Το πλήρες κείμενο της καταγγελίας έχει ως εξής:

«Η Ομοσπονδία μας συμμετείχε στο διεθνές σεμινάριο “Sports and Education Associated with Disability” στη Λεμεσό της Κύπρου μεταξύ 8 και 12 Δεκεμβρίου 2004, για τη μετακίνησή μας στο οποίο, δυστυχώς, χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουμε τις υπηρεσίες αεροδρομίου και εταιρίας».

«Συγκεκριμένα:

1. Κατά την άφιξή μας στο αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος στις 8/12/04 για την πτήση Cyprus 323 των 09:45, όλες οι θέσεις των αναπηρικών αυτοκινήτων στο χώρο στάθμευσης μακράς διάρκειας ήταν κατειλημμένες από αυτοκίνητα τα οποία δεν διέθεταν το ανάλογο σήμα. Επιπλέον, οι ράμπες που υπάρχουν για την κίνηση των αναπηρικών αμαξιδίων ήταν κλειστές από αυτοκίνητα. Παρά τα παράπονα μας στην εταιρία διαχείρισης του χώρου στάθμευσης και στη διεύθυνση του αεροδρομίου, το ίδιο φαινόμενο παρουσιάστηκε και κατά την άφιξη μας μετά από 4 μέρες.

2. Κατά την άφιξή μας στις 12/12/04 με την πτήση Cyprus 348 των 20:00 δεν υπήρχε δεύτερο άτομο ως όφειλε, για τη μεταφορά μας από το κάθισμα του αεροσκάφους στο ειδικό κάθισμα για την έξοδό μας από το αεροσκάφος. Όταν παραπονεθήκαμε για το γεγονός, αντί να εξυπηρετηθούμε δεχτήκαμε επίπληξη από το πλήρωμα. Επιπλέον, δεν υπήρχε κάποιος υπεύθυνος αναγκάζοντας μας να βρισκόμαστε όμηροι, επί τουλάχιστον μισή ώρα, σε μία διαμάχη μεταξύ της

αεροπορικής εταιρίας και του αεροδρομίου για το ποιος είναι υπεύθυνος παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας προς τους αναπήρους. Η συμπεριφορά του πληρώματος του αεροσκάφους αλλά και των υπευθύνων του αεροδρομίου ήταν απαράδεκτη και απαξιωτική, όχι μόνο ως προς το πρόσωπό μας αλλά και ως προς όλους τους αναπήρους. Εξαιτίας όλων αυτών αναγκάστηκαν να μας βοηθήσουν ένας ανεκπαιδευτος νεαρός υπάλληλος του αεροδρομίου και οι συνοδοί μας, παρά την αντίρρηση της προϊσταμένης του αεροσκάφους που δεν έκανε τίποτα για την εξεύρεση λύσης, παρά μόνο διαμαρτυρόταν προς εμάς. Το αποτέλεσμα ήταν να μεταφερθούμε «κακήν κακώς» και να κινδυνεύουμε κατά τη μετακίνησή μας, χτυπώντας επίσης από κάθισμα σε κάθισμα κατά την έξοδο.

3. Στην είσοδο του αεροδρομίου όπου μεταφέρθηκαν τα αυτοκίνητά μας από τους συνοδούς μας για την αναχώρηση, οι θέσεις στάσης και στάθμευσης των αναπηρικών αυτοκινήτων ήταν κατειλημμένες από άσχετα αυτοκίνητα, παρά την παρουσία της Ελληνικής Αστυνομίας. Όταν δε παραπονεθήκαμε στον αρμόδιο αστυνομικό μας υπέδειξε μία άλλη θέση 500 μέτρα μακρύτερα λέγοντας μας ότι, η φύλαξη των θέσεων, παρά του ότι ήταν δίπλα του, είναι δουλειά της εταιρίας Security του αεροδρομίου».

«Παρόμοιες καταγγελίες, την σοβαρότητα των οποίων διαπιστώσαμε για άλλη μία φορά από πρώτο χέρι, μας κάνουν κατά διαστήματα και άλλα μέλη της Ομοσπονδίας μας. Δυστυχώς, η κατάσταση που επικρατεί στο καλύτερο αεροδρόμιο της Ελλάδας και ένα από τα μεγαλύτερα της Ευρώπης, είναι επιεικώς απαράδεκτη και πλήττει βάνουσα την αξιοπρέπεια των αναπήρων αλλά και το κύρος της κυβέρνησης και της χώρας μας, τα οποία προσπαθούμε να διαφυλάξουμε παντοιοτρόπως.»

Πράγματι η κατάσταση στα αεροδρόμια δεν είναι καλή. Δεν ισχυριζόμαστε πως στα άλλα ευρωπαϊκά αεροδρόμια η κατάσταση είναι καλύτερη. Ας μιλήσουμε όμως για την πατρίδα μας και ιδιαιτέρως για το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», που είναι το μεγαλύτερο αεροδρόμιο της χώρας.

Το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στους ταξιδιώτες που χρησιμοποιούν αναπηρικά καθίσματα. Υποχρεώνει τους χειριστές αναπηρικών καθισμάτων να χρησιμοποιούν αναπηρικά καθίσματα του αεροδρομίου. Αυτό γίνεται κυρίως επειδή πρέπει να περάσουν από τον έλεγχο ασφαλείας. Όμως τα αναπηρικά καθίσματα που

υπάρχουν στο αεροδρόμιο είναι πολύ κακής ποιότητας και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ανθρώπους με σοβαρές αναπηρίες. Από την άλλη υπάρχει σοβαρό πρόβλημα οι χειριστές των ηλεκτροκίνητων αναπηρικών καθισμάτων να εγκαταλείψουν το δικό τους αναπηρικό κάθισμα επειδή σε ένα ενδεχόμενο καθυστέρησης πτήσης κινδυνεύουν με κατάκλιση, για ευνόητους λόγους.

Ένα ακόμη πρόβλημα είναι πως οι άνθρωποι που εργάζονται στις υπηρεσίες που αναλαμβάνουν τη μεταφορά των επιβατών με αναπηρίες από τον αερολιμένα μέσα στο αεροπλάνο συχνά έχουν σοβαρά προβλήματα φυσικών ικανοτήτων και δεν μπορούν να αν να σηκώσουν το βάρος του σώματος του επιβάτη με αναπηρία, κάτι που απαιτείται για να μεταφερθεί ο επιβάτης με αναπηρία από το δικό του κάθισμα, στο κάθισμα του αεροδρομίου και ύστερα στο μικρό κάθισμα που θα μπει μέσα στο αεροπλάνο και στο τέλος από το μικρό κάθισμα στο κάθισμα του αεροπλάνου. Πολλές φορές λοιπόν οι υπάλληλοι σε αυτή την υπηρεσία δεν είναι σε θέση να σηκώσουν το βάρος του σώματος του επιβάτη ή σχεδόν πάντα αγνοούν τους απλούς πρακτικούς τρόπους μεταφοράς του ανθρώπινου σώματος από το ένα κάθισμα στο άλλο κάθισμα, με αποτέλεσμα να χρειάζεται να εφαρμόσουν μεγαλύτερη μυϊκή δύναμη, την οποία δεν έχουν.

Τα ειδικά οχήματα που προορίζονται για την μεταφορά των επιβατών με αναπηρίες από τον αερολιμένα στο αεροσκάφος είναι απολύτως ακατάλληλα. Είναι πολύ μικρά και συνήθως μέσα έχουν μεγάλο αριθμό αναπηρικών καθισμάτων και δεν χωρά το αναπηρικό κάθισμα του επιβάτη.

Βέβαια όταν ο επιβάτης με αναπηρία βρεθεί σε αυτό το σημείο είναι πολύ αργά για να κάνει την οποιαδήποτε καταγγελία. Εκτός αυτού στον χώρο όπου γίνεται ο έλεγχος ασφαλείας δεν επιτρέπεται η είσοδος σε τηλεοπτικές κάμερες, αφού στην Ελλάδα ο μόνος τρόπος για να βρεις το δίκιο σου είναι οι καταγγελίες στην τηλεόραση.

5.1 ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΣΕ FORUM ΣΤΟ SITE WWW.DISABLED.GR

Α. «Δεν είμαι χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου, όμως πρόσφατα ταξίδεψα στο εξωτερικό, και μπήκα σε δυο-τρεις προσβάσιμες τουαλέτες για να δω πως είναι. Όταν έφτασα στο Ελ. Βενιζέλος, έκανα την σύγκριση... Στο Ελ. Βενιζέλος η πόρτα της τουαλέτας είναι κανονική πόρτα τουαλέτας

με χερούλι (ανοίγει προς τα έξω), κι όχι συρόμενη με αυτοματισμό που ανοίγει μόνη της με κουμπί που βρίσκεται χαμηλά (όπως στις Γερμανικές αντίστοιχες), με αποτέλεσμα, αν χρησιμοποιείς αναπηρικό αμαξίδιο, να είναι αδύνατον να ανοίξεις αυτή την πόρτα μόνος σου! Ευτυχώς το πρόβλημα είναι για να μπει στην τουαλέτα, οπότε προφανώς μπορείς να ζητήσεις βοήθεια... Φαντάζεσαι να ήταν ανάποδα, να έμπαινες και να μην μπορούσες να βγεις?

Κατά τα άλλα, (στο Ελ Βενιζέλος) αν και οι τουαλέτες των αρτιμελών ήταν πεντακάθαρες, των αναπήρων ήταν βρώμικες και με διάφορα χαρτιά υγείας πεταμένα στο πάτωμα... Με ενόχλησε πολύ η εικόνα αυτή, και η προχειρότητα στον σχεδιασμό... ».

Β. «Το περασμένο καλοκαίρι ήθελα να πάω διακοπές και επικοινωνήσα με πολλά ξενοδοχεία που έχουν το σήμα με το αναπηρικό καρότσι αλλά αυτό ήταν τυπικό, χωρίς κανένα εξοπλισμό και σου λένε πως είναι κλεισμένο το δωμάτιο, μας αποφεύγουν αν και υποχρεούνται να έχουν από το νόμο δωμάτια. Καλό είναι όποιος θελήσει να πάει διακοπές να ελέγχει προσεκτικά το ξενοδοχείο που πρόκειται να μείνει».

Γ. Ο Ivor Ambrose, από το ευρωπαϊκό δίκτυο για τον προσβάσιμο τουρισμό, περιγράφει ένα δυσάρεστο περιστατικό. Ένα ζεύγος ταξίδευε σε ένα ελληνικό πορθμείο όπου δεν του επιτράπηκε η χρήση του ανελκυστήρα. Εδώ είναι ένα κλασικό παράδειγμα της απόλυτης αποτυχίας του ιατρικού προτύπου για την ανικανότητα ως βάση για την κοινωνική πολιτική.

Η κα Waterman, έγραψε στην 'Athens News' (Επιστολές στο συντάκτη, 14 Μαρτίου 2008) την μαρτυρία της. Η φυσική κατάσταση του συζύγου της δεν του επιτρέπει να ανεβαίνει σκαλοπάτια. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους σε ένα ελληνικό πορθμείο τους απαγόρεψαν αρχικά την πρόσβαση στον ανελκυστήρα για να μεταβούν από τη γέφυρα αυτοκινήτων στη γέφυρα επιβατών, για το λόγο ότι ο κος Waterman δεν είχε μαζί του κάποιο αποδεικτικό στοιχείο που να αποδεικνύει την ανικανότητά του να ανεβαίνει σκαλοπάτια, ούτε χρησιμοποιούσε αναπηρικό αμαξίδιο. Αυτό το αποδεικτικό στοιχείο, όπως τους ενημέρωσαν, απαιτούνταν από τους 'Κανονισμούς'. Εφόσον όμως ήταν ένα βαρύ επιχείρημα τους επέτρεψαν να πάρουν τον ανελκυστήρα δηλώνοντάς τους στο τέλος πως αυτή ήταν μια εξαίρεση, που δεν επαναλαμβάνεται.

Οι κανονισμοί για τους επιβάτες των ανελκυστήρων μπορεί να είχαν νόημα για την ομάδα των γραφειοκρατών που τους έγραψαν αλλά όπως φαίνεται οι κανόνες απέχουν πάρα πολύ από το τι πραγματικά πρέπει να εφαρμόζεται στην πράξη.

Αυτό το δυσάρεστο επεισόδιο πιθανώς έχει ξανασυμβεί πολλές φορές σε όλη την Ελλάδα. Υπάρχει άλλο ένα δυσάρεστο επεισόδιο εξαιτίας των κανονισμών στην ακρόπολη της Αθήνας, μια περιοχή παγκόσμιας κληρονομιάς, η οποία έγινε προσβάσιμη στους « ανθρώπους με ειδικές ανάγκες» το 2004 με τη βοήθεια ενός αξιοπρόσεκτου και εξυπηρετικού ανελκυστήρα. Το 2005 επισκέφτηκα την ακρόπολη με μια ομάδα διεθνών εμπειρογνομόνων στον προσβάσιμο τουρισμό, τρεις από τους οποίους χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια. Οι περιήγηση της ομάδας μας πήρε την ελληνίδα κύρια πορεία ενώ οι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων κατευθύνθηκαν στην είσοδο του ανελκυστήρα. Δεδομένου ότι κάποιο μέλος της ομάδας ήταν μια μητέρα με δύο μικρά παιδιά, ένα από τα οποία καθόταν σε παιδικό καροτσάκι, ακολούθησε τα μέλη της ομάδας που χρησιμοποιούσαν αναπηρικά αμαξίδια προς την είσοδο του ανελκυστήρα.

Εντούτοις, δεν επιτράπηκε στην μητέρα με τα δύο παιδιά να χρησιμοποιήσει τον ανελκυστήρα δεδομένου ότι δεν θεωρούνταν «άτομα με ειδικές ανάγκες», όπως την ενημέρωσαν οι φρουροί και επομένως δεν είχε την άδεια να χρησιμοποιήσει τον ανελκυστήρα. Τελικά, έμεινε εκτός Ακρόπολης, για το λόγο ότι δεν ήταν ικανή να εισέλθει εφόσον δεν υπήρχε προσβασιμότητα. Στην κορυφή συναντήσαμε επίσης μια ηλικιωμένη αμερικανή κυρία που είχε αγωνιστεί πολύ για να ανέβει δεδομένου ότι είχε πρόσφατα στραμπουλίξει τον αστράγαλό της (Αυτό συμβαίνει δυστυχώς αρκετά συχνά στα αθηναϊκά πεζοδρόμια!). Όπως μας ενημέρωσε, δεν ήταν ενημερωμένη για την πρόσβαση στον ανελκυστήρα στην κύρια πύλη. Στη συνέχεια όμως παρατήρησε τον ανελκυστήρα στην κορυφή και ρώτησε εάν θα μπορούσε να τον χρησιμοποιήσει για να κατεβεί.

Οι δύο υπάλληλοι που βρίσκονταν εκεί την ενημέρωσαν πως η χρήση του ανελκυστήρα γίνεται μόνο από άτομα με ειδικές ανάγκες-χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων. Για να της επιτρέψουν να εισέλθει στον ανελκυστήρα της ζήτησαν κάποιο πιστοποιητικό αναπηρίας κάτι που φυσικά εκείνη δεν διέθετε. Έπειτα από την άρνησή τους, με άσχημα συναισθήματα και με φοβερούς πόνους στον αστράγαλό της, πήρε τον δρόμο πεζή να κατέβει προς την έξοδο.

Αυτή σίγουρα θα είναι μια αξέχαστη εμπειρία για αυτούς τους τουρίστες στην Ελλάδα!

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

6.1 ENAT - THE EUROPEAN NETWORK FOR ACCESSIBLE TOURISM (ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ)

Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2006 από εννέα οργανώσεις που θέλησαν να δημιουργήσουν ένα δίκτυο για όλους εκείνους που θέλουν να γνωρίζουν όλο και περισσότερα για τον προσιτό-προσβάσιμο τουρισμό στην Ευρώπη.

Ευρέως αναγνωρίζεται ότι οι ταξιδιώτες με τις μικρότερες ή μεγαλύτερες ανάγκες πρόσβασης αντιμετωπίζουν μια έλλειψη πληροφοριών, δυσκολιών στη μεταφορά και αρχιτεκτονικών εμποδίων σε όλη την Ευρώπη. Το ENAT στοχεύει να διαδώσει πληροφορίες για τη δυνατότητα πρόσβασης έτσι ώστε η ευρωπαϊκή αγορά ταξιδιού και τουρισμού να γίνει πραγματικά ανοικτή σε όλους.

Με το ENAT μπορούν όλοι να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και γεγονότα σχετικά με τον προσβάσιμο τουρισμό και να είναι ενήμεροι για τις πρόσφατες εξελίξεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει αυτό το δίκτυο. Το δίκτυο στοχεύει στη βελτίωση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες και για όσους έχουν ανάγκη την ασφάλεια και την ευκολία που προσφέρει ένα άνετο και σωστά δομημένο περιβάλλον ή υπηρεσία.

Σκοπός του δικτύου είναι να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τη συνεργασία των ταξιδιωτικών και των τουριστικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ευρώπη, των συμβούλων, των υπευθύνων, των ερευνητών, των ιδρυμάτων τουριστικής εκπαίδευσης, των υπηρεσιών των καταναλωτών και των Μη-Κυβερνητικών Οργανισμών, προκειμένου όλοι μαζί να στοχεύουν στη δημιουργία περισσότερων προσβάσιμων προορισμών και περισσότερων προσφορών για τους τουρίστες.

«Πολλές μελέτες έχουν αποδείξει ότι τα άτομα με αναπηρίες αποκλείονται από τα ταξίδια και τη χαρά των διακοπών – στη χώρα τους ή στο εξωτερικό – λόγω της έλλειψης των κατάλληλων εγκαταστάσεων. Αυτοί οι άνθρωποι δεν μένουν σπίτι τους λόγω οικονομικών δυσκολιών και η εμπορική δυνατότητα είναι τεράστια, δεδομένου στην Ευρώπη υπάρχουν 50 εκατομμύρια άτομα με αναπηρίες μαζί με τις οικογένειές τους» – υποστηρίζει ο κ. Ivor Ambrose, Συντονιστής της του Προγράμματος ENAT.

Με επικεφαλής την εταιρία ηλεκτρονικών υπηρεσιών EWORX A.E., που έχει τη βάση της στην Αθήνα, η ομάδα των συνιδρυτών και συνεργατών του ENAT περιλαμβάνει τρεις ηγετικούς στον τομέα του ευρωπαϊκού τουρισμού οργανισμούς: Το **Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης της Ελλάδας**, την **Τουριστική Αρχή της Βρετανίας (Visit Britain)** και τον **οργανισμό Tourism for All της Σουηδίας**.

Ο τομέας των Μη-Κερδοσκοπικών Επιχειρήσεων και των ΜΚΟ αντιπροσωπεύεται από τα Fundación ONCE (Ισπανία) και Αναπηρία Τώρα (Ελλάδα), και από δύο μεγάλα κέντρα του Βελγίου που ειδικεύονται στην προσβασιμότητα: το ANLH και το Φλαμανδικό Κέντρο Προσβασιμότητας (Toegankelijkheidsbureau vzw).

Το ENAT δίνει επίσης ιδιαίτερη προσοχή στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες στον τουριστικό τομέα, ένα ζήτημα για το οποίο το Work Research Centre του Δουβλίνου προσφέρει την εμπειρία του , με τον συντονισμό των πληροφοριών και την αξιολόγηση των υπηρεσιών.

«Το ENAT θα δώσει τη δυνατότητα στους παροχείς τουριστικών υπηρεσιών να έχουν ευκολότερη πρόσβαση στη γνώση που χρειάζονται για να προσφέρουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και για να μεγιστοποιήσουν το κέρδος των επενδύσεών τους στις προσβάσιμες εγκαταστάσεις. Η νομολογία της ΕΕ αλλά και των επιμέρους χωρών δίνει όλο και μεγαλύτερη έμφαση στα ίσα δικαιώματα των καταναλωτών. Είμαστε πεπεισμένοι ότι τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για να ενώσουμε την τουριστική βιομηχανία, έτσι ώστε να εκμεταλλευτεί την ήδη υπάρχουσα τεχνογνωσία και να βελτιώσει την ποιότητα των τουριστικών προσφορών. Επιπλέον, παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση του πληθυσμού των ηλικιωμένων τόσο στην Ευρώπη αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο, επομένως είναι ολοφάνερο ότι ο τουρισμός πρέπει να είναι προσβάσιμος για όλους» - δηλώνει ο κ. Ambrose.

Στα επόμενα δύο χρόνια, το ENAT θα φέρει σε επικοινωνία διάφορες επιχειρήσεις και οργανισμούς από όλα τα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών, προκειμένου να αναπτυχθεί ένα Δίκτυο το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στους παροχείς υπηρεσιών, στους εκπροσώπους των καταναλωτών και στους εμπειρογνώμονες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να προωθήσουν τις βέλτιστες πολιτικές και πρακτικές για τον προσβάσιμο τουρισμό. Επιπλέον το Δίκτυο διοργανώνει μια σειρά από εκδηλώσεις, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα στα Μέλη και στους λοιπούς ενδιαφερομένους να συναντηθούν, να ανταλλάξουν ιδέες και να σχεδιάσουν περαιτέρω ενέργειες.

Το ENAT θα αναλάβει επίσης τη διεξαγωγή μελετών οι οποίες θα καταγράψουν την πρόοδο του τουριστικού τομέα όσον αφορά στην προσβασιμότητα των ξενοδοχείων και των τουριστικών προορισμών και θα καταμετρήσουν τον αριθμό των τουριστών με αναπηρίες που εξυπηρετούνται.

6.2 OSSATE - ONE STOP SHOP FOR ACCESSIBLE TOURISM IN EUROPE ⁷

Το **OSSATE** (One Stop Shop for Accessible Tourism in Europe) είναι ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα που αφορά στην προώθηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία στους τουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης.

Το Πρόγραμμα στοχεύει στη δημιουργία μιας πρότυπης ηλεκτρονικής πολύ-εφαρμογής, που θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με υποδομές και υπηρεσίες τουριστικού ενδιαφέροντος που είναι μερικώς ή ολικά προσβάσιμες σε Άτομα με Αναπηρία.

Στο Πρόγραμμα OSSATE αρχικά μετέχουν δύο χώρες, η **Ελλάδα** και το **Ηνωμένο Βασίλειο**, καθώς και κάποιες οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρία από το Βέλγιο και την Ελλάδα, με την προοπτική συμμετοχής και άλλων χωρών και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που απαριθμεί τουλάχιστον 45 εκατομμύρια πολιτών με αναπηρία.

⁷ Μελέτες & Έρευνες OSSATE - (Travel Daily News).htm www.ossate.org

Μία από τις δράσεις του Προγράμματος είναι η καταγραφή κάθε υποδομής και υπηρεσίας, που είναι εν μέρει ή πλήρως προσβάσιμη σε Άτομα με Αναπηρίες, καθώς και η διερεύνηση των μεθόδων, που χρησιμοποιούνται από τα υπάρχοντα συστήματα παροχής πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος για την προσέγγιση των καταλυμάτων που περιλαμβάνονται στους καταλόγους τους.

Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη η **έρευνα για τον εντοπισμό και την καταγραφή συστημάτων παροχής πληροφοριών προσπελάσιμου τουρισμού** σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Ποιες είναι οι πληροφορίες για την προσπελασιμότητα;

Οι πληροφορίες για την προσπελασιμότητα αφορούν οποιοδήποτε φυσικό χαρακτηριστικό ενός προορισμού το οποίο μπορεί να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο τη διαμονή των επισκεπτών που έχουν κάποια μόνιμη ή προσωρινή αναπηρία ή των ατόμων που έχουν κάποιου είδους λειτουργικών, αισθητηριακών ή διανοητικών περιορισμών, εξαιτίας της ηλικίας τους, της κατάστασης της υγείας τους ή άλλων παραγόντων. Οι πληροφορίες για την προσπελασιμότητα ενημερώνουν τους εν δυνάμει πελάτες για το σχεδιασμό των εγκαταστάσεων ενός καταλύματος, τις διαστάσεις των χώρων, τις τεχνικές τους προδιαγραφές, την ειδική σήμανση, την επίπλωση και τον εξοπλισμό που μπορούν να επηρεάσουν την άνεση, την ασφάλεια και τις λειτουργικές τους ικανότητες.

Άλλου είδους υπηρεσίες, όπως η ασφάλεια των πελατών, η εκπαίδευση του προσωπικού, η πολιτική συντήρησης των εγκαταστάσεων κ.ά., μπορούν επίσης να επηρεάσουν σημαντικά το βαθμό προσπελασιμότητας ενός προορισμού. Τέτοιου είδους πληροφορίες μπορεί να είναι δύσκολο να προσδιοριστούν με ακρίβεια, ωστόσο είναι εξαιρετικά χρήσιμες για έναν πελάτη με αναπηρία.

6.2.1 2η Διεθνής Διημερίδα Προγράμματος OSSATE για την Ανάπτυξη των υπηρεσιών πληροφοριών για τον προσβάσιμο τουρισμό στην Ευρώπη (8-9 Σεπτεμβρίου 2005, Αθήνα) ⁸

Το Ελληνικό Υπουργείο Τουρισμού και η Ομάδα του **OSSATE** πραγματοποίησαν το 2ο Διεθνές Workshop για τον OSSATE με θέμα τον "Προσβάσιμο Τουρισμό", το οποίο έλαβε χώρα στην Αθήνα από τις 8 μέχρι τις 9 Σεπτεμβρίου 2005.

Η διοργάνωση του workshop αποτελεί μέρος της πρωτοβουλίας του OSSATE, η οποία υποστηρίζεται από το πρόγραμμα e-Content της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ο σκοπός της σχεδιαζόμενης ηλεκτρονικής υπηρεσίας είναι να επιτρέψει στους ανθρώπους με αναπηρίες –αλλά και σε άλλους οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα προσβασιμότητας όταν βρίσκονται σε διακοπές- να βρίσκουν κατάλληλες και αξιόπιστες πληροφορίες εύκολα και αποτελεσματικά. Αν επιτευχθεί αυτό, θα μπορούν να επιλέξουν τους προορισμούς που ανταποκρίνονται πραγματικά στις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους.

Σήμερα, οι πληροφορίες των πελατών σχετικά με την προσβασιμότητα των τουριστικών προορισμών στις Ευρωπαϊκές πόλεις εμφανίζει σημαντικές διαφοροποιήσεις, ανάλογα με τη χώρα στην οποία διαμένει κάποιος, τη χώρα που επιθυμεί να επισκεφτεί, τις γλώσσες τις οποίες μιλάει και διαβάζει, καθώς και τις απαιτήσεις που μπορεί να έχει. Ο OSSATE στηρίζεται στην ήδη υπάρχουσα σε αυτό τον τομέα ευρωπαϊκή εμπειρία και παρέχει μια ολοκληρωμένη άποψη για τις on-line και ασύρματες υπηρεσίες που αφορούν στον προσβάσιμο τουρισμό.

Σε αυτό το γεγονός, το οποίο έλαβε χώρα στο ξενοδοχείο Divani Caravel στην Αθήνα, παρουσιάστηκαν από εκπροσώπους δημοσίων φορέων, τουριστικών επιχειρήσεων και μη κυβερνητικών οργανισμών εμπειρίες και σχέδια αναφορικά με τη μετάδοση τουριστικών πληροφοριών προσβασιμότητας, τόσο από την Ελλάδα, όσο και από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εστιάζοντας στο ρόλο των υπηρεσιών πληροφορίας και των νέων μέσων. Η ομάδα του OSSATE θα παρουσίασε την ανάλυσή της για τις ανώτερες τεχνικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε σχέδια για τις Πληροφορίες Προσβάσιμου Τουρισμού. Σε συνεδριάσεις, οι αντιπρόσωποι προσδιόρισαν και συζήτησαν τις βέλτιστες πρακτικές για τη

⁸ Πηγή από www.disabled.gr

συλλογή και τη μετάδοση πληροφοριών προσβασιμότητας, με σκοπό να προκύψουν προτάσεις για το σχεδιαζόμενο δίκτυο υπηρεσιών του OSSATE.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία και τον χαιρετισμό τους η **Υπουργός Τουριστικής ανάπτυξης κα. Φάνη Πάλλη-Πετραλιά** και η **Βουλευτής Επικρατείας κα. Ελευθερία Μπερνιδάκη-Άλντους**, Πρόεδρος της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής για θέματα ΑΜΕΑ.

Η Υπουργός μίλησε για την ευαισθητοποίηση του Υπουργείου για τα θέματα της προσβασιμότητας των ανθρώπων με αναπηρίες στον τουρισμό και τις προσπάθειες που έχουν ξεκινήσει μέσα στο χρόνο για έλεγχο όλων των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, με γνώμονα την ασφάλεια αλλά και την προσβασιμότητα, που δεν δίστασαν να φτάσουν και μέχρι του σημείου της ανάκλησης αδειών από όσα δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές. Αναφέρθηκε ακόμα στα σεμινάρια που πραγματοποιούνται από τις σχολές του ΟΤΕΚ αλλά και άλλα ΚΕΚ με σκοπό την κατάρτιση των μελλοντικών επαγγελματιών του τουριστικού χώρου στα θέματα και τις ανάγκες των τουριστών – επισκεπτών με αναπηρίες. Τέλος, μίλησε για το τηλεφωνικό κέντρο που λειτουργεί στο Υπουργείο και απαντά σε ερωτήματα για την προσβασιμότητα τουριστικών προορισμών και τον μεγάλο βαθμό της απήχυσής του στο κοινό.

Η κα. Μπερνιδάκη αναφέρθηκε στο δικαίωμα των ανθρώπων με όλων των ειδών τις αναπηρίες (κινητικές, αισθητηριακές, νοητικές) να απολαμβάνουν των συνθηκών επιβίωσης που απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι χωρίς αυτές, χωρίς να προσβάλλεται η αξιοπρέπειά τους από τους ανθρώπινους αστάθμητους παράγοντες που δυσκολεύουν την καθημερινότητά τους. Μίλησε για τις συνέπειες που η σχεδίαση του δομημένου περιβάλλοντος με γνώμονα τον επισκέπτη/τουρίστα με αναπηρίες θα έχει στην καθημερινότητα των πολιτών μιας χώρας, μιας και είναι έργα που εξυπηρετούν παράλληλα την καθημερινή επιβίωση, εισάγοντας την οικονομική παράμετρο ως συμφέρον που η σχεδίαση για όλους υπηρετεί. Τέλος, τόνισε ότι η προσβασιμότητα είναι πολύ ευρύτερη απαίτηση από την παράμετρο που δίνει σε αυτή η καθήλωση σε αναπηρικό κάθισμα και οι δυσκολίες στη βάδιση που εύκολα πολλοί σκέφτονται στο άκουσμα της λέξης αναπηρία, συμπεριλαμβάνοντας από μικρά παιδιά και εγκύους, μέχρι προσωρινά τραυματισμένους και έναν όλο και διευρυνόμενο γηράσκοντα πληθυσμό.

Η Γενική Γραμματέας του Υπουργείου κα. Μαρία Γιαννίρη εισήγαγε το κοινό της εκδήλωσης στα ευρωπαϊκά προγράμματα **OSSATE** (One-Stop-Shop for Accessible Tourism in Europe) και **ENAT** (European Network for Accessible Tourism), στα οποία το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, μαζί με φορείς – κυβερνητικούς και μη – από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες συμμετέχει για την προώθηση των δράσεων που θα καταστήσουν τον τουρισμό αγαθό ανοιχτό σε όλους τους ανθρώπους.

Ο κύριος Σπύρος Σταυριανόπουλος, Πρόεδρος της Επιτροπής Προσβασιμότητας ΑΜΕΑ, με τη σειρά του εξέφρασε τον σκεπτικισμό του για την διάχυτη αισιοδοξία ότι κάτι αλλάζει στη συμπερίληψη της αναπηρίας στις δράσεις του δομημένου περιβάλλοντος. Η στάση του δικαιολογείται από τον συνεχιζόμενο αποκλεισμό τους από χώρους με τουριστικό, αρχαιολογικό και ψυχαγωγικό ενδιαφέρον. Το προσωπικό του ενδιαφέρον εστιάστηκε γύρω από τον καθολικό σχεδιασμό και τις ανάγκες προσβασιμότητας που λίγο ή πολλοί όλοι αντιμετωπίζουμε σε διάφορες φάσεις της ζωής μας, τονίζοντας την επιτακτική ανάγκη εφαρμογής των νόμων και οικοδομικών κανονισμών για την τροποποίηση των υπαρχόντων κτιρίων και τον σχεδιασμό των νέων με πρότυπα αναπηρίας, μιας και αυτά απαντούν στις απαιτήσεις πραγματικά όλων (ανθρώπων με αναπηρίες αλλά και μη).

Ο κος. Σπύρος Μιχαϊλίδης, διευθύνων σύμβουλος της EWORX, εταιρίας παροχής λύσεων ηλεκτρονικών υπηρεσιών με τεχνογνωσία σε θέματα προσβασιμότητας και συντονιστικού φορέα των έργων OSSATE και ENAT, παρουσίασε την ηλεκτρονική πύλη <http://www.europeforall.com> που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του πρώτου, για να παράσχει έγκυρη, συνεπή και αξιόπιστη πληροφόρηση σε ανθρώπους με κάθε τύπου αναπηρία σχετικά με τουριστικούς προορισμούς, παρουσιάζοντας τον τρόπο υλοποίησής της και τις ενέργειες συλλογής των πληροφοριών μέσα από ελέγχους των υποδομών που υπάρχουν για να εξυπηρετούν τις τουριστικές ανάγκες (καταλύματα, μουσεία κλπ.)

Ο συντονιστής των παραπάνω έργων κος Ivor Ambrose μίλησε για το ευρωπαϊκό δίκτυο που στηρίζει τις δράσεις για τον προσβάσιμο τουρισμό – ENAT (<http://www.accessibletourism.org>), προσκαλώντας όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη (μεμονωμένα

άτομα, τουριστικούς οργανισμούς, αναπηρικούς συλλόγους και επιχειρηματίες του τουριστικού κόσμου) να εγγραφούν και να συμμετάσχουν, αναδεικνύοντας και υποστηρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις όποιες καλές πρακτικές, διαδίδοντάς τις σε όλη την Ευρώπη και μοιράζοντας την όποια αποκτηθείσα γνώση προς όφελος όλων.

Τέλος, ο κος Κυριάκος Γριβέας, Πρόεδρος της Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, μοιράστηκε με το κοινό τις προσωπικές του εμπειρίες από παρελθούσες πρακτικές αποκλεισμού που η άγνοια και η κακοδαιμονία ευνοούσαν στον ελληνικό κόσμο, αναγνωρίζοντας τις ενέργειες που έχουν προάγει τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρίες, περισσότερο στον αθλητικό χώρο που ο ίδιος γνωρίζει καλύτερα (π.χ. διοργάνωση παραολυμπιακού Open στην αξιοθαύμαστα προσπελάσιμη πόλη της Καβάλας), προερχόμενες από τον σύλλογο των παραπληγικών, και επιφυλασσόμενος για περαιτέρω προτάσεις από την πλευρά της Ομοσπονδίας για την βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων.

6.3 DIADA - LEONARDO DA VINCI PROJECT «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ» - ΤΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ⁹

Στόχος του προγράμματος Leonardo Da Vinci είναι η προώθηση της Ευρώπης στην γνώση και η ανάπτυξη ενός χώρου ευρωπαϊκής συνεργασίας

στον τομέα της **εκπαίδευσης** και της **επαγγελματικής κατάρτισης**. Το πρόγραμμα υποστηρίζει καινοτόμες διεθνής πρωτοβουλίες προώθησης των απαραίτητων γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων για την επιτυχή ένταξη στον ενεργό επαγγελματικό βίο και την πλήρη άσκηση της ιδιότητας του πολίτη.

Το ζήτημα δυνατότητας προσβασιμότητας σε τουριστικές περιοχές και εγκαταστάσεις σε ανθρώπους με δυσλειτουργίες αποτελεί ένα καίριο θέμα, λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες διαθέσιμες. Επομένως, υπάρχει μια ανάγκη να συγκεντρωθούν οι πιο σχετικές πληροφορίες, ώστε να ενισχυθεί η ποιότητα της τουριστικής πληροφόρησης γι' αυτή την ομάδα ατόμων. Η τουριστική βιομηχανία θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες αποτελούν μια σημαντική καταναλωτική ομάδα. Δυστυχώς, η έλλειψη πληροφόρησης αποτελεί ένα μείζον εμπόδιο για την περαιτέρω ανάπτυξη του ευρωπαϊκού τουρισμού.

Το πρόγραμμα DIADA – Leonardo da Vinci, το οποίο υποστηρίζει οικονομικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με βάση το πρόγραμμα Leonardo da Vinci αφορά στο ζήτημα δυνατότητας προσβασιμότητας των ανθρώπων με δυσλειτουργίες σε τουριστικές περιοχές και εγκαταστάσεις. Υπάρχει ανάγκη να συγκεντρωθούν οι πιο σχετικές πληροφορίες, ώστε να ενισχυθεί η ποιότητα της τουριστικής πληροφόρησης γι' αυτή την ομάδα ατόμων. Η έλλειψη πληροφόρησης αποτελεί ένα μείζον εμπόδιο για την περαιτέρω ανάπτυξη του ευρωπαϊκού τουρισμού. Η τουριστική βιομηχανία θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες αποτελούν μια σημαντική καταναλωτική ομάδα.

Ο βασικός σκοπός του σχεδίου είναι να δημιουργήσει ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα προετοιμάσει έναν αριθμό ατόμων που θα προέρχονται όχι μόνο από τη τουριστική βιομηχανία, αλλά και από το χώρο των ατόμων με ειδικές ανάγκες, οι οποίοι θα δίνουν

⁹ <http://www.eommex.gr/tifloi/diada/index.htm>

πλήρεις και αξιόλογες πληροφορίες σχετικά με τις τουριστικές εγκαταστάσεις και την προσιτότητα κάθε περιοχής.

Οι κύριοι στόχοι του σχεδίου είναι οι εξής:

- Να αναγνωριστούν τα είδη των πληροφοριών που χρειάζονται από τους ανθρώπους με δυσλειτουργίες και τι πληροφορίες δίνονται από τα τουριστικά πρακτορεία και τους διοικούντες των εγκαταστάσεων.
- Να καθοριστεί η παρούσα κατάσταση στις χώρες μέλη για την προσβασιμότητα των τουριστικών περιοχών και εγκαταστάσεων.
- Να προετοιμαστεί μια βάση για την προετοιμασία ενός καταλληλότερου προγράμματος κατάρτισης που θα αφορά τις ανάγκες όχι μόνο των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες αλλά και της τουριστικής βιομηχανίας.

Το πρόγραμμα DIADA επομένως αφορά την παροχή πληροφοριών σχετικά με την παρούσα κατάσταση στις χώρες μέλη για την προσβασιμότητα των τουριστικών περιοχών και εγκαταστάσεων σε ανθρώπους με δυσλειτουργίες. Στόχο αποτελεί η συλλογή πληροφοριών για τουρίστες με ειδικές ανάγκες οι οποίοι επιθυμούν να ενημερωθούν για τις δυνατότητες πρόσβασης τους. Η συνεργασία με τα τουριστικά πρακτορεία, τα ξενοδοχεία και τους φορείς τουρισμού γενικότερα κρίνεται απαραίτητη, ώστε να καθοριστούν με σαφή τρόπο οι ανάγκες σε κάθε χώρα απέναντι στη δυνατότητα πρόσβασης των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες. Η δημιουργία θεωρητικού εγχειριδίου για την κατάρτιση συμμετεχόντων “Accessibility issues in tourism”, μιας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων και ενός νέου εκπαιδευτικού συστήματος που θα εστιάζει στη παροχή πληροφόρησης για την προσβασιμότητα των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες σε τουριστικές εγκαταστάσεις αποτελούν τα βασικά αποτελέσματα του προγράμματος, των οποίων η σπουδαιότητα τονίστηκε στη Διακήρυξη της Κοπεγχάγης.

7. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Για εκείνους, που συνδέουν τον τουρισμό μόνο με τις διακοπές, τον ελεύθερο χρόνο τους και την πολυτέλεια, πρέπει να αναφερθεί ότι ο τουρισμός είναι ένας τομέας αξιοπρόσεκτης οικονομικής σπουδαιότητας. Η Ευρωπαϊκή τουριστική οικονομία συμβάλλει περίπου στο 5% στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προσφέρει εργασία σε 8 με 24 εκατομμύρια άτομα περίπου. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο τουρισμός είναι αναπόφευκτα συνδεδεμένος με το ταξίδι. Κατά συνέπεια, ο τουρισμός είναι για όλους αναπόφευκτος όπως και πολλοί άλλοι τομείς της καθημερινότητάς μας, όπως π.χ. το διαδίκτυο - ως πηγή πληροφόρησης, ο τομέας των μεταφορών και, φυσικά, η στέγαση.

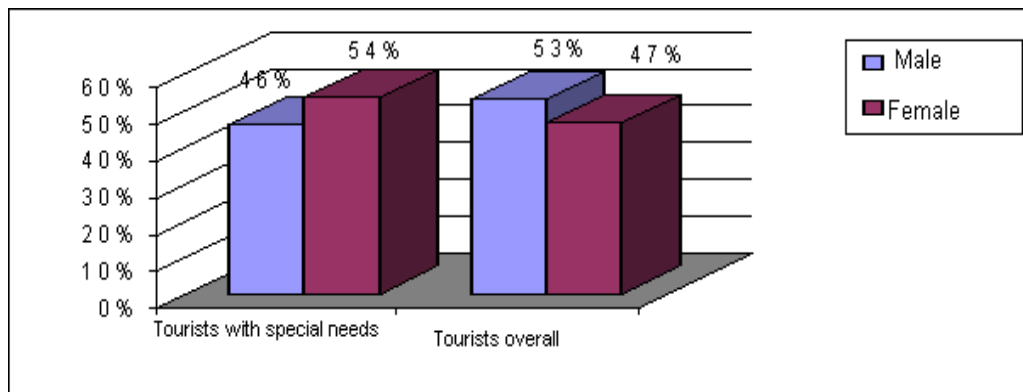
Από τότε που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στον τομέα της τουριστικής πολιτικής δεν έχει κάποιον ανταγωνισμό, αλλά συνεργάζεται και ολοκληρώνει τις δραστηριότητες των κρατών μελών, εντούτοις, δεν θα είναι δυνατό να παρουσιαστεί μια πλήρης εικόνα του σύνθετου ζητήματος «τουρισμός για όλους» στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

	Mobility impaired	Visual impaired	People with deafness / hard of hearing	Speech impaired	Mental / intellectual impaired	People with hidden impairments	Total disability population inc. long standing health problems (16-64)	Elderly population (>65)	Total demand for accessibility per country (x1000)	% of total population
Austria	354	23	18	5	37	272	709	1.357	2.066	25,2%
Belgium	536	60	19	9	92	538	1.253	1.807	3.060	29,5%
Cyprus	24	2	1	0	7	29	63	89	152	19,4%
Czech Rep.	529	91	18	6	59	766	1.469	1.458	2.927	28,6%
Denmark	321	15	13	3	64	298	714	817	1.531	28,2%
Estonia	77	15	0*	0*	12	9	202	224	426	32,0%
Finland	363	16	11	0*	60	657	1.106	831	1.937	37,1%
France	3.764	943	253	49	885	3.832	9.726	9.962	19.688	32,6%
Germany	1.124	110*	137	4	732	1.374	6.161	15.577	21.738	26,3%
Greece	167	38	7	4	67	449	733	2.007	2.740	25,7%
Hungary	242	14	8	3	107	407	781	1.507	2.288	22,9%
Ireland	82	5	6	0*	31	172	297	636	933	23,2%
Italy	982	90	44	18	263	1.155	2.551	11.289	13.840	23,8%
Latvia	0	0	0	0	0	0	0*	370	370	16,2%
Lithuania	40	0*	0	0	30	119	190	548	738	20,4%
Luxembourg	19	2	0	0	1	12	35	68	103	22,0%
Malta	8	0	0	0	3	9	20	54	74	18,6%
Netherlands	1.285	57	54	14	285	1.019	2.713	2.313	5.026	30,6%
Norway	238	18	17	2	52	115	442	681	1.123	24,5%
Poland	0	0	0	0	0	0	0	5.094	5.094	13,2%
Portugal	547	78	20	0*	183	574	1.401	1.802	3.203	30,3%
Romania	203	26	9	8	93	563	902	3.255	4.157	18,6%
Slovakia	126	8	5	0	30	146	314	643	957	17,6%
Slovenia	117	9	3	0	15	132	277	309	586	29,1%
Spain	933	84	41	12	365	952	2.386	7.103	9.489	23,5%
Sweden	501	21	42	0*	96	508	1.168	1.568	2.736	30,4%
UK	3.487	186	262	109	951	5.990	10.986	9.536	20.521	34,0%
Total demand per type	16.068	1.911	985	246	4.519	20.185	46.595	80.903	127.498	26%

Πιν.1 - Η αγορά 'Προσβάσιμου Τουρισμού' ανά χώρα ΕΕ ¹⁰

¹⁰ Πηγή: Eurostat 2005

7.1 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ VS. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Γράφημα 1 - Διανομή ποσοστού ανά γένος όλων των τουριστών και εκείνων με ειδικές ανάγκες (Ιταλία 1999) ¹¹

Ο όρος «τουρισμός για όλους» συχνά αναφέρεται σε πολύ διαφορετικές πτυχές. Μερικές φορές, και ιδιαίτερα στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, χρησιμοποιείται για να υπογραμμίσει την ανάγκη να προσαρμοστούν οι διακοπές στις ομάδες χαμηλού εισοδήματος, και μερικές φορές για να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες.

Σύνδεσμοι (ενώσεις) για άτομα με ειδικές ανάγκες, σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες έχουν στην κυριότητα τους, ειδικά ιδρύματα στέγασης για τα μέλη τους ή για φιλοξενούμενους με ειδικές ανάγκες και τους συνοδούς τους. Τέτοια ιδρύματα συχνά έχουν μια μακροχρόνια παράδοση και μερικές φορές υποστηρίζονται και από την ίδια την κυβέρνηση. Αλλά όσο περιορίζουν τις δραστηριότητές τους, στους φιλοξενούμενους τους με ειδικές ανάγκες, αν και διευκολύνουν βεβαίως τον τουρισμό για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, δυστυχώς δεν ακολουθείτε η ιδέα του προσβάσιμου τουρισμού για όλους.

Ο προσβάσιμος τουρισμός για όλους, δεν είναι η δημιουργία χωριστών υπηρεσιών για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά στοχεύει στην πλήρη ολοκλήρωση, ή μάλλον στο συνυπολογισμό των ανθρώπων με πρόσθετες ανάγκες, και ιδιαίτερα αναπήρων και ατόμων

¹¹ Πηγή: OSSATE

τρίτης ηλικίας, στον τομέα του τουρισμού. Βλέποντας την προοπτική " Προσιτός τουρισμός για όλους" , η τουριστική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να ενώσει τους στόχους δυνατότητας πρόσβασης και μια πολιτική ανικανότητας που, βασίζεται στους τυποποιημένους κανόνες των Ηνωμένων Πολιτειών, να υποστηρίξει τους στόχους και τα συγκεκριμένα μέτρα σε διάφορα επίπεδα που σχεδιάζονται για να ενισχύσουν τη δυνατότητα πρόσβασης συνδυασμό με την τουριστική πολιτική.

Ο μακροπρόθεσμος στόχος του προσβάσιμου τουρισμού για όλους είναι η δημιουργία ενός τουριστικού περιβάλλοντος, στο οποίο όλοι οι τουρίστες, ανεξάρτητα από τις ανάγκες τους (ηλικία, μέγεθος, (ανι)ικανότητα) μπορούν να συμμετέχουν ενεργά.

Αυτός ο στόχος δείχνει ότι ο καθορισμός του τουρισμού δεν πρέπει να περιοριστεί στον καθορισμό του από στατιστικές (ξενοδοχεία/εστιατόρια, παροχείς ταξιδιών (tour operators), έλκυστικοί προορισμοί). Για να πετύχει ο στόχος του προσβάσιμου τουρισμού για ολόκληρη την αλυσίδα υπηρεσιών πρέπει να είναι προσιτός.

Η αλυσίδα τουριστικών υπηρεσιών, εντούτοις, αρχίζει με πληροφορίες σχετικές με προσφορές, γεγονότα, προορισμούς και αν υπάρχει δυνατότητα να φτάσουν στον προορισμό εκείνο που έχουν επιλέξει. Προσβάσιμες πληροφορίες, παραδείγματος χάριν, σημαίνει ότι οι ιστοχώροι (τα λεγόμενα sites) των τουριστικών επιχειρήσεων(συμπεριλαμβανομένου του τομέα των μεταφορών) και των προορισμών πρέπει να είναι προσιτοί επίσης και για τυφλούς αλλά και για χρήστες με οπτική αναπηρία.

Για να επιτευχθεί καλύτερη δυνατότητα πρόσβασης στον τουριστικό τομέα, προαπαιτούνται επίσης προσβάσιμα δημόσια και ιδιωτικά μέσα μεταφοράς και προσιτά κτίρια/μουσεία - αξιοθέατα στους προορισμούς.

7.2 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Για να πειστούν οι αρχές και οι τουριστικές επιχειρήσεις, ότι πρέπει να υιοθετήσουν και να προσαρμόσουν τα ιδρύματα και τις υπηρεσίες τους στις ανάγκες των ατόμων, πρέπει να υπολογιστεί ο πιθανός οικονομικός αντίκτυπος.

Η πρώτη ερώτηση που πρέπει να απαντηθεί, είναι ποιός είναι ο αριθμός των καταναλωτών/τουριστών με ειδικές ανάγκες. Περίπου το 10% του πληθυσμού, 50

εκατομμύρια άνθρωποι, στην Ευρώπη είναι επίσημα αναγνωρισμένοι ως άτομα με ειδικές ανάγκες. Αλλά δεδομένου ότι περίπου οι μισοί από αυτούς είναι μεγαλύτεροι από 65 χρονών, ο αριθμός τους θα αυξάνεται στην προσεχή διαδικασία δημογράφισης της γήρανσης. Επιπλέον, πρέπει να θεωρηθεί ότι όχι μόνο οι άνθρωποι που έχουν αναγνωριστεί κι επίσημα ως άτομα με ειδικές ανάγκες, μπορεί να αποτραπούν από το ταξίδι εξαιτίας πολλών εμποδίων, αλλά και τα «προσωρινά εκτός λειτουργίας» άτομα, όπως εκείνοι που είναι θύματα ατυχήματος με αυτοκίνητο ή στον αθλητισμό ή οι άνθρωποι που έχουν δυσκολίες να κινηθούν γύρω γύρω, χωρίς να έχουν αναγνωριστεί ως άτομα με ειδικές ανάγκες.

Λαμβάνοντας υπόψη όλους τους ανθρώπους με περιορισμένη δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το αν έχουν επίσημα αναγνωριστεί «άνικανοι», μπορεί να υπολογιστεί ότι περίπου 30% του πληθυσμού μπορεί να αισθανθεί την ταραχή κατά την διάρκεια του ταξιδιού, ή μάλλον, θα ταξίδευε περισσότερο εάν και εφόσον το περιβάλλον θα ήταν «καλύτερα» προσβάσιμο. Μια μελέτη που έχει δημοσιευτεί στα πλαίσια του προγράμματος OSSATE, υπολογίζει τη δυνατότητα αγοράς για τουρίστες με ανάγκες δυνατότητας πρόσβασης ακόμη και σε 230 εκατομμύρια ανθρώπους, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν δαπάνες ταξιδιού περίπου €160 δισεκατομμύριων.

Κάθε ταξίδι που δεν γίνεται, εξαιτίας των υπάρχοντων εμποδίων σημαίνει έλλειψη κύκλου εργασιών στον τομέα του τουρισμού, λιγότερη οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση.

Επιπλέον, πρέπει να θεωρηθεί ότι ένας υψηλότερος βαθμός δυνατότητας πρόσβασης, παραδείγματος χάριν όσον αφορά τα ξενοδοχεία, οδηγεί ταυτόχρονα σε περισσότερη ποιότητα. Οι ευρύτερες πόρτες και ένα μεγαλύτερο λουτρό που περιέχει λιγότερα σκαλοπάτια στο ντους οδηγεί σε μεγαλύτερη άνεση επίσης του αυξανόμενου αριθμού των μεγαλύτερων σε ηλικία, αλλά ακόμα ενεργών, τουριστών.

Ένας διευθυντής ενός ξενοδοχείου είχε αναφέρει πρόσφατα ότι πολλοί τουρίστες κάνουν κράτηση δωματίων «χωρίς εμπόδια», χωρίς να είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, επειδή υποθέτουν ότι αυτά τα δωμάτια είναι μεγαλύτερα. Και ότι οι μεγαλύτερες επιστολές στις πόρτες και τα γραφεία πληροφοριών ή οι εισόδοι, παρουσιάζουν καλή αντίθεση στους περιβάλλοντες τοίχους είναι πλεονέκτημα όχι μόνο για τους πελάτες με οπτική αναπηρία αλλά για όλους τους άλλους που δεν είναι εξοικειωμένοι με το κτίριο. Κατά συνέπεια, τα μέτρα που λαμβάνονται προς το σχεδιασμό ενός ξενοδοχείου για όλους, οδηγούν σε υψηλότερη ποιότητα και βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης.

Το Γερμανικό Υπουργείο Οικονομικών, το 2003 έκανε μια μελέτη για να αξιολογηθεί ο οικονομικός αντίκτυπος του «προσβάσιμου τουρισμού για όλους», και η οποία οδήγησε σε εκπληκτικά αποτελέσματα.

Περίπου 4000 άτομα με ειδικές ανάγκες στην Γερμανία, ρωτήθηκαν για τις συνήθειες τους κατά την διάρκεια του ταξιδιού τους. Περίπου το 40% από αυτούς είχαν ήδη τουλάχιστον μιά φορά αρνηθεί να πάνε διακοπές, εξαιτίας πολλών εμποδίων και σχεδόν κοντά στο 50% είπαν ότι θα ταξίδευαν περισσότερο, εάν το περιβάλλον ήταν περισσότερο προσιτό.

Λαμβάνοντας υπόψη, το χρηματικό ποσό ξόδεψαν για τις διακοπές τους (που ήταν ανωτέρω από το ποσό που ξοδεύτηκε από τον μέσο τουρίστα) και ότι οι περισσότεροι από αυτούς δεν ταξίδεψαν μόνο οι ερευνητές πρόβλεψαν ότι ο κύκλος εργασιών που παρήχθη με τους με ειδικές ανάγκες γερμανικούς τουρίστες μπορεί να ανέλθει από τα 2.5€δισεκατομμύρια (σήμερα) στα 4.8€δισεκατομμύρια, σε ένα προσβάσιμο τουριστικό περιβάλλον, έχοντας ως συνέπεια 90.000 πρόσθετες εργασίες (αυτήν την περίοδο είναι περίπου 65.000).

Κατά συνέπεια, αυτή η μελέτη υπογραμμίζει ότι η δημιουργία μιας προσβάσιμης αλυσίδας υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κοινωνική ευημερία.

General demand for accessibility	70% that have the economical and physical ability to travel	Multiplier effect for friends & family members	Accompanying friends and family	TOTAL potential travel market	Average expenditure per person per holiday*	Potential tourism revenues
127.5 million	89.3 million	0.5	44.7 million	134 million	€ 620	83 billion Euro
		2	178.6 million	267.9 million		166 billion Euro

Πιν.2 – Το μέγεθος της αγοράς σε €¹²

¹² Πηγή: Δαπάνης €620, Eurostat 2005, βάσει στοιχείων 2003

7.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Δεν είναι δυνατό να δοθεί μια πλήρης επισκόπηση στις δραστηριότητες των κρατών μελών σχετικά με τον τουρισμό για όλους, επειδή δεν υπάρχει ακόμα καμία Ευρωπαϊκή βάση δεδομένων. Οι τουρίστες που θέλουν να ενημερωθούν για την κατάσταση, μπορούν καλά να συμβουλευτούν και να έρθουν σε επαφή με αντίστοιχες υπηρεσίες στην περιοχή τους.

Θα παρουσιαστούν μερικά παραδείγματα και τάσεις:

7.3.1 Κυβερνητικές δραστηριότητες

Μέσα στην τελευταία δεκαετία, σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι πράξεις ανικανότητας ή οι πράξεις αντιδιάκρισης, όσον αφορά την ανικανότητα ατόμων με ειδικές ανάγκες τέθηκαν σε ισχύ. Αυτή η νομοθεσία βελτίωσε τη δυνατότητα πρόσβασης σε περιοχές στενά συνδεδεμένες με τον Τουρισμό, όπως το διαδίκτυο και τις δημόσιες συγκοινωνίες. Σε πολλά κράτη μέλη οι αρχές είναι υποχρεωμένες, να σχεδιάζουν τους ιστοχώρους τους σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα δυνατότητας πρόσβασης (WAI πρότυπα) και τουλάχιστον στις μεγαλύτερες πόλεις πολλών κρατών μελών, να λειτουργούν λεωφορεία με χαμηλό-πάτωμα (low-floor buses) και να ανακοινώνουν τον επόμενο σταθμό απο τα μεγάφωνα, λειτουργία που αυξάνεται σταθερά σε αριθμό.

Όσον αφορά τα κτίρια, εντούτοις, και ιδιαίτερα τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια η εικόνα δεν είναι τόσο αισιόδοξη. Στα περισσότερα κράτη μέλη, η νομοθεσία κατασκευής αναγκάζει τα ξενοδοχεία να παρέχουν ορισμένο αριθμό δωματίων, τα οποία να είναι προσιτά για τους χρήστες αναπηρικών καροτσιών. Αλλά λίγα είναι γνωστά όσον αφορά τη συγκρίσιμη νομοθεσία σχετικά με άλλες ανικανότητες.

Ακόμη και στα κράτη μέλη όπου η νομοθεσία και τα πρότυπα κατασκευής δημόσιων κτιρίων, προσκαλούν τους ιδιοκτήτες να παρέχουν μέτρα δυνατότητας πρόσβασης για τους τυφλούς ανθρώπους (π.χ. ανελκυστήρες με συνθετική φωνή, λωρίδες καθοδήγησης που ακολουθούνται χρησιμοποιώντας το άσπρο καλάμι) ή οι με οπτική αναπηρία άνθρωποι (υψηλό σχέδιο αντίθεσης) αυτή η νομοθεσία, ίσως με εξαίρεση της Μεγάλης Βρετανίας, δεν εφαρμόζεται στα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια.

Ο Βρετανικός Νόμος Διάκρισης Ανικανότητας αναθέτει τα καθήκοντα στους προμηθευτές των αγαθών, τις υπηρεσίες και τις εγκαταστάσεις για να μην γίνουν διακρίσεις εις βάρος των

ανάπηρων ατόμων. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι προμηθευτές τουρισμού πρέπει να λαμβάνουν λογικά μέτρα στις πρακτικές αλλαγής, στις πολιτικές και στις διαδικασίες για να καταστήσουν τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες τους προσιτές για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Στα μέσα της δεκαετίας του '90, οι κυβερνήσεις των Σκανδιναβικών χωρών άρχισαν να θέτουν νέους στόχους για την τουριστική πολιτική. Αυτοί οι στόχοι περιλάμβαναν αποδοτικότητα, κοινωνικές και περιβαλλοντικές εκτιμήσεις, και κατά συνέπεια, όλο και περισσότερο αυξανόμενη ενσωματωμένη δυνατότητα πρόσβασης ως ποιότητα – με έμφαση στις ομάδες-στόχους και στο αυξανόμενο εισόδημα για την Τουριστική Βιομηχανία.

Ανεξάρτητα από τη νομοθεσία που αναγκάζει τα ξενοδοχεία να παρέχουν περισσότερη δυνατότητα πρόσβασης, μερικά πολύ καλά παραδείγματα ξενοδοχείων αφοσιωμένα στην ιδέα «προσβάσιμος τουρισμός για όλους» βρίσκονται στην Ισπανία, τα οποία ανήκουν όλα στην αλυσίδα Confortel. Αυτά τα 12 ξενοδοχεία είναι διαφορετικά στο μέγεθος, στην ποιότητα και στην τοποθεσία, αλλά πολλά από αυτά έχουν εκτός από τα δωμάτια και πισίνες εξοπλισμένες για τους χρήστες αναπηρικών καροτσιών, επίσης προσαρμογές που είναι σημαντικές για τους τυφλούς και με οπτική αναπηρία φιλοξενούμενους όπως η συνθετική φωνή στους ανελκυστήρες, συμπεριλαμβανομένων των πληκτρολογίων με τις επιστολές «αφής», καθώς επίσης και τους αριθμούς «αφής» δωματίων και το υψηλό σχεδιασμό αντίθεσης. Επιπλέον, το προσωπικό ξενοδοχείων είναι καλά εκπαιδευμένο να παρέχει βοήθεια εάν και όταν είναι απαραίτητο.

7.3.2 Μη κυβερνητικές δραστηριότητες

Επίσης στη μέση δεκαετία του '90, σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιερώθηκαν οργανώσεις, οι οποίες είχαν αφιερωθεί στο στόχο για έναν «προσβάσιμο τουρισμό για όλους». Δεδομένου ότι η κατάσταση όσον αφορά τη δυνατότητα πρόσβασης, βελτιώνεται σταθερά (αργά αλλά σίγουρα) σε όλα τα κράτη μέλη και οι τουριστικοί προορισμοί αυτών των οργανώσεων είναι πιθανώς η καλύτερη πηγή πληροφόρησης για έναν εισερχόμενο τουρίστα με ειδικές ανάγκες.

Στα νέα κράτη μέλη της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης, τέτοιες οργανώσεις έχουν επίσης αρχίσει να αναπτύσσονται. Μέχρι τώρα η κύρια δραστηριότητα αυτών των οργανώσεων είναι η βελτίωση των πληροφοριών, για τη δυνατότητα πρόσβασης όλων των εγκαταστάσεων κατά μήκος της αλυσίδας τουριστικών υπηρεσιών. Πολλοί από αυτούς, δουλεύουν επίσης

πάνω στην καθιέρωση ενός συστήματος «μαρκαρίσματος» για τα ξενοδοχεία, ετικέτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στους οδηγούς ξενοδοχείων και ως αρχικές σελίδες στους ιστοχώρους των ξενοδοχείων και των τουριστικών οργανώσεων. Για να κρίνει κάποιος, εάν ένα ξενοδοχείο προσαρμόζεται πραγματικά στις ιδιαίτερες ανάγκες, αυτός ή αυτή πρέπει πρώτα να διαβάσει τα κριτήρια που επιτρέπουν τη χρήση ενός συγκεκριμένου συμβόλου. Μόνο τότε μαθαίνει ότι μια συγκεκριμένη καθιέρωση θα μπορούσε να είναι κατάλληλη, εάν όλα είχαν μετρηθεί και είχαν αξιολογηθεί σωστά.

7.3.3 Δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ακόμα κι αν η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει την ικανότητα στον τομέα του τουρισμού, πολλές από τις δραστηριότητές της προς τη βελτιωμένη δυνατότητα πρόσβασης είναι σχετικές με τον τουρισμό. Αυτό είναι, όπως σε εθνικό επίπεδο, αληθινό για όλα τα μέτρα που λαμβάνονται για να καταστήσουν τις δημόσιες συγκοινωνίες προσβάσιμες καθώς επίσης και το διαδίκτυο. Προς το παρόν τρεις νέοι κανονισμοί προετοιμάζονται να εκδοθούν. Αναφέρονται στα δικαιώματα των επιβατών με ειδικές ανάγκες στον αέρα, στο «διασυννοριακό» σιδηρόδρομο και στο λεωφορείου/επιβατηγό όχημα.

Το 2003 ονομάστηκε ως το «Ευρωπαϊκό έτος ανθρώπων με αναπηρία». Παρά την ποικιλία δραστηριοτήτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε μια ομάδα εμπειρογνομόνων, να παρουσιάσει προτάσεις για να βελτιωθεί η δυνατότητα πρόσβασης του περιβάλλοντος. Η έκθεση αυτής της ομάδας εμπειρογνομόνων, υιοθετήθηκε ως «η ημερήσια διάταξη 2010». Βάσει αυτής της ημερήσιας διάταξης, οργανώθηκε ένα δραστικό σχέδιο, το οποίο σε δεύτερη φάση καλύπτοντας τα έτη 2006-07 σκοπεύει στην επικρατούσα τάση των ζητημάτων ανικανότητας/δυνατότητας πρόσβασης, σε όλες τις δραστηριότητες της Επιτροπής. Το 2007 ονομάστηκε το «Ευρωπαϊκό έτος ίσων ευκαιριών για όλους».

Η τουριστική μονάδα της Επιτροπής δημοσίευσε το φυλλάδιο «Βελτιώνοντας τις πληροφορίες όσον αφορά τον προσβάσιμο τουρισμό, για τα άτομα με ειδικές ανάγκες» που περιέχουν τους πίνακες ελέγχου για να διευκολύνει τους ξενοδόχους η αυτοαξιολόγηση της καθιέρωσής τους. Σε αυτήν την περίπτωση, εντούτοις, μια θετική αυτοαξιολόγηση δεν είναι αποτελεσματική, στην κατοχή του δικαιώματος να χρησιμοποιήσει μια (πανευρωπαϊκή) ετικέτα δυνατότητας πρόσβασης.

Άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής προώθησαν «το πρόγραμμα OSSATE» που στοχεύει να εφαρμόσει μια πρωτότυπη πολυπλατφόρμα, πολύγλωσση ψηφιακή υπηρεσία πληροφοριών παρέχοντας εθνικό και περιφερειακό περιεχόμενο στους προσβάσιμους τόπους συναντήσεως, στις περιοχές και στη στέγαση τουριστών. Το 2005, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδρύθηκε το «Ευρωπαϊκό δίκτυο για τον προσβάσιμο τουρισμό» (www.accessibletourism.org).

7.4 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Το 1996, τα άτομα με ειδικές ανάγκες στην Ευρώπη και οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους αποφάσισαν να δημιουργήσουν το Ευρωπαϊκό φόρουμ ανικανότητας (European Disability Forum) (EDF), με την γραμματεία του στις Βρυξέλλες. Ο στόχος της ίδρυσης μιας τέτοιας οργάνωσης, αρκετά πρωτοποριακής, επρόκειτο να εγγυηθεί ότι καμία απόφαση δεν λαμβάνετε από την Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς διαβούλευση με τα ίδια τα άτομα που πάσχουν από κάποιου είδους αναπηρία, αφού όλες οι πρωτοβουλίες και οι Ευρωπαϊκές πολιτικές ασκούν άμεση επίδραση στις ζωές αυτών των ατόμων.

Στα προηγούμενα έτη, το πεδίο δράσης του Ευρωπαϊκού φόρουμ ανικανότητας (EDF) είχε καλύψει τους περισσότερους τομείς ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς, απασχόληση, την κοινωνία της πληροφόρησης, κοινωνική πολιτική, δημόσια σύμβαση, δυνατότητα πρόσβασης. Η εγγύηση του δικαιώματος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες να ταξιδέψουν και να απολαύσουν όλες τις προσβάσιμες υπηρεσίες που τους προσφέρονται, είναι επίσης μέρος του προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού φόρουμ ανικανότητας (EDF). Είναι μεταξύ των στόχων του φόρουμ αυτού, να ενθαρρύνει μια συναίνεση μεταξύ των 25 κρατών μελών που αναγνωρίζουν τη σημασία που έχει ο «τουρισμός για όλους» και να προωθήσουν τη θέσπιση κοινών προτύπων, που θα εγγυηθούν στα άτομα με ειδικές ανάγκες το δικαίωμα να ταξιδέψουν, για επαγγελματικούς λόγους καθώς επίσης και να απολαύσουν τις δραστηριότητες που γίνονται στον ελεύθερο χρόνο τους.

7.5 ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Επίσης στη δεκαετία του '90 η κίνηση «Σχέδιο για όλους» (“Design for all”) (DFA), μπήκε στην Ευρωπαϊκή σκηνή. Στην Ιρλανδία ιδρύθηκε, το «Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για το Σχέδιο και την Ανικανότητα» (“European Institute for Design and Disability”) (EIDD). Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για το Σχέδιο και την Ανικανότητα (EIDD) στοχεύει να σχεδιάσει ολόκληρο το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου των συχνότερων καταναλωτικών αγαθών όπως τα πλυντήρια, διανομείς μετρητών, μηχανές εισιτηρίων, τηλέφωνα κ.λπ. με τέτοιο τρόπο ώστε ο καθένας να είναι σε θέση να τα χρησιμοποιήσει. Φυσικά, αυτή η αρχή πρέπει να περιλάβει ότι ένα προϊόν, που έχει συμμορφωθεί σύμφωνα με τα κριτήρια του «Σχεδίου για όλους», πρέπει να έχει την «βοήθεια» της τεχνολογίας. Δεν θα ήταν ρεαλιστικό, να υποθέσει κάποιος ότι ένα προϊόν θα μπορούσε να σχεδιαστεί έτσι απλά κι ότι ο καθένας θα μπορούσε να το χρησιμοποιήσει χωρίς την «βοήθεια» της τεχνολογίας.

Εν τω μεταξύ σε 15 κράτη μέλη των εθνικών οργανώσεων, μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το «Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για το Σχέδιο και την Ανικανότητα» (“European Institute for Design and Disability”) (EIDD) ιδρύθηκε για να προωθήσει την ιδέα «Σχέδιο για όλους» (DFA) στις χώρες τους.

Το 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μια οδηγία σχετικά με τη δημόσια σύμβαση, η οποία προσκαλεί τις αρχές να εξετάσουν τη δυνατότητα πρόσβασης και τα κριτήρια του «Σχεδίου για όλους» στις τεχνικές προδιαγραφές των συμβάσεων τους. Αυτή η οδηγία θα πρέπει ακόμα να μοιραστεί στους νόμους των κρατών μελών και τα κριτήρια που εξετάζονται πρέπει να διευκρινιστούν.

Κατά συνέπεια, «το Σχέδιο για το όλους» και «ο Τουρισμός για όλους» είναι δίδυμα στον δρόμο για έναν πιο προσβάσιμο κόσμο.

7.6 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

A) ΛΟΥΒΡΟ

B) ΤΟΛΕΔΟ

8. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Πρότυποι Κανόνες Ο.Η.Ε., Κανόνας 5. Πρόσβαση

Τα κράτη πρέπει να αναγνωρίζουν τη σημασία της πρόσβασης στη διαδικασία εξίσωσης των ευκαιριών σε όλες τις πλευρές της κοινωνίας. Για τα άτομα με αναπηρίες κάθε κατηγορίας, τα κράτη θα πρέπει:

- Να εισάγουν προγράμματα δράσης που θα καταστήσουν το φυσικό περιβάλλον προσβάσιμο και

- Να αναλαμβάνουν μέτρα για την πρόσβαση στην πληροφόρηση και την επικοινωνία.

(Οι κανόνες αυτοί εγκρίθηκαν από τη Γεν. Συνέλευση του Ο.Η.Ε. στην 48^η συνεδρίαση του, στις 20-12-1993, που η Χώρα μας, με το Ν.2430/96, έχει υιοθετήσει.)

Επίσης στο κείμενο **EUROPEAN CONCEPT FOR ACCESSIBILITY – CCTP**, Μάρτιος 1996, αναφέρεται ότι:

«...Η πρόσβαση αποτελεί θεμελιώδες χαρακτηριστικό του δομημένου περιβάλλοντος...Η πρόσβαση επιτρέπει τη συμμετοχή στις κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται δομημένο περιβάλλον καθώς και στα μέσα μαζικής μεταφοράς και επικοινωνίας που το συνδέουν και εξυπηρετούν τον πολίτη».

8.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΕ ΑΜΕΡΙΚΗ , ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ. ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΤΕΛΙΚΑ;

8.1.1 Η Νομοθεσία των ΗΠΑ

Τα ΑΜΕΑ αποτελούν ένα πολύ μεγάλο τμήμα του αμερικανικού πληθυσμού: το Αμερικανικό Κογκρέσο υπολογίζει ότι περίπου 43.000.000 Αμερικανοί διαθέτουν μία ή περισσότερες φυσικές ή διανοητικές αναπηρίες και μάλιστα ότι πρόκειται για ένα διαρκώς αυξανόμενο ποσοστό του αμερικανικού πληθυσμού.

Η κοινωνική πολιτική και εν γένει η κοινωνική φροντίδα και πρόνοια για τα ΑΜΕΑ εκφράζεται μέσω νομοθετημάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης των ΗΠΑ, με ομοσπονδιακούς νόμους, αλλά και στις κατά τόπους Αμερικανικές Πολιτείες με διάφορους νόμους και νομοθετήματα. Η αμερικανική νομοθεσία έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την ισότητα ευκαιριών των ΑΜΕΑ σε όλους τους τομείς της ζωής, την πλήρη συμμετοχή τους στη ζωή, την ανεξαρτησία και την αυτονομία στην καθημερινή τους διαβίωση, καθώς και την επαρκή αυτοεξυπηρέτησή τους.

Ειδικότερα, η αμερικανική νομοθεσία σχετικά με τα ΑΜΕΑ περιλαμβάνει τους εξής νόμους:

- Americans with Disabilities Act (ADA), 1990 (Νόμος για τους Αμερικανούς με Ανικανότητες)
- Telecommunications Act, 1996 (Νόμος για τις Τηλεπικοινωνίες)
- Fair Housing Act, 1988 (Νόμος για την Δικαιοσύνη στην Στέγαση)
- Air Carrier Access Act, 1986 (Νόμος για την Πρόσβαση στις Αερομεταφορές)
- Civil Rights of Institutionalized Persons Act, 1980 (Νόμος για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Ιδρυματοποιημένων Προσώπων)
- Individuals with Disabilities Education Act, 1997 (Νόμος για την Εκπαίδευση Ατόμων με Ανικανότητες)
- Rehabilitation Act, 1973, 1998 (Νόμος για την Αποκατάσταση) Architectural Barriers Act, 1968 (Νόμος για τα Αρχιτεκτονικά Εμπόδια).

8.1.2 Νομοθετικές ρυθμίσεις στην Αυστραλία

A. Disability Discrimination Act (Νόμος Ενάντια στις Διακρίσεις των Αναπήρων

Οι στόχοι του νόμου αυτού είναι:

- να εξαλείψει, όσο είναι δυνατόν, τη διάκριση σε βάρος των ΑΜΕΑ, εξαιτίας της αναπηρίας τους, στους τομείς: 1) της εργασίας, των κοινωνικών παροχών, της εκπαίδευσης, της πρόσβασης σε κτίρια και αθλητικές εγκαταστάσεις, 2) της παροχής αγαθών, υπηρεσιών, εγκαταστάσεων και γης, 3) των υπάρχοντων νόμων, και 4) της διαχείρισης των νόμων και προγραμμάτων της κοινοπολιτείας,

- να διασφαλίσει, όσο είναι εφικτό, ότι τα ΑΜΕΑ θα απολαμβάνουν ισότητα έναντι του νόμου, όπως και τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας, και

- να εξασφαλίσει την αναγνώριση και την αποδοχή, στα πλαίσια της κοινότητας, της αρχής ότι τα ΑΜΕΑ έχουν τα ίδια θεμελιώδη δικαιώματα, όπως και τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας.

B. Human Rights and Equal Opportunity Commission Act του 1986 (Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών)

Πρόκειται για επιτροπή η οποία ασχολείται με τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παίζει ενεργό ρόλο στην προστασία των δικαιωμάτων και στην εξίσωση των ευκαιριών των ΑΜΕΑ.

Γ. New South Wales Anti-Discrimination Act (Νέος Νόμος Νότιας Ουαλίας Ενάντια στις Διακρίσεις)

Ο νόμος αυτός απαγορεύει τις διακρίσεις εξαιτίας της φυλής, του φύλου και της αναπηρίας και προωθεί την εξίσωση των ευκαιριών μεταξύ όλων των ατόμων. Η αναφορά στην αναπηρία περιλαμβάνει αναπηρία που το άτομο πράγματι έχει ή θεωρείται από τους άλλους ότι διαθέτει (ανεξάρτητα από το εάν έχει αναπηρία στην πραγματικότητα ή όχι), αναπηρία που το άτομο είχε στο παρελθόν, ή θεωρείτο από τους άλλους ότι είχε (ανεξάρτητα από το εάν πραγματικά το άτομο διέθετε αναπηρία) και τέλος αναπηρία που το άτομο θα αποκτήσει στο μέλλον ή θα θεωρηθεί ότι έχει, ανεξάρτητα από το εάν το άτομο θα έχει πραγματικά αναπηρία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εύρος της έννοιας της αναπηρίας, επιτρέπει τη μεγαλύτερη προστασία της.

8.1.3 Νομοθετικές Ρυθμίσεις στον Καναδά

A. The Canadian Human Rights Act (Καναδικός Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα)

Ο νόμος αυτός του 1977, αποτελεί ένα σημαντικό νόμο, στα πλαίσια της εθνικής Καναδικής πολιτικής για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των

δικαιωμάτων των ΑΜΕΑ. Ο νόμος απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στους το-μείς της εργασίας, της παροχής υπηρεσιών, συμβολαίων και κοινωνικών παροχών. Ο νόμος προστατεύει όποιον κατοικεί στον Καναδά από διάκριση σε βάρος του από υπουργεία και άλλες κρατικές υπηρεσίες, το ταχυδρομείο, τις τράπεζες, τις αεροπορικές εταιρείες, τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, τις επικοινωνίες μεταξύ των επαρχιών, τις εταιρείες τηλεπικοινωνιών, τις οδικές και σιδηροδρομικές συγκοινωνίες μεταξύ των επαρχιών και άλλες ομοσπονδιακές βιομηχανίες. Αντίκειται στο νόμο κάθε διάκριση από εργοδότες και παρόχους υπηρεσιών σε βάρος ατόμων εξαιτίας φυλής, χρώματος, φύλου, εθνικής καταγωγής, ηλικίας, φυσικής ή διανοητικής αναπηρίας (κατηγορία, στην οποία περιλαμβάνεται η εξάρτηση από τα ναρκωτικά και το αλκοόλ) και άλλων παραγόντων.

B. Universal Access Project (Σχέδιο για την Καθολική Προσβασιμότητα)

Το “Universal Access Project” ξεκίνησε από το σχέδιο Information Infrastructure Project με το σκοπό να διεξαχθούν σε βάθος έρευνες στον τομέα της καθολικής πρόσβασης σε δικτυακές υπηρεσίες. Το θέμα αυτό συζητήθηκε από το “Information High-way Advisory Council”. Οι συζητήσεις περιελάμβαναν, μεταξύ άλλων, θέματα σχετικά με την πρόσβαση των ΑΜΕΑ στις δικτυακές υπηρεσίες και συγκρίσεις της διεθνούς πολιτικής πάνω στο θέμα αυτό, καθώς το World Wide Web θεωρείται μία από τις σημαντικότερες πηγές πληροφοριών, η πρόσβαση στην οποία συχνά πα-ρουσιάζει εμπόδια για τα ΑΜΕΑ.

8.1.4 Η Νομοθεσία για τα ΑΜΕΑ στις Ευρωπαϊκές Χώρες

Στην Ευρώπη εντοπίζονται τέσσερις διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με τα ΑΜΕΑ:

- Οι Συνταγματικές τροποποιήσεις (Γερμανία, Φινλανδία): ρυθμίσεις σχετικά με την αναπηρία στο Σύνταγμα, δηλαδή το βασικό νόμο του κράτους.
- Ο Ποινικός Νόμος (Γαλλία, Φινλανδία): η διάκριση σε βάρος των ΑΜΕΑ θεωρείται αδίκημα, που τιμωρείται από τις αρχές του κράτους.

- Το Αστικό Δίκαιο (Βρετανία, Ιρλανδία): παροχή δικαιώματος στα ΑΜΕΑ να εγείρουν αγωγή, εάν υπάρχει διάκριση σε βάρος τους, ειδικά στην απασχόληση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπη-ρεσίες.

- Ο Ombudsman (Σουηδία): αξιωματούχος με την υποχρέωση να διερευνά και να λαμβάνει μέτρα σε περίπτωση διάκρισης κατά των ΑΜΕΑ.

A. Γερμανία

Η πολιτική σχετικά με την αναπηρία στη Γερμανία μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν, κυρίως, κοινωνική πολιτική. Οργανώσεις βετεράνων μάχονταν για οικονομικές αποζημιώσεις για τις αναπηρίες τους και οργανώσεις γονέων μάχονταν για ειδικά σχολεία. Τα κυριότερα σημεία στη Γερμανική νομοθεσία συνοψίζονται ως εξής:

- Επιρροή από τον αμερικανικό νόμο Rehabilitation Act, του 1973: θεωρήθηκε ορθό να αναπτυχθεί νέα στρατηγική κατά των διακρίσεων και της απομόνωσης των ΑΜΕΑ.

- Πρωτοβουλία για πρόταση κατά της διάκρισης σε βάρος των ΑΜΕΑ που να περιληφθεί στο Σύνταγμα και στη νομοθεσία για ίσα δικαιώματα.

Άρθρο 3 του Γερμανικού Συντάγματος με μεταγενέστερες προσθήκες.

Πρόταση από το Forum των Αναπήρων Δικηγόρων και Δικαστών για την θέσπιση νομοθετικής ρύθμισης με την οποία θα προβλέπονται, ρητά, ίσα δικαιώματα για τα ΑΜΕΑ. Πρόσφατα και με αφορμή τις γενικότερες εξελίξεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Γερμανία υιοθετήθηκε νέα νομοθεσία που επεκτείνει τις προηγούμενες και θεμελιώνει για πρώτη φορά την καθολική πρόσβαση των ΑΜΕΑ σε προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της ΚΤΠ (π.χ. το διαδίκτυο). Συγκεκριμένα, η νέα νομοθεσία που αφορά στην εξίσωση των ευκαιριών ατόμων με αναπηρία, υιοθετεί και εξειδικεύει σε εθνικό επίπεδο τις συστάσεις του W3C-WAI για προσβασιμότητα και προβλέπει μηχανισμούς και χρονοδιαγράμματα αντιμετώπισης του προβλήματος τμηματικά και σε βάθος χρόνου.

B. Φινλανδία

Βασικές νομοθετικές ρυθμίσεις στη Φινλανδία αποτελούν:

Ο νόμος για τις υπηρεσίες και την αρωγή προς τα ΑΜΕΑ, που έχει σκοπό να βελτιώσει την ικανότητα των ΑΜΕΑ να ζήσουν ως μέλη της κοινωνίας σε ισότητα με τους άλλους ανθρώπους.

Ο νόμος για την κατάσταση και τα δικαιώματα των ασθενών (785/1992) που προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο που διαβιεί μόνιμα στη Φινλανδία δικαιούται, χωρίς διάκριση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, μέσα στα πλαίσια των υπαρχόντων πόρων του ιατροφαρμακευτικού συστήματος.

Η συνταγματική αναθεώρηση (969/1995), που προβλέπει ότι κανείς δεν θα τοποθετηθεί σε διαφορετική θέση εξαιτίας αναπηρίας και άλλων συγκριτικών παραγόντων και επιπλέον, υιοθετεί τα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών πέρα από τα παραδοσιακά αστικά και πολιτικά δικαιώματα, ενώ διασφαλίζει ότι, τα δικαιώματα των ατόμων που χρησιμοποιούν τη νοηματική γλώσσα και οι μεταφραστές της, θα προστατευθούν με νόμο ή διάταγμα.

Γ. Γαλλία

Στη Γαλλία ο νόμος 90-602 του 1990 προστατεύει τα ΑμεΑ από οποιαδήποτε διάκριση σε βάρος τους στην καθημερινή ζωή. Ο νόμος απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ΑΜΕΑ από δημόσιες αρχές και ιδιώτες σε σχέση με την πρόσληψη και απόλυση από την εργασία. Ο νόμος, α-κόμα, περιέχει ρυθμίσεις που δίνουν το δικαίωμα σε οργανώσεις αναπήρων να συνεργάζονται με το δημόσιο κατήγορο σε υποθέσεις διάκρισης που φθάνουν στο δικαστήριο. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε από τον Ποινικό Κώδικα και προβλέπει ότι οι διακρίσεις σε βάρος των αναπήρων θεωρούνται ως προσβολές της ατομικής αξιοπρέπειας.

Δ. Αγγλία

Την τελευταία δεκαετία έγιναν διάφορες απόπειρες από βουλευτές, που υποστηρίζουν το Αναπηρικό Κίνημα, να εισάγουν νομοθεσία σχετικά με τις διακρίσεις σε βάρος των ΑΜΕΑ. Το 1994 βουλευτές από όλα τα πολιτικά κόμματα υποστήριξαν το νόμο για τα αστικά δικαιώματα των ΑμεΑ (Civil Rights Disabled Persons Bill) που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό

στον αμερικανικό νόμο Americans with Disabilities Act και σκοπός του είναι να σταματήσει τις διακρίσεις σε βάρος των ΑΜΕΑ στους τομείς της απασχόλησης και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες.

Η Επιτροπή “Disability Rights Commission Bill” μπορεί να δίνει συμβουλές σε ΑΜΕΑ, σε επιχειρήσεις και στο κοινό, να ενεργεί διακανονισμούς σε θέματα υπηρεσιών και αγαθών, να βοηθά στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, φροντίζοντας και για βοήθεια από δικηγόρο, καθώς και να αναλαμβάνει, επισήμως, να διερευνά υποθέσεις που αφορούν διακρίσεις κατά ΑΜΕΑ.

Ο νόμος Human Rights Act εισάγει ρυθμίσεις από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο Βρετανικό νόμο και περιλαμβάνει την απαγόρευση κάθε διάκρισης στην εφαρμογή των δικαιωμάτων της σύμβασης.

Ε. Ιρλανδία

Η Ιρλανδική πολιτική απέναντι στην αναπηρία ήταν παραδοσιακά πατερναλιστική. Παρείχε, δηλαδή, υποστήριξη στα ΑΜΕΑ, αντί να διασφαλίζει και να ενισχύει τα ανθρώπινα και αστικά δικαιώματά τους. Το Ιρλανδικό Σύνταγμα του 1937 περιείχε ένα γενικό δικαίωμα ισότητας, το οποίο, όμως, δεν ερμηνευόταν και ως ισότητα ευκαιριών για τα ΑΜΕΑ. Το 1991, η Ιρλανδική κυβέρνηση εφάρμοσε το “Πρόγραμμα για Οικονομική και Κοινωνική Πρόοδο” για να διασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και ένταξη των ΑΜΕΑ σε όλους τους τομείς της ζωής. Το 1993, η νέα κυβέρνηση δημιούργησε ένα νέο υπουργείο, το Υπουργείο Ισότητας και Αναθεώρησης του Νόμου, ένας από τους στόχους του οποίου ήταν η προώθηση των δικαιωμάτων των ΑΜΕΑ.

Ο νόμος Employment Equality Bill (Νόμος για την Ισότητα στην Απασχόληση), καταργεί τυχόν αντίθετη νομοθεσία και ασχολείται με τη διάκριση σε βάρος των ΑΜΕΑ στον τομέα της απασχόλησης. Ο νόμος Equal Status Bill ασχολείται με τη διάκριση σε βάρος διαφόρων ομάδων περιλαμβανομένων των ΑΜΕΑ στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και με την πρόσβαση των ΑΜΕΑ στην εκπαίδευση.

Στ. Σουηδία

Η Σουηδία, ενώ έχει ιστορικά υψηλό επίπεδο κοινωνικής πολιτικής, έχει πρόσφατα υιοθετήσει ορισμένα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης των ΑΜΕΑ, παρότι δεν έχει ακόμα θεσπίσει διατάξεις κατά των διακρίσεων σε βάρος των ΑΜΕΑ. Συγκεκριμένα, οι ισχύουσες διατάξεις για ΑΜΕΑ στη Σουηδία είναι:

Μία αναφορά από την “Επιτροπή Αναπηρίας”, όπου προτείνονται μία σειρά από μέτρα, περιλαμβανομένης της νομοθεσίας, σε οχτώ βασικούς τομείς της κοινωνίας, προκειμένου να αποτραπεί η διάκριση σε βάρος των ΑΜΕΑ και να επιτευχθεί η προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ σε όλους τους τομείς της κοινωνίας.

Ο νόμος Support and Service for Persons with Certain Functional Impairments (Νόμος για την Υποστήριξη και την Εξυπηρέτηση Προσώπων με Λειτουργικές Βλάβες), ο οποίος έδωσε στα ΑΜΕΑ το δικαίωμα της προσωπικής βοήθειας.

Ο νόμος Work Environment Act (Νόμος για το Εργασιακό Περιβάλλον), που απαιτεί οι εργοδότες να προσαρμόζουν το φυσικό περιβάλλον και την οργάνωση της εργασίας έτσι, ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων με λειτουργικά μειονεκτήματα.

Ombudsman, ο οποίος είναι δημόσιος λειτουργός, οι αρμοδιότητες του οποίου περιλαμβάνουν βελτιώσεις στον τομέα της νομοθεσίας, συζητήσεις με εταιρίες, οργανισμούς και αρχές, καθώς και χρήση της δημοσιότητας, αναφορές για άνιση μεταχείριση ατόμων με αναπηρία εξαιτίας της αναπηρίας τους, ενώ επιπλέον αρμοδιότητά του είναι η υποβολή μιας ετήσιας αναφοράς στην κυβέρνηση σχετικά με θέματα που αφορούν τα ΑΜΕΑ.

Z. Ιταλία

Στην Ιταλία ψηφίστηκε τον Ιανουάριο 2004 νόμος, ο οποίος καθιστά υποχρεωτική την προσβασιμότητα δημοσίων ή και ιδιωτικών διαδικτυακών τόπων που προσφέρουν δημόσιες υπηρεσίες. Ο νόμος προβλέπει, σε διάστημα τριών μηνών, τον πλήρη προσδιορισμό των αρχών και κριτηρίων προσβασιμότητας και τους απαραίτητους σχετικούς ελέγχους. Επίσης, σε διάστημα τεσ-σάρων μηνών, προβλέπεται η οριστικοποίηση των τεχνικών προδιαγραφών σχετικών με τα διάφορα επίπεδα προσβασιμότητας, καθώς και με τις τεχνικές μεθόδους και εργαλεία αξιολόγησης. Το νέο αυτό νομοθετικό πλαίσιο στοχεύει να αποφύγει τη δημιουργία μορφών αποκλεισμού, που συσχετίζονται με τη διάχυση της τεχνολογίας, αλλά και να προωθήσει την αξιοποίηση της τεχνολογίας ως εργαλείο για την κοινωνική ενσωμάτωση

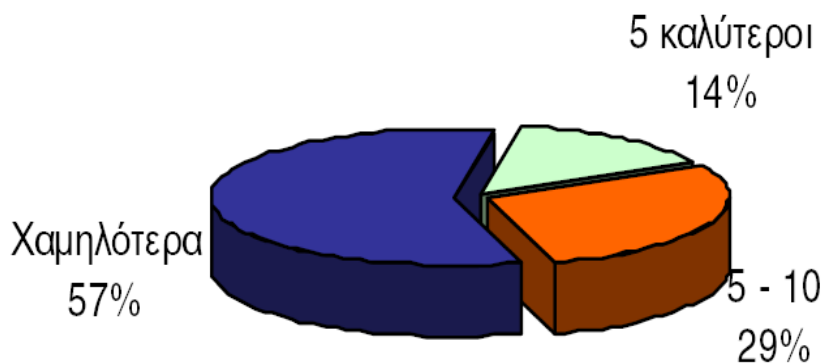
ΑΜΕΑ.

Ο νόμος αυτός προβλέπει επίσης και τη συμμετοχή των οργανώσεων ΑΜΕΑ στη διαμόρφωση του κανονισμού που αφορά δημόσιους διαδικτυακούς τόπους. Επιπλέον, προβλέπεται η επέκταση της προσβασιμότητας “de jure” σε έργα πολυμέσων, με σημαντική διεύρυνση του πληθυσμού/ στόχου σε σχέση με την παρούσα ρύθμιση. Ακόμη, προβλέπονται σχετικές ρυθμίσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, και συγκεκριμένα όσον αφορά στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό. Σημαντική είναι, επίσης, η θέσπιση μέτρων επιτήρησης της εφαρμογής του ρυθμιστικού πλαισίου, σύμφωνα με την αρχή της ισότητας των πολιτών που θεμελιώνεται στο άρθρο 3 του Ιταλικού Συντάγματος.

Τα πληροφοριακά στοιχεία για τη συγκριτική πολιτική σχετικά με την αναπηρία στο διεθνές επίπεδο έχουν αντληθεί από την κάτωθι μελέτη: “Καθολική Πρόσβαση και Ισότιμη Συμμετοχή Ατόμων με Αναπηρίες στην Κοινωνία της Πληροφορίας”. Πανεπιστήμιο Κρήτης, Μάρτιος 2004, σελ. 105-114.

9. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

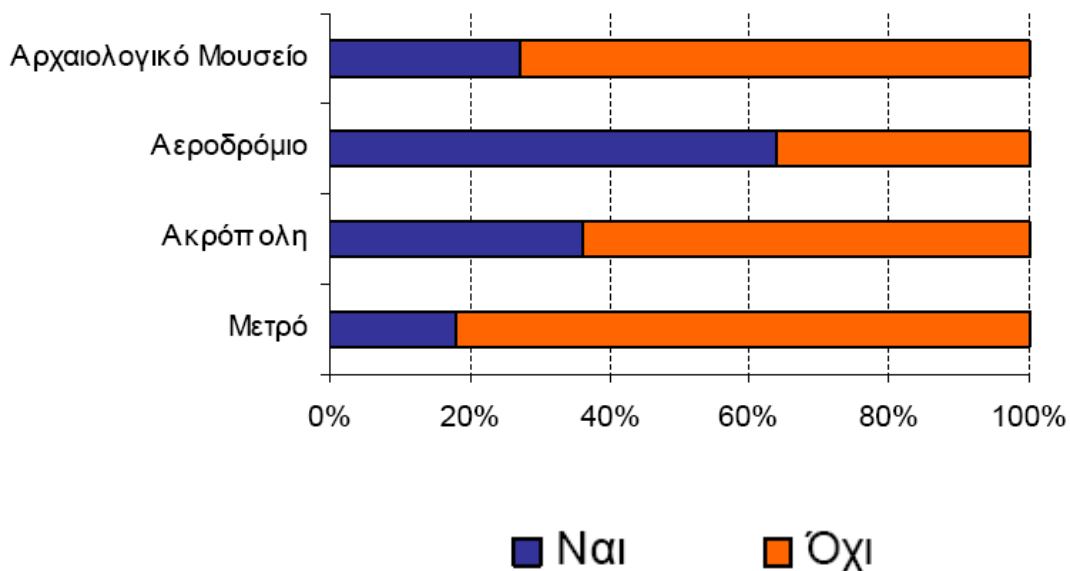
Το στοιχείο είναι αποκαλυπτικό! Στις Η.Π.Α. τα άτομα με αναπηρίες ξοδεύουν ετησίως 15 δισ. δολάρια για ταξίδια. Αν συνυπολογίσει κανείς ότι θα συνοδεύονται και από 1 και σε πολλές περιπτώσεις 2 άτομα, και ότι συνήθως ταξιδεύουν σε περιόδους εκτός τουριστικής αιχμής τότε εύκολα καταλαβαίνει κανείς πόσο σημαντική είναι αυτή η αγορά για τους ξενοδόχους, αλλά και γενικότερα για την τουριστική βιομηχανία. Ωστόσο, η κατάσταση απαιτεί τη δημιουργία ειδικών μονάδων που να μπορούν να φιλοξενήσουν άτομα με αναπηρίες παρέχοντας ειδικές διευκολύνσεις.

Γράφημα 2 – Θέση Ελλάδας ως προορισμός¹³

¹³ Πηγή: Έρευνα JBR Hellas σε ειδικευμένα γραφεία Προσβάσιμου Τουρισμού, 2006

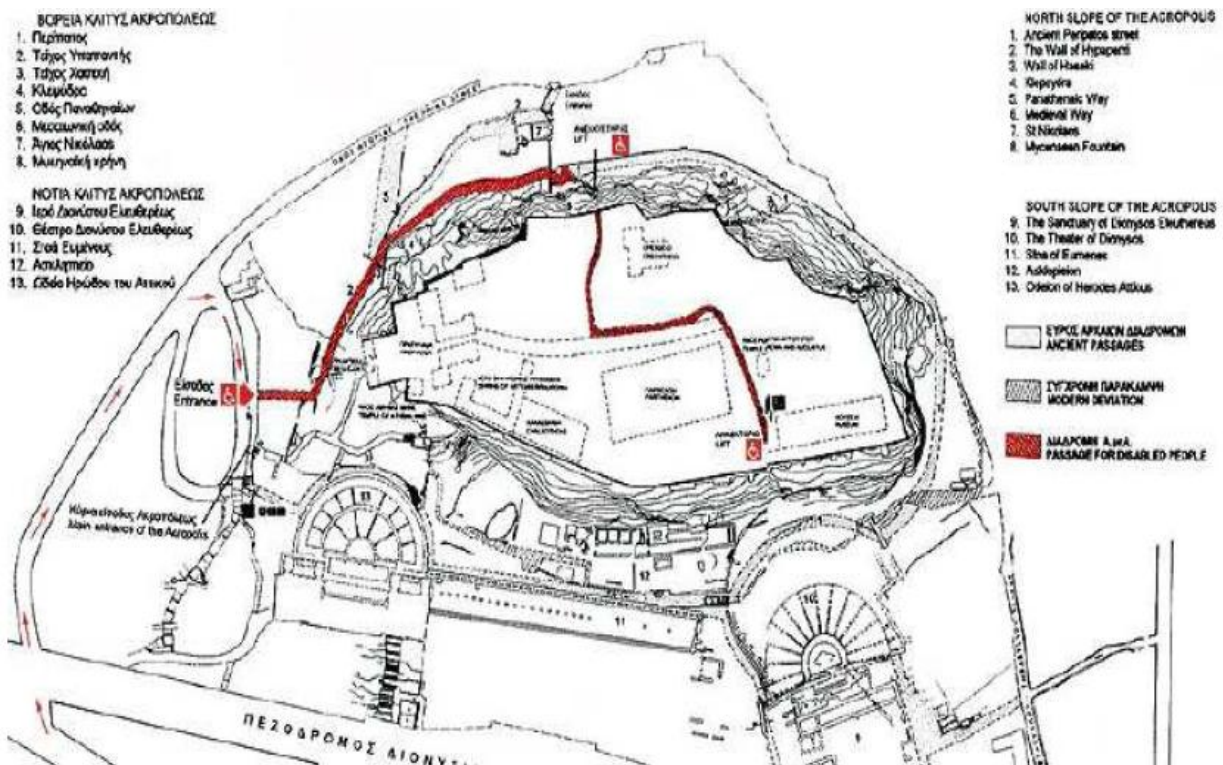
Στην Ελλάδα δυστυχώς η αγορά αυτή βρίσκεται ακόμη στα σπάργανα. Αναμφισβήτητα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν σημαντική παράμετρο για τη δημιουργία εγκαταστάσεων, που να διευκολύνουν την καθημερινότητα των ατόμων με αναπηρίες, αλλά σε πολύ γενικές μορφές και δεν επιλύουν ουσιαστικά προβλήματα. Βασική παράμετρος αποτελεί και το στοιχείο ότι ακόμη και εκεί όπου υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης από ΑΜΕΑ δεν έχει γίνει η κατάλληλη ενημέρωση στους ενδιαφερομένους. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σύμφωνα με έρευνα της **JBR Hellas** το 18% περίπου των ενδιαφερομένων γνώριζε ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει το μετρό, ενώ το 37% ότι μπορεί να επισκεφτεί την Ακρόπολη. Ιδιαίτερη εντύπωση και ερωτηματικά προκαλεί το γεγονός ότι ακόμη και στην ηλεκτρονική σελίδα του Ε.Ο.Τ., δεν αναγράφονται τέτοιες πληροφορίες.

Γράφημα 3 - Γνωρίζετε ότι τα παρακάτω είναι προσβάσιμα;

Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι τα προβλήματα είναι πολλά, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά τα ΑΜΕΑ είναι τεράστιες, ενώ σε πολλές περιπτώσεις η ανευθυνότητα ορισμένων καταστρατηγεί έστω και τις μικρές διευκολύνσεις που μπορούν να απολαμβάνουν στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Αυτοκίνητα σταθμευμένα στις ειδικές μπάρες στους δρόμους, χαλασμένοι μηχανισμοί σε αστικά λεωφορεία, ανυπαρξία ηχητικών σημάτων στη διέλευση φαναριών, αποτελούν μερικά μόνο από τα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν.

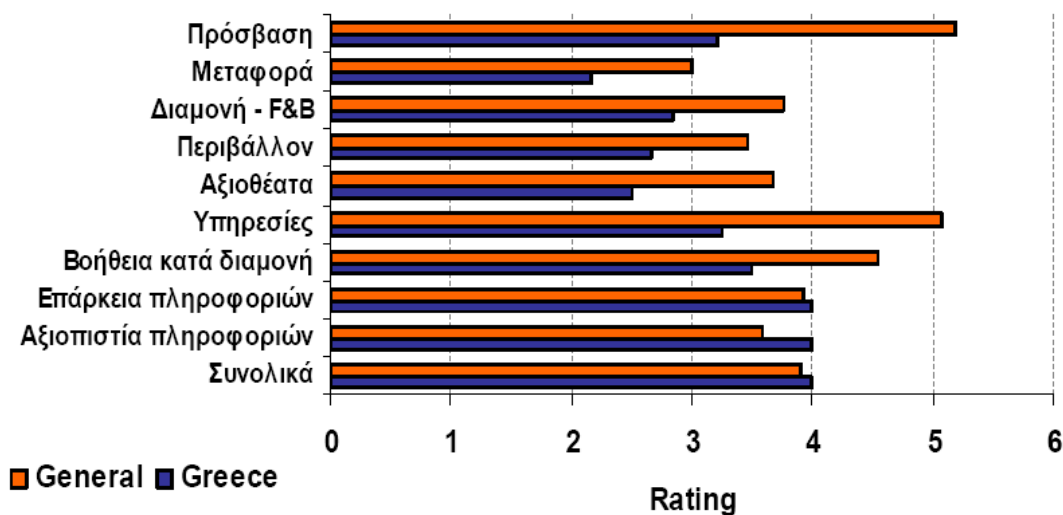
Επειδή όμως τα προβλήματα είναι πολλά, τα άτομα με αναπηρίες έχουν μία ακόμη δυσκολία, καθώς σε περίπτωση που θέλουν να ξεφύγουν από τη δύσκολη καθημερινότητα και να ξεκουραστούν σε κάποιο ξενοδοχείο είναι δύσκολο να βρουν κάποιο που να παρέχει εξυπηρετήσεις για άτομα με αναπηρία.

Προσβασιμότητα στην Ακρόπολη

Η δημιουργία Προσβάσιμων Προορισμών και Εγκαταστάσεων βασίζεται στο **`Σχέδιο Προσβασιμότητας`**. Το σχέδιο αυτό, όπως έχει προαναφερθεί, περιλαμβάνει τις δράσεις που απαιτούνται για να γίνει το περιβάλλον προσβάσιμο. Η σύνταξη και εκτέλεσή του βασίζονται στον έλεγχο της προσβασιμότητας του χώρου με σκοπό την αναγνώριση της τωρινής κατάστασης, καθώς και τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό με τρόπο οικονομικά βιώσιμο και χρονικά εφικτό. Επιπλέον, περιλαμβάνει έναν μηχανισμό διαχείρισης, ικανό να προσαρμόζεται στις συνεχείς πολεοδομικές μεταβολές ή τις αλλαγές στις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες που συναποτελούν έναν τουριστικό προορισμό. Απαραίτητη είναι η ενεργή ανάμειξη των πολιτών στην όλη εξέλιξη των παραπάνω, ώστε το σχέδιο να προσαρμόζεται στον τελικό παραλήπτη του και διασφαλίζεται η επιτυχία του.

Σημειώνεται τέλος ότι η **JBR Hellas** έχει ξεκινήσει συνεργασία για **δημιουργία Προσβάσιμων Προορισμών και Εγκαταστάσεων με εξειδικευμένη εταιρία συμβούλων** με εμπειρία σε σχετικά προγράμματα σε Ισπανία, Βρετανία, Γαλλία, Σκανδιναβικές χώρες, Τουρκία, Δομινικανή Δημοκρατία και αλλού. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν και υπηρεσίες marketing και προώθησης των σχετικών εγκαταστάσεων και προορισμών.

Γράφημα 4 - Έρευνα σε εξειδικευμένα γραφεία : Αξιολόγηση Προσβασιμότητας ¹⁴

¹⁴ Πηγή: Έρευνα JBR Hellas σε ειδικευμένα γραφεία Προσβάσιμου Τουρισμού 2006

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Υπάρχει τεράστια ανάγκη οι πολιτικές όλων των περιοχών, να επικεντρωθούν στο θέμα της ανικανότητας και να γίνει μια **ολική προσέγγιση** στα ζητήματα δυνατότητας πρόσβασης.

Παραδείγματος χάριν, ένα επιτυχές πρόγραμμα δυνατότητας πρόσβασης θα εστίαζε όχι μόνο στην παροχή της δυνατότητας πρόσβασης σε έναν συγκεκριμένο προορισμό, αλλά θα παρείχε επίσης σύνδεση με κάποιον άλλο προορισμό με τη βοήθεια ενός προσιτού συστήματος μεταφορών.

Αυτό υπονοεί την ανάγκη:

- Ανάπτυξης προσβάσιμου τουρισμού σε ένα πλαίσιο εθνικών, περιφερειακών και τοπικών στρατηγικών που θα βοηθούσαν τις οργανώσεις να παρέχουν ικανοποιητικές υπηρεσίες.
- Ανάπτυξης τουριστικών περιοχών, προκειμένου να φανεί η μεγάλη έκταση των καταναλωτικών αναγκών, όπως: η μεταφορά, η στέγαση, η πρόσβαση στις τουριστικές περιοχές και στις υπηρεσίες.

Η δεύτερη γενική αρχή επιτάσσει την ανάγκη ενίσχυσης της συναδελφικότητας και της συνεργασίας. Η συνεργασία σε πολλούς τομείς μπορεί να δώσει δημιουργικές απαντήσεις σε ένα πρόβλημα, χρησιμοποιώντας πόρους από ιδιωτικούς, δημόσιους και μη κερδοσκοπικούς τομείς. Οι συνεργασίες μεταξύ των οργανώσεων μπορούν επίσης να βελτιώσουν το συντονισμό των υπηρεσιών και την χρησιμοποίηση των πόρων και να δοθεί η ευκαιρία σε όλους τους συμμετέχοντες να συμπεριληφθούν στον προγραμματισμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων.

Εν προκειμένω οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα μπορούσαν:

- Να προσδιορίσουν τις οργανώσεις που ασχολούνται με τα άτομα με ειδικές ανάγκες και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους στα ζητήματα δυνατότητας πρόσβασης.
- Να μελετήσουν, και εάν είναι απαραίτητο, να βελτιώσουν τα υπάρχοντα οργανωτικά δίκτυα για τουρισμό «χωρίς εμπόδια».
- Να προωθήσουν τη συμμετοχή των διάφορων οργανώσεων, ως αναπόσπαστο τμήμα του επιτυχή προγραμματισμού και της ανάπτυξης των προγραμμάτων.

- Να αυξηθεί η συμμετοχή των οργανώσεων, από άτομα με ειδικές ανάγκες ως σύμβουλοι στην εκπαίδευση των μελών και στην χάραξη πολιτικής όσον αφορά τις υπηρεσίες του προσβάσιμου τουρισμού.

Τρίτον, η προώθηση του προσβάσιμου τουρισμού απαιτεί τη βαθμιαία εφαρμογή, δεδομένου ότι οι ανθρώπινοι και υλικοί πόροι πρέπει να κινητοποιηθούν για ένα νέο πρόγραμμα. Χρειάζεται αρκετός χρόνος να εφαρμοστεί η αλλαγή, να δημιουργηθεί η συναίνεση και να δεσμευθούν όλοι οι συμμετέχοντες. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν έναν ρόλο, στη διευκόλυνση και την υποστήριξη της αλλαγής, αλλά και στον καθορισμό των στόχων και των χρονοδιαγραμμάτων για την παράδοση.

Μια βασική αρχή πρέπει να είναι η παροχή πληροφοριών που να είναι αξιόπιστη, ακριβής και προσιτή σε όλους τους χρήστες. Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς επίσης και άλλων νομικών οργανισμών, είναι:

- Να αναπτύξουν και να διαδώσουν ακριβής και εύκολα - διαθέσιμες πληροφορίες για τα προσβάσιμα προϊόντα του τουρισμού.
- Να παρέχουν τις πληροφορίες και τις οδηγίες στα γραφεία τουρισμού και τους φορείς παροχής υπηρεσιών για το πώς να εξυπηρετήσουν καλύτερα τους τουρίστες με ειδικές ανάγκες.
- Να παρέχουν τις πληροφορίες στον τουρίστα για τους προορισμούς, οι οποίες πρέπει να είναι σαφείς και με τα διάφορα «ειδικά» σχήματα, όπως οι επιδείξεις συστημάτων σηματοδότησης και πληροφοριών.
- Να αναπτύξουν ένα πρόγραμμα αναγνώρισης, όπως τα ετήσια βραβεία για τις καλύτερες πρακτικές δυνατότητας πρόσβασης.

Η ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, εστιάζοντας στη συνειδητοποίηση και την ευαισθησία, είναι ένας άλλος μελλοντικός στόχος προώθησης του προσβάσιμου τουρισμού.

Ένας άλλος ρόλος των τοπικών αρχών, είναι:

- Η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία στοχεύουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών τουρισμού για το δικαίωμα πρόσβασης και εξυπηρέτησης πελατών με αναπηρίες.
- Η πρόσκληση για συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων, σχετικά με την ανικανότητα των ατόμων, την τουριστική βιομηχανία και τον τομέα της εκπαίδευσης διευκολύνει την ανάπτυξη των απαραίτητων επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Επιπλέον, θα μπορούσε να καταβληθεί μια μεγαλύτερη προσπάθεια για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία στον τομέα του τουρισμού.

Τέλος, η τρέχουσα έρευνα είναι ουσιαστική προκειμένου να καθοριστούν το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της αγοράς των ταξιδιωτών με ειδικές ανάγκες, των αλλαγών και της προόδου.

Οι προτάσεις λοιπόν που θα μπορούσαν να κατατεθούν είναι οι ακόλουθες:

- 1) Οι κυβερνήσεις να υπογράψουν και να επικυρώσουν τη Συνθήκη σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- 2) Εκείνοι που είναι αρμόδιοι για την προώθηση του τουρισμού και των προβλημάτων που δημιουργούνται, σε σχέση με τα άτομα με ειδικές ανάγκες σε όλα τα επίπεδα, να λαμβάνουν νομοθετικά και διοικητικά μέτρα για να προωθήσουν τον προσβάσιμο τουρισμό, συμπεριλαμβάνοντας τις σχετικές διατάξεις και ενέργειες σε αυτό, στις γενικές οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές και προγράμματα ανάπτυξης καθώς και στις πολιτικές και τα προγράμματα ανάπτυξης τουρισμού.
- 3) Κυβερνητικά σημεία εστίασης στο θέμα της ανικανότητας και στην πολιτική τουρισμού, τουριστική βιομηχανία, ειδικοί εμπειρογνώμονες προσβασιμότητας, οργανώσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες και άλλες κοινωνικές οργανώσεις να χτίζουν συνεργασίες για την αποτελεσματική μελέτη, την προώθηση, την εφαρμογή και τον έλεγχο του προσβάσιμου τουρισμού.
- 4) Κυβερνήσεις καθώς και επιχειρήσεις, ο ακαδημαϊκός κόσμος, οργανώσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να χρησιμοποιούν την έρευνα για να

προωθήσουν τη σημασία του προσβάσιμου τουρισμού και της γνώσης των αναγκών ταξιδιού των ατόμων με διαφορετικές ειδικές ανάγκες.

5) Οι κυβερνήσεις, οι επιχειρήσεις, ο ακαδημαϊκός κόσμος να συνεργαστούν αποτελεσματικά με τις οργανώσεις των ατόμων με ειδικές ανάγκες που ιδρύουν και τροποποιούν, όπου είναι απαραίτητο, πρότυπα και πρακτικές για να κατοχυρώσουν τα διεθνή κατώτατα επίπεδα και να προωθηθεί η καινοτομία στις καλύτερες πρακτικές μέσω της εφαρμογής των αρχών του καθολικού σχεδίου.

6) Οι κυβερνήσεις να δημιουργήσουν μια εθνική επιτροπή στον προσβάσιμο τουρισμό για να συντονίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων ώστε να προωθηθεί ο συνυπολογισμός των ατόμων με κινητικά προβλήματα στον τουρισμό και να παρακολουθηθεί η σχετική πρόοδος τους. Η επιτροπή πρέπει να αποτελείται από αντιπροσώπους από τα αρμόδια υπουργεία για τον τουρισμό, την κοινωνική ανάπτυξη, τα κτίρια και τη μεταφορά, από τους οργανισμούς που αντιπροσωπεύουν τους ταξιδιωτικούς πράκτορες, τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια, από τις οργανώσεις και εκείνους που αντιπροσωπεύουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τέλος από ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης τουρισμού.

7) Τα ακόλουθα μέτρα θα πρέπει να λαμβάνονται από τη βιομηχανία ταξιδιού και φιλοξενίας:

- Εισαγωγή της προσβασιμότητας ως κριτήριο στην τιμολόγηση των ξενοδοχείων και των εστιατορίων
- Βράβευση για τα πιο σημαντικά επιτεύγματα σχετικά με τον προσβάσιμο τουρισμό

8) Η τουριστική βιομηχανία να εξασφαλίσει ότι οι υπάλληλοι και το προσωπικό της, έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα για να επικοινωνούν και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ταξιδιώτες με ειδικές ανάγκες και στους ηλικιωμένους ταξιδιώτες.

9) Ο προσβάσιμος τουρισμός να εξυπηρετεί τις ανάγκες των προσώπων με διαφορετικές ειδικές ανάγκες.

10) Οι κυβερνήσεις και οι εργοδότες να αποφασίσουν να εντάξουν στο προσωπικό τους, άτομα με ειδικές ανάγκες προκειμένου να αυξήσουν τον αριθμό τους στην τουριστική βιομηχανία.

11) Οι κυβερνήσεις να παρέχουν οικονομικά και άλλα είδη κινήτρων για να προωθήσουν τον προσβάσιμο τουρισμό για τη βιομηχανία.

12) Οι κυβερνήσεις καθώς επίσης και άλλοι συμμετέχοντες να αναγνωρίζουν τα ακόλουθα επτά στοιχεία, ως ουσιαστικά στοιχεία του αποτελεσματικού προσβάσιμου τουρισμού και να λάβουν μέτρα για κάθε στοιχείο, όπως προτείνεται παρακάτω:

- α) προγραμματισμός ταξιδιού
- β) πρόσβαση στις πληροφορίες
- γ) μεταφορά
- δ) προσβάσιμα στα τουριστικά αξιοθέατα
- ε) προσβάσιμη διαμονή
- ζ) ίσες υπηρεσίες για όλους τους τουρίστες
- στ) εμπειρίες προορισμού

13) Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να αναπτύσσουν και να βελτιώνουν το πρόγραμμα σπουδών για να περιλάβουν τα θέματα, σχετικά με τον προσβάσιμο τουρισμό στην εκπαίδευση και την κατάρτιση όσον αφορά το ταξίδι.

14) Όλοι οι σχετικοί συμμετέχοντες που αναφέρονται σε αυτές τις συστάσεις, να χρησιμοποιούν την κατάλληλη τεχνολογία για να βελτιώσουν τον προσβάσιμο τουρισμό.

15) Όλοι οι σχετικοί συμμετέχοντες να συνεργάζονται για να παρέχουν τις καινοτόμες και προσιτές λύσεις, ώστε να προωθήσουν τον προσβάσιμο τουρισμό στο αγροτικό πλαίσιο.

Συμπερασματικά,

γίνεται αποδεκτό ότι οι άνθρωποι με ειδικές ανάγκες έχουν το δικαίωμα, και θέλουν, να απολαμβάνουν την εμπειρία ενός ταξιδιού στον ελεύθερο χρόνο τους. Όπως όλοι οι ταξιδιώτες, έτσι και τα άτομα με ειδικές ανάγκες θέλουν να επισκεφτούν μέρη που τους αντιπροσωπεύουν, στα οποία μπορούν να βρουν ευχαρίστηση, ασφάλεια και άνεση. Δυστυχώς, όμως, η εμπειρία ενός ταξιδιού για αυτούς μπορεί να χαρακτηριστεί από πολυάριθμους περιορισμούς και δυσκολίες.

Η προσβασιμότητα δεν αποτελεί όπως αρκετοί νομίζουν καθαρά αναπηρικό πρόβλημα. Το γεγονός ότι η έλλειψη προσβασιμότητας πλήττει πλέον βάνουσα την ποιότητα ζωής της κοινωνικής αυτής ομάδας δεν συνεπάγεται και τη μοναδικότητα της χρηστικής της ωφέλειας. Η προσβασιμότητα δεν είναι τεχνικό πρόβλημα. Απλώς η τεχνική επιστήμη υποχρεούται για

τη σύνταξη προδιαγραφών και εφαρμογών, που να εξασφαλίζουν την αυτονομία και την ασφάλεια στη διακίνηση του κάθε πολίτη στην πόλη, στα Μέσα Μεταφοράς και Επικοινωνίας.

Η προσβασιμότητα αποτελεί μέγιστο κοινωνικό πρόβλημα αφού προσδιορίζει την ποιότητα ζωής του κάθε πολίτη για όλη τη διάρκεια της ζωής του και εξασφαλίζει την κοινωνική έως και την κοινωνική συνοχή.(Για παράδειγμα το απροσπέλαστο σπίτι των εγγονών-ανιψιών, εμποδίζει την επίσκεψη του παππού, του θείου κτλ και γενικότερα γίνεται αιτία διάρρηξης του οικογενειακού ιστού).

Τέλος, η προσβασιμότητα αποτελεί καθοριστικής σημασίας συντελεστή, τουριστικής-οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας. Ιδιαίτερα στις χερσαίες πόλεις και τόπους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, καταγράφεται η ηλικία των εξήντα επτά ετών, ως ο μέσος όρος ηλικίας των επισκεπτών τους, δηλαδή άτομα που απαιτούν την ύπαρξη πλήρους προσβασιμότητας και επιπλέον άτομα υψηλού τουριστικού συναλλάγματος!

Είναι παγκοσμίως αποδεκτό, ότι η «ύπαρξη προσβασιμότητας» στο δομημένο περιβάλλον, τους ελεύθερους χώρους και τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, αποτελούν όχημα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με Αναπηρία, στην εξίσωση των ευκαιριών για τη συμμετοχή τους στην υγεία, την παιδεία, την απασχόληση, τον αθλητισμό, την κουλτούρα κτλ. Επίσης, και στην δημιουργία φιλόξενων πόλεων για το 65% των πολιτών με κινητικές δυσλειτουργίες (υπεrhλικες, εγκυμονούσες, μητέρες με βρεφικά αμαξίδια, πρόσκαιρα τραυματισθέντες κτλ) καθώς και της τουριστικής ανάπτυξης της χώρας μας.

Είναι γεγονός ότι η ύπαρξη της προσβασιμότητας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της πολιτιστικής στάθμης της χώρας μας και κάθε χώρας. Άλλωστε, η πολιτιστική στάθμη μιας χώρας, κρίνεται από το βαθμό εφαρμογής των διεθνών αρχών προσβασιμότητας

Επιπλέον ο ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο χάρτης Ανθρωπίνων δικαιωμάτων, «Έλλειψη προσβασιμότητας» ως καταπάτηση των ατομικών και αστικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξέδωσαν ανάλογες διεθνείς συμβάσεις- υποχρεώσεις, που η χώρα μας έχει από ετών, αποδεχθεί και συνυπογράψει.

Για τους λόγους αυτούς, οδηγήθηκε η χώρα μας σε σημαντικές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις στην Εθνική μας Νομοθεσία ιδιαίτερα με το άρθρο 28 Ν. 2831/2000 (ΦΕΚ 140/Α/13-06-

2000), γίνεται προσπάθεια να ανταποκριθούμε στις διεθνείς της υποχρεώσεις, αλλά και την δημιουργία φιλόξενων πόλεων, χωρίς αποκλεισμένους πολίτες.

Ο Ν. 2831/2000 (άρθρο 28) ουσιωδώς συμβάλλει στην εξασφάλιση προσβασιμότητας για τα νεοανεγειρόμενα κτήρια δημόσιας συνάθροισης. Συγχρόνως όμως, μεριμνά και για την προσβασιμότητα στα υφιστάμενα, πριν τον νόμο, κτίρια.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι: η υπάρχουσα νομοθεσία μας είναι σχεδόν επαρκής (υπολείπεται ως προς το εύρος, διότι εξαιρεί από την υποχρέωση προσβασιμότητας τα ιδιωτικά κτήρια κάτω των τριών ορόφων) και είναι πλήρως επαρκής οι επίσημες προδιαγραφές που συνοδεύουν τις σχετικές διατάξεις και θα μπορούσε να λειτουργήσει καταλυτικά για την εξασφάλιση και εφαρμογή των κανόνων προσβασιμότητας στη χώρα μας, « εάν είχαν εξασφαλιστεί **απαρεγκλίτως** οι κανόνες εφαρμογής της».

Δυστυχώς όμως, δεν αναφέρεται πουθενά ο καταληκτικός χρόνος συμμόρφωσης για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα υφιστάμενα κτίρια και οι ανάλογες κυρώσεις.

Οι παραλήψεις αυτές, σύντομα επισημάνθηκαν, ως νομοθετικό κενό.

Έτσι, σήμερα ο χρόνος συμμόρφωσης στις αρχές προσβασιμότητας, «επαφίεται» στον «πατριωτισμό» των υπόχρεων και χρήζει νομοθετικής παρέμβασης και συμπλήρωσης για την υποχρέωση **εφαρμογής** του.

Επομένως θεωρούμε ως κύρια αιτία, της υπάρχουσας έλλειψης προσβασιμότητας, την **ανάγκη εφαρμογής του νόμου**, με την επιβολή καταληκτικού χρόνου ολοκλήρωσης των εργασιών προσβασιμότητας στα υφιστάμενα κτίρια με ανάλογες κυρώσεις.

Εάν οι προθεσμίες για την εφαρμογή του νόμου σχετικά με την προσβασιμότητα δεν τηρηθούν από τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμούς, τράπεζες και ανταλλακτήρια τραπεζών, με απόφαση του γενικού γραμματέα της οικείας περιφέρειας, επιβάλλεται πρόστιμο 10.000 ευρώ έως 100.000 ευρώ για κάθε μήνα καθυστέρησης σε βάρος των ιδιοκτητών ή των υπόχρεων από το νόμο ή από σχετική σύμβαση για τις εργασίες διαμόρφωσης, το οποίο εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε) . Με απόφαση του γενικού γραμματέα περιφέρειας εγκρίνονται διαμορφώσεις για κάθε κτίριο, ύστερα από κάθε γνώμη της αντίστοιχης τεχνικής υπηρεσίας της οικείας περιφέρειας.

Στα πάσης φύσεως τουριστικά καταλύματα και εγκαταστάσεις, απαιτείται ο έλεγχος εφαρμογής των διεθνών αρχών προσβασιμότητας σύμφωνα με τις υφιστάμενες οδηγίες και προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ (ΦΕΚ 43 Α/7-03-2002) και την εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 28 του Ν. 2831/2000 για την υποχρέωση συμμόρφωσης των υφιστάμενων κτιρίων (δοθέντος ότι όλα τα καταλύματα και κάθε είδους τουριστικές εγκαταστάσεις, ανήκουν στην κατηγορία των κτιρίων δημόσιας συνάθροισης), σε χρόνους ανάλογους με τα οριζόμενα για τα κτίρια του νομού Αττικής, των ολυμπιακών δήμων και της λοιπής επικράτειας.

Τέλος, είναι βέβαιο ότι υπάρχει η απαιτούμενη Νομοθεσία και Τεχνογνωσία για την εφαρμογή των Αρχών Προσβασιμότητας για το υφιστάμενο «δομημένο περιβάλλον, τους ελεύθερους χώρους και τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς» και απαιτείται επείγοντως η νομοθετική παρέμβαση της πολιτείας για την ΕΠΙΒΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ με συμπλήρωση της ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ.

Η αναβάθμιση της ζωής των πολιτών και του Ελληνικού Τουρισμού, απαιτεί λοιπόν συνεχή προσπάθεια και ενημέρωση. Αξίζει όμως, όλοι μαζί, να προσπαθήσουμε και πάνω από όλα να ζητήσουμε τη συμπλήρωση και την εφαρμογή της υπάρχουσας Νομοθεσίας.

Ελπίζουμε, να βελτιωθούν οι πληροφορίες για τις ανάγκες αυτών των ταξιδιωτών, ώστε να καταστεί ο τουρισμός ως προσβάσιμος και να υποκινηθούν ιδέες για μελλοντικές πολιτικές και πρακτικές. Να υπάρξει ένας τουρισμός προσιτός για όλους!

ΠΗΓΕΣ ΑΠΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1) Rolling Rains Report

<http://www.rollingrains.com>

2) Προσβάσιμος Τουρισμός, 2^ο Διεθνές Forum Τουρισμού Ρόδου, Νοέμβριος 2006, Δρ. Άρης Ίκκος ISHC

http://www.sete.gr/files/Ebook/2006/2006_IKKOS_detap.pdf

3) ENAT, European Network for Accessible Tourism

<http://www.accessibletourism.org>

4) Improving information on accessible tourism for disabled people, European Commission

http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/doc/studies/improving_information_on_accessibility/improving_accessibility_en.pdf

5) DISABILITY TOURISM, Queensland

http://www.tq.com.au/fms/tq_corporate/research/fact_sheets/disability_tourism.pdf

6) Disabilita in cifre, Accessible Tourism

http://www.disabilitaincifre.it/descrizioni/e_turismoaccessibile.asp

7) DIADA - Leonardo Da Vinci project «Τουρισμός για όλους» - Ίσες ευκαιρίες για άτομα με ειδικές ανάγκες, EOMMEX

<http://www.eommex.gr/tifloi/diada/index.htm>

8) Annex II, ASIA-PACIFIC CONFERENCE ON TOURISM FOR PEOPLE WITH DISABILITY, 24-28 September 2000, Bali, Indonesia

http://www.unescap.org/ttdw/Publications/TPTS_pubs/pub_2316/pub_2316_Annex2.pdf

9) EUROPA, European Commission, Enterprise and Industry, Accessibility in Tourism

<http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/accessibility.htm>

10) Στέκι για γλωσσολόγους, ΑΜΕΑ και όχι μόνο
<http://spaxim.pblogs.gr/2007/20070201.html>

11) EWORX, 8-9 Σεπτεμβρίου 2005, Αθήνα: 2ο Διεθνές OSSATE Workshop
http://www.eworx.gr/gr/2nd_international_ossate_invitation.htm

12) OSSATE, One-Stop-Shop for Accessible Tourism in Europe
www.ossate.org/

13) TRAVEL DAILY NEWS
http://www.traveldailynews.gr/new.asp?sstr=OSSATE&newid=25007&subcategory_id=42

14) DISABLED.GR – ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΤΩΠΑ
<http://www.disabled.gr>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- 1) ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ –Όλα όσα πρέπει να ξέρετε για τον προσπελάσιμο τουρισμό.

- 2) ΙΣΟΤΙΜΙΑ – Διμηνιαίο Περιοδικό του Πανελλαδικού Συνδέσμου Παραπληγικών και Κινητικά Αναπήρων

Ευχαριστούμε τον **κο.Σπύρο Σταυριανόπουλο**, Μηχανολόγο- Ηλεκτρολόγο - Μηχανικό, Πρόεδρο Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής, Διοικητή Ε.Ι.Α.Α, Αντιπρόεδρο Πανελλαδικού Συνδέσμου Παραπληγικών και Κινητικά Αναπήρων για την πολύτιμη βοήθειά του και τις πληροφορίες που μας παραχώρησε.

Επίσης την **κα.Δήμητρα Παπαδοπούλου** από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης καθώς και την **κα.Σκουλά** από τον ΕΟΤ για τα στοιχεία που μας διέθεσε.

